

ІЛЮСТРОВАНИЙ

КАЛЕНДАР

„УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ”

1934

ПРИСВЯЧЕНИЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ
УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В КАНАДІ

Springfield Fire and Marine Insurance Co.

OF SPRINGFIELD, MASS.

Заснована 1849 року.

ОБЕЗПЕЧУЄ ВІД ВОГНЮ, БУРІ, ГРАДУ, І ТАКОЖ АВТОМОБІЛІ.

МАЄТОК
сеї компанії
виносить поверх
\$40,000,000

ОБЕЗПЕЧЕНЬ
виплатила компанія
поверх
170,000,000

Ся Компанія є давня й богата: відшкодування виплачує ретельно й скоро.
МАЄ СВОІХ ПРЕДСТАВНИКІВ ПО ЦІЛІЙ КАНАДІ.

SPRINGFIELD FIRE & MARINE INSURANCE Co.

CANADIAN OFFICE — 460 St. John St., MONTREAL, Que.

F. L. HEBERLING, General Agent — 501 Paris Bldg., WINNIPEG, Man.

УКРАЇНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ:

V. H. KOMAN AGENCY — 1584 Arlington St., Winnipeg, Man.

ОДИНОКЕ УКРАЇНСЬКЕ БЮРО НА СХІДНУ КАНАДУ В МОНТРЕАЛІ.

ПОЛАГОДИМО ВАМ СЛІДУЮЧІ СПРАВИ ТОЧНО Й СКОРО:

1. Продаємо корабельні карти до всіх частей світа.
 2. Спровадимо вам вашу родину до Канади.
 3. Вистараємо для вас нові пашпорти.
 4. Пересилаємо гроші до Старого Краю телеграфічно або поштою, які виплачують в американських долярах.
 5. Виготовляємо контракти і повновласти.
- Наше Бюро існує 27 літ і се є найкращою запорукою совісної та вірцевої обслуги.

ГРИГОРІЙ МЕХ, управитель.

Ocean Travellers Association of Canada

377 CRAIG STREET WEST,
MONTREAL, QUE.

Lancaster 1557

Lancaster 1557

A decorative border with a repeating geometric pattern surrounds the entire text area.

ІЛЮСТРОВАНІЙ

КАЛЕНДАР

"Українського Голосу"

НА 1934 РІК

**ПРИСВЯЧЕНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ ПРАЦІ
УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА
В КАНАДІ**

**ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ В КАНАДІ,
ВІННІПЕГ, МАНІТОБА.**

**Printed and published by the Ukrainian Publishing Co. of Canada, Ltd.
Winnipeg, Manitoba.**

Printed in Canada

РІК 1934

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР.

ПОРИ РОКУ.

Весна починається 21 березня в 8 годині і 28 минут рано.

Літо починається 22 червня в 3 годині і 48 минут рано.

Осінь починається 23 вересня в 6 годині і 46 минут у вечір.

Зима починається 22 грудня в 1 годині і 50 минут пополудні.

ЗАТЬМІННЯ.

В 1934 році буде двоє затьміннь сонця і двоє затьміннь місяця.

Перше частинне затьміння місяця буде 30-го січня. Місяць увійде в затьміння в 5 годині і 1 мін. вечером; середина затьміння в 5 год. 43 мін. вечером, а вийде з затьміння в 6 год. 24 мін. вечером. Його буде видно в північно-західній частині північної Америки, на північному Ледовитому морі, в північній частині Тихого океану, в Азії, в Австралії, на Індійському океані, в Європі й Африці.

Друге частинне затьміння місяця припадає 25-го липня. Воно наступить в 11 год. 54 мін. рано; середина затьміння в 1 год. 15 мін. вечером; місяць вийде з затьміння в 2 год. 36 мін. Його можна буде бачити в західній частині

північної і південної Америки, на Тихому океані, на полудневому Ледовитому морі, в Австралії, на Індійському океані, в середній і східній Азії.

Перше повне затьміння сонця випадає 13 і 14 лютого. Початок затьміння дня 13 лютого в 11 год. 5 мін. вечером. Кінець 14 лютого в 4 год. 11 мін. рано. Його буде видно у східній Азії, на Індійському океані, на островах Сундайських, на Тихому океані і в північно-західній частині північної Америки.

Друге частинне затьміння сонця 10 серпня. Початок в 6 год. 51 мін. рано; кінець в 12 год. 24 мін. в полудне. Його буде видно в полудневій половині Африки, на полуднево-східній Атлантичеському океані і полуднево-східній Індійському океані.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР.

Рік 1934 є звичайним роком і має 365 днів, або 52 тижні і 1 добу.

Крім сього є він роком: 1901-им від смерти Христа Господа; 1072-им

від оснування української держави; 946-им від хрещення України св. Володимиром Великим.

Пасхалія.

Ключ граничний, то є пасхальна буква Д. В руці літо, то є недільна буква до дня 1 березня, е від дня 1 березня S. Тріодь починається 28 січня. Неділя Мясопустна 11 лютого. Неділя Сиропустна 18 лютого. Покло-

ни 21 березня. Воскресення Христове 8 квітня. Вознесення Христове 17 травня. Зелені Свята 17 травня. Мясниця 4 неділі і два дні. Петрівки 5 неділі і 2 дні.

Пости.

1. В навечеріє Різдва Христового — 6 січня.

2. В навечеріє Богоявлення, — 18 січня.

3. Великий піст від понеділка по Неділі Сиропустній — то є від дня 19 лютого до Великої суботи, себто до 7-го квітня включно.

4. Петрівка від дня 4 червня до 11 липня включно.

5. Спасівка від дня 14 до 27 серпня включно.

6. В день Усічення голови св. Івана Хрестителя, дня 11 вересня.

7. В день Воздвиження Чесного Хреста, дня 27 вересня.

8. Пилипівка від дня 28 листопада (включно) до Різдва Христового.

9. Піст кожної середи і п'ятниці через цілий рік, крім загальниць.

КРІМ ТОГО ВІД ПОСТУ ЗВІЛЬНЕНІ:

1. Діти, що ще не мають літ.

2. Старші люди, котрі вже зачинають тратити сили.

3. Ті, що тяжко слабують, або по великій хоробі вертають до здоров'я.

4. Вагітні і ті, що самі кормлять дітей.

5. Робітники, що тяжко працюють.

6. Ті, що не мають іншої страви, як прим. жебраки, слуги, подорожні. **Часи в яких Церква наказує відправляти весілля і забави з музикою.**

1. Всі середи й п'ятниці, крім загальниць.

2. Від початку посту перед Різдом Христовим (Пилипівка) аж до Богоявлення.

3. Від понеділка сирного тижня, 12 лютого, до Неділі Томиної, 15-го квітня.

4. В пості перед св. Ап. Петром і Павлом, від 4 червня до 11 липня.

5. В пості перед Успенням Пресв. Богородиці, від 14 до 27 серпня.

6. На Усічення Чесної Голови св. Івана Хрестителя, 11 вересня.

7. На Воздвиження Чесного Хреста, 27 вересня.

Загальниці.

(Тобто часи, в котрих кожного дня тижня можна їсти м'ясо).

1. Від Різдва Христового до Богоявлення, то є від 7 до 17 січня включно.

2. Від Митаревої неділі до неділі Блудного Сина, себто від 4 до 10 лютого включно.

3. Від Воскресення Христового до неділі Томиної, се є від 8 до 15 квітня включно.

Від Зелених Свят до геділі Всіх Святих, то є від 27 травня до 3 червня включно.

Публичні Св'ята в Канаді

В цій Канаді святкується такі св'ята: День Нового Року, Великодню П'ятницю, Великодній Понеділок, Вознесення Господнє, Вікторія Дей (24 травня), Уродини короля 4 червня (або котрий буде проголошений), Домі-

ніон Дей (1 липня), Лейбор Дей (перший понеділок в вересні), День Подяки, День Замирення, 11 листопада, або в найблищий понеділок, і День Різдва Христового.

Січень - January

— має 31 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
П	1	Боніфатія муч.	Новий рік 1934
В	2	Мч. Ігнатія Бог.	Імени Ісус
С	3	Уляни мч.; Петра митр. Київ.	Геновефи д.
Ч	4	Вмч. Анастасії	Евгенія
П	5	10 мч. на Криті	Телесфора м.
С	6	Навеч. Різдва. Євгенії.	Трох Королів
Н	7	Різдво Христове	1 по 3. К. Св. Род.
П	8	Соб. ПБ., Йосифа	Северина
В	9	Стефана првмч.	Юліана, Василіси
С	10	20 тис. муч. в Никомидії	Івана Добр. еп. м.
Ч	11	14 тис. уб. у Вефл.	Гигіна папи м.
П	12	Анісії, Зотика мч.	Аркадія, Ернеста
С	13	Меланії пп.	Леонтія еп.
Н	14	Н. Рік. Н.Р.О.Г. Вас. В.	2 по 3. К. Ілярія
П	15	Сильвестра	Павла Пуст.
В	16	Малахії	Маркила п. м.
С	17	Собор 70 Апостолів	Антонія ав.
Ч	18	Навеч. Богоявл. Теоп.	Прест. св. Петра
П	19	Богоявлення Господне	Марія м., Канута
С	20	Св. Івана Хрестителя	Фабіяна і Севаст.
Н	21	32 Нед. по 3. св. Д. Георгія	3 по 3. К. Агнети
П	22	Полієвкта мч.	Вінкентія м.
В	23	Григорія Ніс.	Раймунда
С	24	† Теодосія Великого	Тимотея еп. м.
Ч	25	Мч. Татіяни	Нав. Ап. Павла
П	26	Мч. Ерміла, Страт.	Полікарпа еп. м.
С	27	ОО. в Сінаї.	Івана Золот. еп.
Н	28	Нед. Митаря і Фар. Павла Г.	Старозап. Фляв.
П	29	Покл. ок. св. Петра	Франца Салез.
В	30	† Антонія Великого	Мартини д. м.
С	31	Атанасія і Кирила Олекс.	Петра з Ноляско

ЗАПИСКИ:

.

.

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА СІЧЕНЬ.

Від 1 до 7 погідно, але зимно; 19 — 23 стає дуже зимно; 24 — 27 за-
8 — 13 стає лагіднійше й падає трохи верюхи; 28 — 31 стає трошки мяк-
снігу; 14 — 18 трошки мякше; ше.

Лютий - February

— має 28 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
Ч	1	Прп. Макарія	Ігнатія еп. м.
П	2	† Евтимія Великого	Мат. Б. Громн.
С	3	Максима, Неоф.	Власія еп. м.
Н	4	Нед. Блуд. Сина. Тимот. ап.	Мясоп. Вероніки
П	5	Климентія	Агати д. і м.
В	6	Пр. Ксенії	Тита еп., Дороти
С	7	† Григорія Богослова	Ромуальда ав.
Ч	8	Ксенофонта й ин.	Івана з Мати
П	9	† Пер. мощ. Івана Зол.	Апольоні д. м.
С	10	Пп. Єфрема Сирина	Схолястики д.
Н	11	Нед. Мясоп. Ігнатія Богон.	Запуст. П. МБ. Л.
П	12	Трьох Святителів	7 Основ, Серв.
В	13	Кира і Івана	Григорія II папи
С	14	Мч. Трифона	Попел. Валентого
Ч	15	Стрітіння Господнє	Фавстина і Йов.
П	16	Симеона й Анни	Юліяни д. м.
С	17	Ізидора	Юліяна Каппад.
Н	18	Нед. Сиропуст. Мч. Агати	Вступ. Симеона
П	19	Вукола, Юліяна	Габіна м.
В	20	Пр. Партенія	Льва еп.
С	21	Вм. Теодора Страт.	Фелікса еп.
Ч	22	Мч. Никифора	Маргарети з К.
П	23	Харлампія, Порф.	Петра Дамяна еп.
С	24	Власія	Матея ап.
Н	25	Нед. 1 посту. Мелетія еп.	Суха. Кесарія
П	26	Пп. Мартиніяна	Віктора
В	27	Прп. Авксентія	Александра м.
С	28	Ап. Онисима, Євсевія пуст.	Теофіля м.

ЗАПИСКИ:

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА ЛЮТЕНЬ.

Від 1 до 9 мягко й падає сніг; зимно; 21 — 28 стає м'якше. Опісля
10. 12 стає зимнійше; 13—20 дуже падає трохи дощ.

Березень - March

— має 31 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
Ч	1	Памфила мч.	Альбіна
П	2	Теодора вмч.	Сиплікія
С	3	Льва	Кунегунди ціс.
Н	4	Нед. 2 посту. Ап. Архипа	Глуха. Казимира
П	5	Льва еп., Агатона	Адріана
В	6	Пп. Тимофія, Євстратія	Перпетуї і Феліц.
С	7	Мч., що в Євгенії, Маврикія	Томи з Акв.
Ч	8	Полікарпа	Сух. Вінцен. Кад.
П	9	† 1 і 2 найд. гол. Івана Хр.	Франціски Рим.
С	10	Тарасія еп.	40 Мучеників
Н	11	Нед. 3 посту. Порфирія еп.	Середоп. Конст.
П	12	Прокопія	Григорія В.
В	13	Василя еп., Марини й Кири	Христини д. м.
С	14	Євдокії прпмч.	Матильди ціс.
Ч	15	Теодота	Климентя Двор.
П	16	Євтропія, Кл.	Киріяка м.
С	17	Гарасима	Патрикія еп.
Н	18	Нед. 4 посту. Мч. Конона	Чорна. Кирила
П	19	42 муч. в Аморії.	Йосифа Обруч.
В	20	Василія Єфрема, пп. Павла	Євфимії д.
С	21	Поклони. Теофілякта еп.	Венедикта ав.
Ч	22	† 40 мч. в Севаст.	Катерини шв.
П	23	Кондрата	М. Б. Страд.
С	24	Софронія	Гавриїла Арх.
Н	25	Нед. 5 посту. Теофана пов.	Квіт. Благ. ДМ.
П	26	Никифора	Емануїла м.
В	27	Пп. Венедикта Нурс.	Івана Дамаск.
С	28	Св. Олександра мч. Апулія	Івана Капістр.
Ч	29	Мч. Савина, Юліяна	Вел. Четв. Кир.
П	30	Алексія ч. Б.	Вел. Пят. Квір.
С	31	Лазарева Суб. Кирила Єр.	Вел. Суб. Баль.

ЗАПИСКИ:

•

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА БЕРЕЗЕНЬ.

Від 1 до 5 стає зимнійше; 6 — 10 лійше, слота й дощ; 19 — 25 сухі й ду-
стає дуже зимно; 11 — 18 стає теп- же лагідні дні; 26 — 31 зимні ночі.

Квітень - April

— має 30 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
Н	1	Нед. Квітна. Хрисанта	Воскр. Хр. Гугона
П	2	Івана мч., Сергія	Світл. Пон. Фран.
В	3	Якова ісповід.	Ришарда еп.
С	4	Василія свящмуч.	Ізидора еп.
Ч	5	Вел. Четвер. Нікона	Вінкента Фер.
П	6	Вел. Пятниця. Пп. Захарія	Келестина папи
С	7	Вел. Субота. Благовіщення	Епіфанія
Н	8	Великдень	1. Біла. Діонізія
П	9	Світлий Понеділок	Марії Клеоп.
В	10	Світлий Вівторок	Езекіїла пр.
С	11	Марка і Кирила	Льва В. пап.
Ч	12	Івана Ліств.	Юлія пап.
П	13	Іпатія еп., Йони митр. київ.	Герменегільда м.
С	14	Марії Єгип.	Юстина м.
Н	15	Нед. Томина. Пп. Тита	2 по В. Анастасії
П	16	Никити	Венедикта Й. Д.
В	17	Пп. Йосифа співця.	Анікита папи
С	18	Жч. Агатопода й Теодула	Аполонія м.
Ч	19	Євтихія арх. Конст.	Льва папи
П	20	Юрія еп. Мітилен.	Теодора
С	21	Ап. Іродіона	Анзельма еп.
Н	22	Нед. Мироносиць. Мч. Євпс.	3 по В. Сотера
П	23	Мч. Терентія Африкана	Войтіха еп.
В	24	См. Антипи еп. Пергам.	Феделіса
С	25	Іссака Сирина, Василя Пар.	Марка ев.
Ч	26	Св. Артемона, мч. Гомаїди	Клита і Марка
П	27	Св. Мартина	Петра Кан.
С	28	Ап. Аристраха, Трофима	Павла від Хр.
Н	29	Нед. Розслабленого. Ірини.	4 по В. Петра
П	30	Симеона еп. Перс.	Катерини Сіен.

ЗАПИСКИ:

.

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА КВІТЕНЬ.

Від 1 до 7 лагідно; 8 — 13 стає тепліше; 14 — 18 дощ і гремить; 19 — 24 хмарно й перепадає хвилю дощ; 25 — 30 стає зимнійше, в ночі приморозки.

Травень - Май

— має 31 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
В	1	Пп. Івана, Кузьми Халк.	Филипа і Якова
С	2	Пп. Івана, Юрія сп.	Атаназія еп.
Ч	3	Пп. Теодора, Трихіни	Цар. К. П.
П	4	См. Януарія та ин.	Знайд. св. Хр.
С	5	Теодора Сикеот., Віталія	Пія V. Моніки
Н	6	Нед. Самарянки. Вм. Юрія .	5 по В. Івана в О.
П	7	Мч. Сави Стратил.	Хр. дні. Флявії
В	8	† Ап. єв. Марка	Станислава еп.
С	9	См. Василя Амас.	Григорія Наз. еп.
Ч	10	Ап. Симеона, Стефана печ.	Вознесен. Госп.
П	11	Ап. Язона і Сосипатра	Францішка з Гіер.
С	12	Мч. 9 у Кизиці	Панкратія, Нерєя
Н	13	Нед. Сліпородж. Ап. Якова	6 по В. Серватія
П	14	Пр. Єремїї; см. Макарія	Боніфатія
В	15	Атанасія Веї. еп. Ол.	Івана зі Салі
С	16	† Теодосія печ., мч. Тимот.	Бл. Андрея Боб.
Ч	17	Вознесення. Пм. Пеларії,	Пасхаліса
П	18	Вм. Ірини; пп. Адріяна	Венанція м.
С	19	Пв. Йова Многостр.	Петра Кел. пап.
Н	20	Нед. св. Отців. Зявл. Ч. Хр.	Сош. св. Духа
П	21	† Ап. єв. Івана Богослова	Пон. св. Духа
В	22	÷ Пер. мощей Миколая чуд.	Юлії д.
С	23	† Ап. Симона Зилота	Дезідерія еп. і м.
Ч	24	Рівноап. Кирила і Методія	ПДМ. Спом. вір.
П	25	Епіфана еп. Кипр.	Урбана
С	26	Мч. Глікерії діви	Филипа Нер.
Н	27	Зелені Свята: св. Тройці	Св. Тройці. Беди
П	28	День св. Духа	Августина
В	29	Теодора освяч.	Марії Магд. з П.
С	30	Ап. Андроніка й Юнії	Фелікса папи м.
Ч	31	Мч. Теодота Анкір. і 7 дів	Боже Тіло. Петр.

ЗАПИСКИ:

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА ТРАВЕНЬ.

Від 1 до 7 хмарно й перепадає дощ; ясні соняшні дні; 21 — 31 стає холод-
8 — 11 стає зимнійше; 12 — 13 теп- но. Погода змінлива.
лійше; 14 — 16 сильні вітри; 17 — 20

Червень - June

— має 30 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
П	1	См. Патрикія еп.	Бл. Якова Стр. еп.
С	2	Мч. Мч. Талалея, Олексія	Садока і Тов. м.
Н	3	Всіх Святих. Рівноап. Конст.	2 по С. Кльот.
П	4	Мч. Василіска, Володим.	Квірина
В	5	Сп. Михайла Синад.	Боніфатія
С	6	Пр. Симеона Дивногор.	Норберта еп.
Ч	7	Знайдення (3-те) Гол. Ів. Х.	Роберта еп.
П	8	Ап. Карпа, вм. Юрія нового	Пр. Серця Іс.
С	9	См. Терапонта Сербс.	Феліціяна м.
Н	10	Нед. 2 по 3. св. Д. Микити	3. по С. Маргар.
П	11	Мч. Теодосії діви Тирськ.	Варнави ап.
В	12	Пр. Ісаакія Далм.	Івана Фак.
С	13	Ап. Ерма, мч. Ермія	Антон. з Пад.
Ч	14	Мч. Юстина Філос.	Василія еп.
П	15	См. Івана Сучавського.	Бенона
С	16	Мч. Лукіліяна і ин.	Івана Фран. Редж.
Н	17	Нед. 3 по 3. св. Д. Митроф.	4 по С. Маркіяна
П	18	См. Доротея еп. Тир.	Ефрема діяк.
В	19	Еп. Висаріона, Іларіона	Юліяни Ф.
С	20	Мч. Теодота Анкір.	Сильверія пап.
Ч	21	Мм. Теодора Страт.	Альойзія Гонз.
П	22	Кирила арх. Алекс.	Павлина еп.
С	23	См. Тимофія Прус.	Агріпіни
Н	24	4 по Зісл. св. Д. Ап. Вартол.	5 по С. Різд. Ів.
П	25	Пп. Онуфрія Вел	Вільгельма ав.
В	26	Мч. Акилини, Анастасії	Павла і Івана м.
С	27	Пп. Єлисея, Методія патр.	Владискава кор.
Ч	28	Пр. Амоса, мч. Віта	Ігинея еп.
П	29	Тихона еп. Амафун.	Петра і Павла ап.
С	30	Мч. Манвіла, Савела	Пам. св. Павла

ЗАПИСКИ:

.

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА ЧЕРВЕНЬ.

Від 1 до 4 сухо й тепло; 5 — 9 гро- — 23 знову теплійше; 24 — 30 зливні
мовиця й зливні дощі; 10 — 19 хо- дощі й громовиця.
лодно, перепадає дощ і гремить; 20

Липень - July

— має 31 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
Н	1	5 по 3. св. Д. Мч. Леонтія	6 по С. Кр. І. Хр.
П	2	† Ап. Юди, брата Господ.	Посіщ. ПДМ.
В	3	Мч. Методія Патар.	Анатолія еп.
С	4	Мч. Юліяна Тарс.	Теодора еп.
Ч	5	Євсевія смч. Самосат.	Антонія ♣ Мар.
П	6	Мч. Агрипини та инш.	Лукії мч.
С	7	Різдво Івана Предтечі	Кирила і Методія
Н	8	6. по Зісл. св. Духа. Февр..	7 по С. Єлисав.
П	9	Давида Солун., Івана еп.	Вероніки
В	10	Самсона странопр.	7 Братей м.
С	11	Беср. Кира й Івана	Пія І пап.
Ч	12	Ап. Петра і Павла	Івана Гв.
П	13	Собор 12 Апостолів	Анаклита п. і м.
С	14	Беср. Кузьми й Демяна	Бонавентури
Н	15	7 по Зісл. св. Д. Пол. риз	8 по С. Генрика
П	16	Мч. Гіяцинта, Діюмида	МБ. Шкаплір.
В	17	Андрія Крит. пр. Марти	Алексія
С	18	Сергія Радон. Атанасія аф.	Симеона з Л.
Ч	19	Діви Уляни Ольшан.	Вінк. з П.
П	20	Пр. Хоми Малєїна, Акакія	Чеслава
С	21	Вм. Прокопа.	Пракседи д.
Н	22	8 по Зісл. св. Д. Смч. Панкр.	9 по С. Марії М.
П	23	† Пр. Антонія печ.	Аполінарія еп.
В	24	Мч. Євтимії, бл. кн. Ольги	Кенегунди кор.
С	25	Мч. Прокла й Іларія	Якова ап.
Ч	26	Собор арх. Гавриїла	Анни
П	27	Ап. Акіли, мч. Юста	Рудольфа Акв.
С	28	† Володимира, Вел. кн.	Віктора п.
Н	29	9 по Зісл. св. Д. Смч. Атин.	10 по С. Руфіна
П	30	Вмч. Марини, Ірцнарха	Марти д.
В	31	Мч. Гіяцинта амастрид.	Ігнатія Льойолі

ЗАПИСКИ:

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА ЛИПЕНЬ.

Від 1 до 3 дуже тепло; 3 — 7 зливний дощ і громовиця; 8 — 13 не так тепло, як попередного тижня; 14 — 16 дощ і бурливо; 17 — 20 тепліше; 21 — 23 дуже лагідно й сухо; 24 — 28 хвилеві дощі й громовиці; 29 — 31 сухо.

Серпень - August

— має 31 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
С	1	Пр. Макрини, пр. Дія	Петра в оков.
Ч	2	† Прор. Іллі Авраамія Гал.	МБ. Ангел.
П	3	Симона Юрод. Івана стовп.	Найд. св. Стеф.
С	4	Рівноап. Марії Магдалиин	Домініка
Н	5	10 по Зісл. св. Д. Мч. Трох.	11 по С. МБ. Сн.
П	6	† Мч. Бориса й Гліба	† Преобр. Госп.
В	7	† Прав. Анни (матері М. Б.)	Каєтана в.
С	8	Смч. Ермолая, Ермипа	Киріяка м.
Ч	9	† Вм. Пантелеймона цілит.	Романа м.
П	10	Ап. і діяк. Прохора	Лаврентія м.
С	11	Мч. Каленика, Серафими д.	Зузанни д.
Н	12	11 по Зісл. св. Д. Ад. Сили	12 по С. Кляри д.
П	13	Євдокима, мч. Юдити	Гіполита
В	14	Перенес. дерева Хр. Госп.	Евзевія еп.
С	15	Архид. Стефана, Нікодима	Успення Пр. Б.
Ч	16	Ісаакія, Далмата й Фауста	Іоакима
П	17	Мч. 7 отрок ефес.	Яцка в.
С	18	Мч. Євсигнія, Васи́лска	Єлени кор.
Н	19	12 по З. св. Д. Преображ. .	13 по С. Людвика
П	20	Дометія перс. мч. Марина	Вернарда
В	21	Еміліяна еп. Кизич.	Іванни Фр. Шан.
С	22	† Ап. Матвія, мч. Антонія	Тимотея і тов. м.
Ч	23	Мч. Лаврентія, Сикста	Фил. Б.
П	24	Мч. Євпла діакона	Вартоломея ап.
С	25	Мч. Аникити, Фотія й и.	Людвика к.
Н	26	13 по З. св. Д. Максима	14 по С. МБ. Чен.
П	27	Пр. Михея, Теодосія печ.	Йосифа Каляс.
В	28	Успіння Пресв. Богородиці	Августина еп.
С	29	Нерукотв. Образа	Усікн. гол. Ів. Хр.
Ч	30	Мч. Мирона, Стратона	Рожі Ліман.
П	31	Мч. Флора й Лавра, Єрма	Раймунда Нон.

ЗАПИСКИ:

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА СЕРПЕНЬ.

Від 1 до 9 тепло й дуже лагідно; 22 — 28 тепло й трохи дощово; 29 —
паде трохи дощ; 10 — 14 сухо й теп- 31 бурливо й громовиця.
ло; 16 — 21 сухо й стає холоднійше;

Вересень - September

— має 30 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
С	1	Андрія Стратил.	Броніслави, Егідія
Н	2	14 по 3. св. Д. Пр. Самійла	15 по С. Стефана
П	3	Ап. Тадея; мч. Васи й дітей	Зенона
В	4	Мч. Агатоника, Зотика	Розалії д.
С	5	Віддання Успіння; мч. Лупи	Лаврентія Юст.
Ч	6	Петра митр. Київського	Захарії пр.
П	7	Ап. Вартоломея й Тита	Бл. Мельхіора
С	8	Мч. Адріана й Наталії.	Різдво ПДМ.
Н	9	15 по 3. св. Д. Пп. Пимена	16 по С. Петра Кл.
П	10	Мойсея мур. Сави печ.	Николая з Тол.
В	11	Усічення Голови Ів. Хрест.	Прота і Якінта м.
С	12	Св. Олександра, Івана й Пав.	Найсв. ім. МБ.
Ч	13	Положення пояса Б. М.	Филипа м.
П	14	Семена стовп.	Воздв. Ч. Хр.
С	15	Маманта мч. Івана постн.	7 Стр. ПДМ.
Н	16	16 по 3. св. Д. Антипа еп.	17 по С. Корнилія
П	17	Вавили еп. Антіох.	Знаки св. Фран.
В	18	Прор. Захарія та Єлисавети	Йосифа з Купер.
С	19	Чудо Арх. Михайла в Хонях	Януарія еп.
Ч	20	Мч. Созонта, Івана арх.	Евстахія м.
П	21	Різдво Пресвятої Богород.	Матей ап.
С	22	Св. Богоотців Якима й Анни	Томи з Вілян.
Н	23	17 по 3. св. Д. Мч. Минод.	18 по С. Теклі д.
П	24	Теодори Олександ.	ПД. Вкупл.
В	25	Відл. Різдва Б. Матері	Бл. Володислава
С	26	Оновл. храму Воскресіння	Кипріяна і Юст. м.
Ч	27	Воздвиження Чесн. Хр. Гос.	Косми і Дам'яна
П	28	Вмч. Микити, Порфира	Вячеслава кор.
С	29	Вмч. Евтимії, Віктора	Михайла арх.
Н	30	18 по 3. св. Д. Мч. Віри	19 по С. Єроніма

ЗАПИСКИ:

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА ВЕРЕСЕНЬ.

Від 1 до 8 тепло, гремить і падає дощ; 9 — 15 лагідно; 16 — 21 приморозки в ночі; 22 — 29 тепліше, вітряно й падає трохи дощ; 30 хвиловий дощ.

Жовтень - October

— має 31 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
П	1	Євменія еп. горт., мч. Софії	Бл. Івана з Дуклі
В	2	Мч. Трохима, Саватія	Ангелів Стор.
С	3	Вмч. Остапа, Теопистії	Кандида і Герарда
Ч	4	Відд. Воздв.; ап. Кондрата	МБ. Рожан.
П	5	Смч. Фоки Синоп.	Плакида м.
С	6	Зачаття Ів. Предтечі	Брунона аб.
Н	7	Рівноап. Теклі, Копрія	20 по С. Марка п.
П	8	Пр. Євфросинії, Сергія Рад.	Бригіди д.
В	9	† Івана Богослова ап. і єв.	Людвика Бертр.
С	10	Мч. Калистрата й вояків	Францішка Борґ.
Ч	11	† Харитона спов.	Еміліяна
П	12	Киріяка анахор., мч. Дади	Максиміліяна ег.
С	13	Смч. Григорія Вірмен.	Едварда к.
Н	14	20 по 3. св. Д. Покров Пр.Б.	21 по С. Каликста
П	15	Смч. Кипріяна й мч. Юстини	Тереси д.
В	16	Смч. Діонісія ареопаг.	Герарда Маєллі
С	17	Смч. Ієротея еп. атен.	Маргарети Аляк.
Ч	18	Мч. Харитини, митр. Петра	Луки єв.
П	19	† Ап. Томи	Петра з Ал.
С	20	Мч. Сергія й Вакха	Івана Кант
Н	21	21 по 3. св. Д. Пр. Палагії	22 по С. Уршулі
П	22	† Ап. Якова Алф.	Кордулі д. і м.
В	23	Свято відр. укр. ієрархії	Северина еп.
С	24	Ап. Пилипа, Теофана еп.	Криспіна
Ч	25	Мч. Прова, Тараха	Рафаїла Арх.
П	26	Мч. Карпа й Папили	Евариста пап.
С	27	Мч. Назарія, Гervасія	Фльорентія
П	29	22 по 3. св. Д. Пр. Євтимія	23 по С. Симона
Н	28	Мч. Лонгина сотника	Наркіса еп.
В	30	Прор. Осії; Андрія Крит.	Альфонса Родр.
С	31	† Ап. єв. Луки; мч. Марини	Вольфганга еп.

ЗАПИСКИ:

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА ЖОВТЕНЬ.

Від 1 до 3 падає трохи дощ; 4 — 8 21 холодно й погідно; 22 — 26 хмар-
холоднійше; 9 — 12 холодно й лагід-
но; 13 — 17 падає трохи дощ; 18 — но й часто перепадає дощ; 27 — 31
падає хвилявий дощ.

Листопад - November

— має 30 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
Ч	1	Прор. Йоїля, мч. Аура	Всіх Святих
П	2	Вмч. Артема; пр. Артема	День Задušний
С	3	Іларіона Вел., Іларіона Мегл.	Губерта еп.
Н	4	23 по 3. св. Д. Мч. Олександ.	24 по С. Кароля
П	5	Ап. Якова брата Госп.	Захарія і Єлисав.
В	6	Мч. Арети; Арети печ.	Леонарда в.
С	7	Мч. Маркіяна й Мартирія	Бл. Антонія Бал.
Ч	8	Вмч. Дмитра Солунського	Готфрида
П	9	Мч. Нестора, Капітолینی	Теодора м.
С	10	Мч. Терентія й Неоніли	Андрія з Авел.
Н	11	24 по 3. св. Д. бл. Марії	25 по С. Март. еп.
П	12	Мч. Зиновія й Зиновії	Мартина папи
В	13	Ап. Стахія, Амплія, Наркиса	Станіслава Кост.
С	14	Безср. Кузьми й Демяна	Йосифа еп. і м.
Ч	15	Мч. Акиндина, Пегасія	Гертруди д.
П	16	Мч. Акепсима еп.	МБ. Остробрам.
С	17	Пр. Йоанікія вел. мч. Єрмія	Сальомей д.
Н	18	25 по 3. св. Д. Мч. Галакт.	26 по С. Романа
П	19	Св. Павла арх. Конст.	Єлисавети кор.
В	20	Мч. 33 Мелітинських	Фелікса Валейз.
С	21	Собор Архистр. Михаїла	Введ. в хр. ПБ.
Ч	22	Мч. Онисифора й Порфира	Кекилії д. і м.
П	23	Ап. Єраста, Олимпа	Климент пап. м.
С	24	Мч. Мини, Віктора	Івана від Хр.
Н	25	26 по 3. св. Д. Івана Милост.	27 по С. Катерини
П	26	† Івана Золот. арх. Конст.	Леонарда
В	27	† Ап. Филипа, Григорія	Валеріяна еп.
С	28	Мч. св. Гурія, Самона	Здислави
Ч	29	† Ап. єв. Матвія,	Сатурніна
П	30	Григорія чуд. еп. Неокес.	Андрія ап.

ЗАПИСКИ:

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА ЛИСТОПАД.

Від 1 до 8 холодно, часто перепадає дощ і гремить; 9 — 14 зимніє; 15 — 17 більш умірковано; 18 — 23 теп-
лійше й лагіднійше; 24 — 27 змінливо; 28 — 30 сніг або дощ.

Грудень - December

— має 31 днів —

Дні		Українські свята	Латинські свята
С	1	Мч. Платона, Романа	Елігія еп.
Н	2	27 по 3. св. Д. Пр. Авдія	1 Адв. Бібіяни д.
П	3	Григорія Декапол.	Франца Ксав.
В	4	Введення в Храм Пр. Бог.	Варвари д. м.
С	5	Ап. Филимона, Архипа	Сави еп.
Ч	6	Амфілохія еп. Ікон.	Миколая еп.
П	7	Відд. Введення	Амврозія еп.
С	8	Вмч. Катерини, Меркурія	Неп. Зач. ПДМ.
Н	9	28 по 3. Д. Пр. Аліпія стовп.	2. Адв. Леокадії
П	10	Вмч. Якома; пп. Романа	МБ. Льорет.
В	11	Пм. Стефана Нов.	Дамазія пап.
С	12	Мч. Парамона і з им 370	Александра м.
Ч	13	† Ап. Андрія Первозванного	Лукії д.
П	14	Пр. Наума; мч. Ананії	Спіридіона еп.
С	15	Пр. Авакума; п. Івана	Валеріяна еп. і м.
Н	16	29 по 3. св. Д. Пр. Софонії	3 Адв. Евсевія
П	17	Вм. Варвари; Івана Дамас.	Лазаря еп.
В	18	Пп. Сави Освяч.	Очікув. МБ.
С	19	Св. Миколая арх. Мирл.	Немезія еп.
Ч	20	Амврозія еп. Медиолан.	Теофіля м.
П	21	Пп. Потапія; ап. Состена	Томи ап.
С	22	Зачаття прав. Анною Пр. Б.	Зенона м.
Н	23	30 по 3. св. Д. Мч. Мини	4 Адв. Вікторії д.
П	24	Пп. Данила Стовп., Луки	Нав. Адама і Еви
В	25	Спиридона еп. Тримиф.	Різдво Христове
С	26	Мч. Євстратія, Авксентія	Стефана
Ч	27	Мч. Сирса, Левкія	Івана ап.
П	28	См. Єлевтерія і матері його	Дітей убит. у В.
С	29	Пр. Аггея; мч. Марина	Томи еп.
Н	30	Нед. Праотців. Пр. Данила	Н. по Р. Євгенія
П	31	Мч. Севастія й др.	Сильвестра пап.

ЗАПИСКИ:

ПРЕДСКАЗАННЯ ПОГОДИ НА ГРУДЕНЬ.

Від 1 до 2 загально зимно; 3 — 8 дуже зимно; 23 — 24 тепліше; 25 — частий дощ і снігові завії; 9 — 15 ви- 31 сухо й дуже холодно.
погоджується; сухо й зимно; 16 — 22

взори українських писанок.

ПОСТІЙНИЙ КАЛЕНДАР

уживаний при означуванні дня в тижні для кожної дати на роки 1801-1980.

А — РОКИ				Б — МІСЯЦІ												В — назва днів						
1801 —		1901 —		Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Неділя	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота
— 1900		— 1980																				
01	29	57	85													1	2	3	4	5	6	7
02	30	58	86													8	9	10	11	12	13	14
03	31	59	87													15	16	17	18	19	20	21
04	32	60	88													22	23	24	25	26	27	28
05	33	61	89	01	29	57										29	30	31	32	33	34	35
06	34	62	90	02	30	58										36	37					
07	35	63	91	03	31	59																
08	36	64	92	04	32	60																
09	37	65	93	05	33	61																
10	38	66	94	06	34	62																
11	39	67	95	07	35	63																
12	40	68	96	08	36	64																
13	41	69	97	09	37	65																
14	42	70	98	10	38	66																
15	43	71	99	11	39	67																
16	44	72		12	40	68																
17	45	73		13	41	69																
18	46	74		14	42	70																
19	47	75		15	43	71																
20	48	76		16	44	72																
21	49	77	00	17	45	73																
22	50	78		18	46	74																
23	51	79		19	47	75																
24	52	80		20	48	76																
25	53	81		21	49	77																
26	54	82		22	50	78																
27	55	83		23	51	79																
28	56	84		24	52	80																

ПОЯСНЕННЯ, ЯК НИМ КОРИСТУВАТИСЯ:

Вишукуємо в таблиці А рік, якого нам треба і в сій самій лінії в таблиці Б вишукуємо число, що лежить у тій самій лінії під відповідним місяцем. До цього числа додаємо дату місяця. Одержане таким робом число вишукуємо в таблиці В. День, про який нам ходить, буде під тим числом.

Приклад: Котрого дня в тижні було 1 листопада 1918 року?

Відповідь: В таблиці А вишукуємо рік 1918. В тому самому рядку в таблиці Б під місяцем листопадом маємо число 5. До нього додаємо дату названого дня 1 і одержуємо число 6. Шукаємо того числа в таблиці В, де є назви днів, і находимо його під п'ятницею. Отже 1 листопада 1918 року було в п'ятницю. Тим чином можемо дізнатися, в котрім дні тижня стала яка подія (по 1800 році), коли тільки знаємо її дату (день місяця і рік). З сєї таблиці можемо також довідатися, в котрий день тижня ми вродилися.

АВТОПОРТРЕТ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Відділ Літературний

Зновим Роком

До Сестер Українок.

Чи чуєте, сестри-Українки,
Що каже нам рідний наш край?
„Зростав я діточок: тепер кожда
До спільного діла ставай!”

Ви знаєте, сестри, те діло,
Те діло, що здавна над ним
Працюють брати-Українці...
Чи-ж ми не поможемо їм?

Невже-ж і тепер не поможем
Ми їм у тяжкі сі дні,
І вкупі із ними не станем
За рідний наш край до борні?

Завдання велике, святее,
На нас накладає наш край:
І кожда з нас щиро й охотно
До сього береться нехай!

Ми мусим, щоб силу відняти
Із рук у своїх ворогів,
Зростити дочок-Українок
І щирих Вкраїнців-синів.

Отсе буде тая заплата,
Що в нас вимагає наш край.
Так нумо-ж до праці! І кожда
Всю силу на неї віддай!

Марія Загірня.

Пані САВЕЛЯ СТЕЧИШИН, В.А.,
голова Союзу Українок Канади.
Живе в Саскатуні, Саск.

РОСА

Старий Лазар досвітком сапав грядки. Досвітні пасма витягали сонце на землю, а Лазар потрясав сивим волоссям і спершися на сапу усміхався, бо дуже любив ярий переддень. В сутінках світанку він все малював будучність своїх дітей, внуків і правнуків.

Тихо, птахи співають, а роса їсть ноги. Але сю росу кожда стеблинка так радо двигает на собі мов Божий трунок.

— Ей, ти росо, їла ти мене від дитини; я коло овець плакав від тебе! А як був молодий, то мусів підкочувати білі штани йдучи від дівки, щоб мама не сварила, а як став газдою і заходив в збіжжя косити, то ти жерла мене і кусала і борошила перед косою кожде стебло, аби їх ще завтра напоїти своїм різким напитком, але восени ти найгірша, бо забирають від тебе все, кому ти щодня лице мила. Ти так як мама, що не дає своїх дітей.

— Отомся, росо, находив по тобі, отось мене ся наїла, але твоя їд була так, як мід, що щипає і смакує. Я тебе сімдесят років не проминув ані одного дня, я все чекав ясного сонця і воно велике та ласкаве висушувало мене, а тебе, росо, забирало до неба, щоби вечером зливати, як умліває вся травинка. Ти, Боже, поливаєш всю землю росою так, як ми розсадник. Ех, ти Божа водице, ти давала дужість і здоровля пшеницям та житам, але і я був від тебе дужий та різкий. Баную дуже, що ти мене не будеш заросювати, як ти, святе сонце, родишся.

— — — — —
Глянув на свою білу хату. — О, я з тебе, мій палацу, тихонько дуже вихожу, аби не будити купи внуків.

Вони так файно сплять, порозкидаються, що гріх рипнути дверима; їх сон святий, бо їх Бог взяв на свої коліна, на колінах Божих вони ростуть. А стара зараз за мною встає, накриває діти, і ходить, як кітка та лагодить їм сніданок. Мій ласкавий Боже, чим я годен відплатити Твою ласку? Ти мене своїм сонцем, дощем і бурею тримав у силі довгі роки, але мої діти і їх діти жили і росли!

— Але внуки інші, як давно були, в них книжки, в них співанки інші. А дурна стара радується ними та будує Україну; здуріла стара від внуків. Видурюють від неї гроші на театр та на книжки та тягають стару коробку по читальнях, а вона вертає з ними до дому та радується, як дівка.

— Мой, старий, каже, але аби ти видів, який козак наш Тома, у сивій кучмі, у синих гачах, а люди плещуть йому в долоні, а він так говорить як у книжці, а сорочка горить на нім. Ей, якби ти ся хоть раз подивив на них! Я, кажу, старий, щоби ся дивити на таке і не винен тому, що ти з своїми внуками наново дівочиш". „Але ти мені скажи, відки ти гроші маєш на кучми та на сине сукно, та на вогневі сорочки, бо ти така сліпа, як кертиця, ти їм не вишила, від коли ти здуріла з тою Україною, то мені в мошонці все гроші хибують".

— Але внуки не пють, не гуляють і до корчми не йдуть, а гудуть як бжолла: Україна, Україна. Малий Кирило підходить мене, як дитину: „Діду, діду, я прочитаю таке файне".

— Та читає, та добре там написано, але я письма не знаю, а лиш через охоту малого сідаю з ним та потакую.

— Вони в мене чемні, най їх Бог

благословить з їх надіями. Вони хотять нового, на те вони і молоді.

З сих дум вирвало його сонце, що зійшло, як золото і стара, що кликала на сніданок.

— Ти вічне сонце, ти знов благословиш мене на сніданок. Там слабій; роса твоя донька не має вже на

мені що пити, самі кости. Але в мене внуків багато. Роса має кого обливати своїми перлами. А ти, мамо наша, ясне сонечко, все благослови їх до сніданку.

Старий Лазар росяним листком обтер свої мокрі очі і пішов до хати між внуків.

Василь Стефаник.

Президія і Головний Виділ Союзу Українок на загальних зборах в 1930 р.

Сидять зліва на право: Софія Олесницька, голова філії С.У. у Золочеві; Ольга Гузарова, голова Жіночої Громади в Чернівцях; посолка Мілена Рудницька; Анастасія Кратко, голова Кружка С.У. в Стоянові; Сенаторка Олена Кисілевська. Стоять зліва на право: Софія Мойсейович, секретарка загальних зборів; Стефанія Ломага, член Гол. Виділу; Євгенія Макарушкова, член Гол. Виділу; Марія Струтинська, член Гол. Виділу; проф. Євстахія Тишинська, член Гол. Виділу; Олена Шепарович, місто-голова С.У.; Авва Палій, член Гол. Виділу; Марія Вишковецька, член Гол. Виділу; Др. Дарія Озерович, член Гол. Виділу; Марія Колтуцька, член Гол. Виділу; Софія Федорчак, член контр. комісії; Ірена Домбчевська, голова філії С.У. у Стрию; Ірена Шахова, скарбничка Союзу Українок.

Чи Хочеш Жити Так?

Чи хочеш жити так, щоб дні твої минали,
Як вічно-свіжі молодечі сни?
Щоби думки твої людей всіх так манили,
Як бджіл манить пасучий цвіт весни?

Чи хочеш жити так, щоб ти росла думками,
Щоб ти росла душею з кожним днем?
Чи хочеш жити так, щоб сотні літ горіло
Людство могутніх слів твоїх огнем?

О. Івах.

ХТО ВИНЕН?

Розкажу я, оратця, вам через віщо не так швидко й не так повно шириться та квітне театральна справа на Україні нашій Радянській...

Ширитись то вона шириться, та не так, як би нам хотілося... А нам би хотілося, щоби в кожному селі, при кожній хаті-читальні, а то й просто собі при просторій клуні та був би хороший драматичний гурток, злитий, витриманий, солідний...

Сенаторка ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА,
редакторка часопису „Жіноча
Доля”.

Щоб так грав, щоб так грав?! Одно слово, ви самі знаєте, щоб як він грав.

Так чого ще нема сього?!

А от послушайте чого....

Розкажу я вам, братця, про випадки з власної практики. А власна практика в мене була, бо нема ж на Україні такої людини, щоб у „театрі”

не грала, і не так просто собі грала, а грала „найкраще од усіх”...

І я грав... І, само собою розуміється, „найкраще од усіх”...

Діло було, може, давно, а може, й недавно. Заснували ми аматорський гурток... Артисти всі такі, що „дай тільки показати”...

Було Терешко прийде до школи, де ото й збиралися, стане серед хати й каже:

— Я їм заграю, так їй же Богу, як Садовський! От бачите!

Та всі ми були такі, що.. Та куди там?!

Сидиш в школі, доки ото учителька прийде (а вчителька в нас за режісера була) і думаєш:

— Ох і вуса-ж я намалюю! І сорочку яку надіну та сині штани, та червоний пояс?! Куди ото Терешко заграє?! Я їм заграю?!

І артистки такі-ж, як і ми, хороші... Сидять, насіння лускають, перешіптуються одна із другою... Дивляться на Терешка, чи на котрого з нас, а з очей так і стрибає:

— Почекай! Почекай! Ось як я вияжусь! Ось як я уквітчаюсь! Буде тобі Садовський!

Довго ото ми так ходили, обговорювали все... П'єс чекали. П'єс у нас не було, так вчителька до міста по них послала...

Приїхали п'єси.

Поприлітали ми до школи, аж тремтимо всі...

Показує вчителька п'єси: „Ой не ходи Грицю на вечорниці” і „Невольник”.

Почнемо, каже, — з „Ой не ходи Грицю та на вечорниці”. П'єса се дуже хороша... Про любов... А що вже ролі?! Особливо для Грицька й для Марусі...

— От як би мені Грицька, — думаю собі.

А Одарка Перепелівна присунулася до мене та: — Я Марусі гратиму, а ти Грицька! От як заграємо!?! Тільки-ж цілуватись не навспражки, а так тільки, щоб губами не притулятися... Губи ніби до губ, а щоб „цмок” — так щоб не зовсім... Добре?

— Добре, — кажу...

— Так ти-ж дивись!

— Ну йдіть, — каже вчителька — до дому, а завтра приходьте — ролі будемо розподіляти...

Цілу ніч не спав я, все думав, які вуса я намалюю... І як ото очі обмалювати, щоб великі були, великі... і ото думаю собі, як я падатиму, коли мене вже Маруся отруїть... Витягнусь, думаю собі, вже витягнусь, так, ніби мене правцем узяло, праву ногу підійму, вона задрожить, як у корчах, а я так жалісно-жалісно до Марусі:

— Марусе! Що ти наробила?!

І вму.

І засипаючи, кулаком під рядном нахвалявся:

— Подождіть, — мовляв, — я вам заграю!

— — — — —

Другого дня були в школі ми всі дуже зарані, ще вчителька пообідати не встигла...

Ходимо один на одного поглядаємо й ніхто нікому нічого не говоримо.

— Все одно я Грицька гратиму, — кожний сам собі думає...

Все одно я Марусі гратиму, — кожна собі думає.

Вийшла вчителька...

— Ну, хлопці й дівчата, давайте будемо ролі призначати... Марусю, значить, грати-му я...

Зирк я на Одарку на Перепелівну:

— От тобі, думаю, й „цмок так, щоб і не зовсім”...

А дівчата всі — так ніби ото бжолити, коли на них димом пхукнути... Голови в плечі повтягали й на корсетки собі дивляться...

— А от ти, Одарко Перепелівно, — вчителька до Одарки, — Дарину гратимеш... Роля невеличка — ти з нею й справишся як слід...

Дивлюсь: сопє, моя Одарка... А потім:

— Не гратиму я, мабуть!? Мені ніколи... Мати казали, щоб коноплі до посту, щоб допрясти...

Встала Одарка й вийшла...

А за нею всі дівчата з хати — шаміль-шаміль-шаміль...

Залишилися самі хлопці...

— Що се таке з дівчатами? — вчителька питає...

— Хто й зна...

— Ну, що-ж давайте за чоловічі ролі. Грицька погодився грати фельдшер з Декайлівки. Він дуже хороший артист... А хто-ж із вас хлопці на Потапа та на Хому?... Та до мене:

— Може, ти, Остапе, Потапа заграєш! Із ножем він ото на Грицька накидається...

— А я думав, що я-б Гр...

— Ні, Грицька ти не вдереш... То дуже трудна роля... Там трагізму з драматизмом багато... Тобі більше Потап підходить...

— Ні, — кажу, — мабуть я не грати-му. На тім тижні, батько казали, під хуру треба їхати... Пшеницю до міста повеземо! Грайте самі...

І пішов... І думав всю дорогу:

— Потапа я їм гратиму?! Хай самі грають!

І всі хлопці пішли...

І правильно зробили...

Що-ж їм маленькі ролі грати, чи що, коли кождий із них може найкраще Грицька заграти...

Не краще, положим, ніж я, а всеж таки...

І не вийшла в нас вистава...

— — — — —
Хто тут винен? Думаєте, вчителька?

Ні!

П'еса винна. Автор винен.

Коли вже ти пишеш п'єсу, пиши так, щоб усі головні ролі були! Хіба тобі не все одно, як пишеш! Так чого-ж ти одному велику ролю пишеш, головну, а другому другорядну, маленьку...

Тепер брат-рівність!

А через авторів і вистави часто не відбуваються...

Театральна справа страждає...

— — — — —
Так от, братця, хто винен!

Остап Вишня,
зі збірки „Вишневі Усмішки”.

В ДЕНЬ ЛИСТОПАДОВОГО СВЯТА

Я ішла білим привидом поміж могили поляглих героїв. Полинялі квіти схиляли свої голови, вітер хороводом проводив, а трави молитви шептали. Ті молитви жайворонок ніс у небесну синяву і розстеляв на престолі Всевишнього.

Тут між могилами я побачила сніжно-білу постать, котра взяла мене за руку і поміж хрести проводила. Шептала до мене слова, котрі так і падали на моє серце, як сніжинки на зелену траву. Ті слова-сніжинки холодили його і топились на нім та спливали кровю на землю.

Постать говорила до мене:

Я Воля народу твого. Я кохаю його, так люблю його, що покинути не можу. Бо я на Чорному морю виколыхувалась, на Дніпрі проходила, на степах широких виростала.

Твій нарід занастив мене, як хлопчина нерозумний забавку свою. Через незгоду між собою він утратив мене. Сусіди лихі закували мене і ту-га настала в народі.

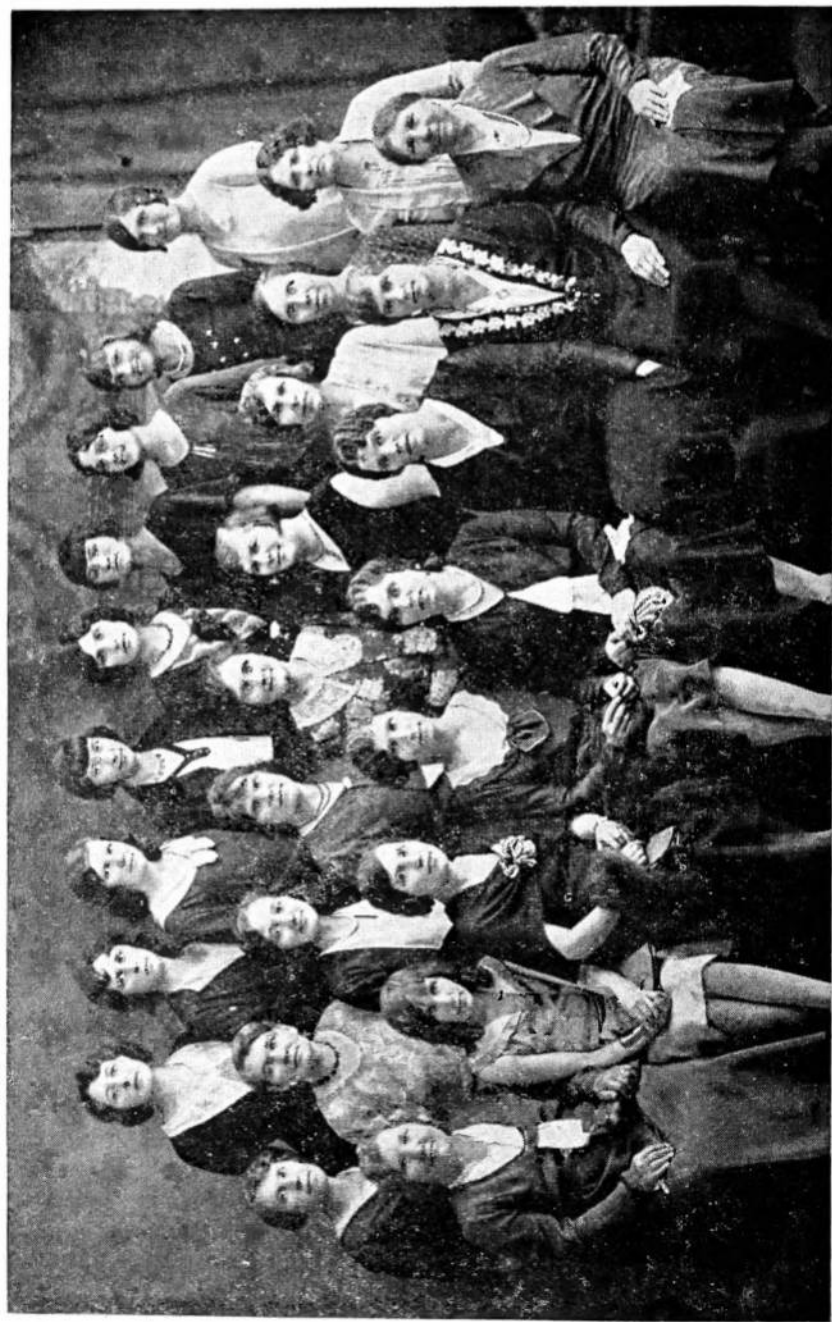
А сини батьків на міжусобиці зійшли. Другі на службу чужим стали. Треті забули за все і манівцями пішли. — А отсі, отсі полягли в моїй обороні.

О, слухай уважно. Бо вони чують все, і чекають великої години. З ними Богун, Хмельницький, Шевченко, Залізняк, Франко та Гонта наслухують великої години. А могили отсі навівають тугу в серця всіх живих та грядущих. А дух мучеників отсих. мучить снами всіх кволих та недбалих.

Иди духом і ти. Иди від села до села. Иди в даль, степами і за море. Клич всіх до праці, щоб віддати останню жертву за велике сподіване. Иди і скажи їм всім, що на них рішаєсь справа. Що вони мають створити нагоду. Вони мають отворити дорогу до кращої будуччини. Иди, і полями день в день сій слово своє, та не дай надії вмирати.

Ось я іду і сію слова свої. Може зійдуть і виростуть колись...

Галька Дністрова.

Жіноче Товариство імені Ольги Кобилянської, Саскатун, Саск.

„ЗВІЗДИ”

Прокіп Настюк з своєю жінкою Марфою добре жили. Вона добра газдиня була, і в хаті і в полі визнавала-ся так, що зовсім можна було на ню спуститися. Було як піде ранком з чоловіком в поле, то чи при жниві, чи при сапанню бараболі, чи в праці коло кукурузи, так увихалася, що за доброго мужчину доробиться. І дробу не аби якого в неї буває. Як хто що в селі ліпшого з нього хоче мати, то лиш до Марфи Настючки най вдасться. Лише як у полі пополуднують, то вона любила під якою деревиною, а як такої не було, на межі кукурузянки прилягти і там спіchnути, а часом навіть нехотючи і придріmatися. Коли-ж опісля її той час мине, вона мов попечена, зривається і знов до роботи береться.

І так все і всюди, хоча того в них і не конче так потрібно. Дітей в них один дванадцять-тринадцять літний хлопчина — Ільо — і коли Господь дасть життя, то може — може вдаруються за якийсь час і другим або і донькою. Все в руках того, що керує цілим світом; лиш праці не кидати, тої праці, що одна держить чоловіка, наче-б хліб насущний на землі, і робить з нас таке, ніби на взір Господа похоче.

— — — — —

Одної ясної літньої днини випровадив Прокіп одну гарну штуку товари-ни — вола — зі своєї стайні, вивів на ярмарок в місто і продав її.

В повороті вступив до якоїсь кор-шими і, хоч не був паницею, підпив собі з потайного вдоволення, що добре продав штуку і в добрі руки, бо до пари другому газді до плуга. Коли в нього ноги оказались за отяжілі, він приспав там. Вернувши до дому, він

ще і рано досипляв, бо голова в нього, як йому здавалося, була неначе заморочена. Коли врешті встав, вийшов на подвір'я і там з жінкою здивався, що саме вернула з поля, куди вислала хлопця з прочою худобою і вівцями.

На його заспаний вид з розбурханим волоссям, але впрочім, як свідчили спокійні очі, тверезий, її перше питання було, як продав вола, за кілько, кому і чому з поворотом опізнився. Він почухався і відповів, що так йому сим разом випало, що стрінувся з людьми з сусідних сіл, забалакався, бо про всяке його допитували, як і він їх, по чарці один другому платили... і от чому забарився.

— А де гроші? — спитала Марфа.

— Гроші? Тут, — відповів Прокіп і вдарив по чересі, яким був обперезаний.

— Покажи, чоловіче, нехай перерахую.

Чоловік всунув руку в черес, пошпортав там і жажливо витяг руку з нього назад. Його лице покрилось блідістю.

— Нема їх...

— Як то нема, шукай ліпше.

Прокіп знов втопив руку в то саме місце і витяг її, як і перше, порожну.

— Нема... згубив. Марфо, хіба згубив; але як се може бути?

Він оглянувся округ себе безпомічно, збовваніло.

— Знаю, жінко, напевно що були, бо лиш тут я гроші все тримаю і тут їх по продажі всунув, бо тут найпевніше.

Марфа стояла коло нього неменше залякана, як він, і її пальці мимоволі укладалися як до молитви.

— Ти мав їх загубити, чоловіче... а може й з рук випали, ти був п'яний, Прокопе, ти був п'яний — ото заробив!

— Не був п'яний, одну-дві порційки випив, тай зараз-же „п'яний”, зараз „заробив”...

— То де ділися? Мені ти їх не передав і я їх від тебе і не вкрала, сам десь затратив з такими, як сам, і тепер ади!... шукай... Як ти ішов з биком, я тобі казала: уважай на гроші, Проко-

ОЛЕНА ДОБУШ-ЛОТОЦЬКА,
голова Союзу Українок Америки.

пе, в місті глота, злодії, стиск, один говорить-ластиться, другий приступає-підслухує, а третій дивиться, щоб ти лише на хвилю голову від нього відвернув — і гроші вже в його руках. Світ не такий дурний, як ми чоловіче. Мене аж не було, що ти не хотів мене з собою брати.

Вона обернулася і відійшла гострим ходом від нього, подавшись копати бараболі.

Прокіп стояв якийсь час мовчки і дивився в одно місце на землю, неначе

воно мало розділитися і відти втрачену річ викинути; відтак погнав очима за жінкою і похитав зловіщо головою. Наговорила, намолочла, зробила з нього і тумана і п'яницю, решту замкнула за зубами і присіла преспокійно бараболю копати. Се жінка так робить, як на чоловіка нещастя впаде? Жінка не інша, як шлюбна. Як би він був винен, що гроші щезли. За черес упхав і щезли. Куда іти і де їх шукати? Розповідь кому, скажуть, що протратив, пропив і інше таке, що в голову не піде, ба і висміють ще поза плечі.

Він похитує головою і звертає кудись далше. Марфа з поміж бараболі здійсмає голову і кличе:

— А куди знов? Бери косу та йди і накоси трави для телят! Видиш я не данцюю.

Він сплюнув.

— Ти лиш не мельдуй мені багато, бо я який тепер добрий, то як зберу тебе до данцу, то — попам'ятаєш.

Марфа, здавалося, засміялася:

— Іди межі ту кумпанію, десь розклав гроші за бика, найми музику і данцуй сам, а ні, — додала голоснійше, — утопи голову у зимну воду, протверезишся і відтак говори.

Чоловік обернув голову:

— Ти ще говориш багато? Я прийшов пізно, то правда, лиш не давно встав і думаю про них, знаю раз, щом не пропустив. Але ти? Чи ти була цілий час в дома, як мене не було? Дозирала хати? Де хлопець? В поле кажеш? Ге? Знаю я тебе. Знаю, що як мене нема в дома, ти балачки шукаєш. Тай не з жінками. Є один, що з ним все при перелазі постояєш. Письма з почти доносяє. Ге, ге, твою фіну за жінку має; і все заходить по вуглик з печі — цигару закурити, то з орудкою від неї, бо попри нашу хату йому дорога на:

почту іти. Мой, мой, хто вас не знає, які ви добрі, як чоловіки за собою ворота зачиняють. Я дурний бю собі голову, де гроші мені з череса щезли, а вона вибрала від мене гроші, як я спав і з ним поділилася. От що, — куди до рога в ліс, тай бий собі довго голову,

тебе і твоєї дитини ти мені таке баламутиш? Добре. Але пожди, прийде час і ми порахуємося. Не будеш ти мені таке вдруге говорити.

— А-гий га. Джіяно,.. гей-га... квітуле... не знаєш куди ступати?

Кілька штук худоби увійшло на по-

Головна управа Союзу Українок Америки і членкині Конгресового Комітету.

де гроші. А вона з ним поділилася, ех!

Марфа, як поцілена, нараз перед ним з'явилася. Розсипала бурхливо барболі, що аж скотилися з його ніг і підняла п'ястук:

— Таке ти мені вповідаєш? За мою щирю працю, за́мое вірне серце для

двіря, звернулося просто до жолоба недалеко керниці і почало пити воду. Між ним з'явився дванадцять-літний хлопчина, син Ілько, з батіжком в руках. Він поведився між товариною ніби дорослий. Одну корову поплескав, другу підогнав до води і намовляв нестливо того трунку напитися, що не

пожалує, а з вівцями говорив мов з собі рівними. Коли з усіма упорався, загнав до стайні на їх місце, він, побачивши батька в дверях хати, підбіг квално до нього.

— А що продали вола, ненью? За кілько? Купили може иншу штюку? Безрогу, як була бесіда?

Всі ті питання виговорив майже всі враз. Він заглянув цікаво батькови в лице, а коли сей не обзивався і лиш з насупленими бровами, оглянувся за чим-то в хату, він відгадав, що щось не в порядку і спитав:

Що є, ненью?

— Що мало-б бути?

— Та я не знаю. Питаю вас!

— Питай твою маму; вона все знає.

Хлопчина відступив від хати і приступив до матері.

— Чого ненью гнівні? — спитав півголосом.

Мати обтерла верхом руки по очах і відповіла:

— Згубив чи протратив гроші за бика і чіпає мене ними.

Хлопчина видивився великими і заляканими очима на матір.

— Йой мамо, як се?

І, не вижидавши від неї відповіді, він вернувся до батька і станув перед ним.

— Ненью, ви всюди шукали за грішми?

— Всюди.

— І нема?

— Нема.

— Що тепер був, ненью?

Прокіп здвигнув плечима.

— Я іду в село, а ти уважай, хто прийде в хату і відтак скажи мені.

— Скажу.

Прокіп пішов справді з хати, мати подалася між грядки, щоби тут нарвати зеленини для дробу, а моло-

дий хлопець присів на приспі і, після обіцянки переказати батькові, хто підчас його неприсутности зайде в ню, сидів там витривало і перескубував вовну, відділюючи чорну від білої, щоби мати при паренню її не мусіла сим в останній хвилі займатися. При тім він заїдав смачно кусок хліба з солониною і кидав по кришці кудлатій собаці, що не відступала з перед нього і не зводила очей з хліба в його руці.

Тишина панувала округ хати і крім лускання праника на недалекім потоці і цвірінкання пташенят на тині не було чути нічого.

Хлопчині не сходив сумний випадок батька з грішми з ума. Мати казала: Згубив чи протратив гроші за бика і чіпає мене за них.

— Як протратив, коли нічого не купив. Міг лиш загубити і хтось инший найшов. Але... — і тут він нараз застановився. — Чому так спізнився з поворотом? Вони, мати і він, очікували його пізнім вечером з ярмарку, а він... де-де, аж опізнено зрання надійшов і відразу кинувся в stodолі на сіно, скинувши з себе сердак і дзьобенку*) в хоромах. Певно батька хтось обікрав, або-або — ні він не годен сей випадок розв'язати.

Він глипнув уважно з своєї приспи понад ворота на вулицю і вичікував, що хтось мусить конче на ній показатися. Може... блиснула йому нараз думка... може хтось найшов неневи гроші і приносить назад, але хтось не надійшов і не показувався і на дальше. Він відбіг живенько до комірчини, укріїв собі ще шматок хліба, вернув назад до роботи і заїдаючи його з не-

*) Дзьобенка — барвна вовнянна торбина.

меншим смаком, як передше, рив палцями у вовні і постановив одно: що буде то буде, але одно буде безпечно; коли-б воно і трапилося, що батько поїде або і пішки піде куди — то з продажею якоїсь худобини, то він не лишить його самого, а прилучиться до нього. Хай він і гнівається, він його не один раз і вилає дурно, але він його

Пані З. МІРНА.
дописувачка до сторінки Союзу
Українок Канади в „Українському
Голосі“. Живе в Празі, Чехосло-
ваччині.

знає, він часом і вдарити вміє, а маму таки любить і не лишить вже від тепер самого... Най-ко, що не лишить.

— — — — —
Може зо дві години вичікував молоденький Ілля батька з своєю постановою в душі, майже дві години працювала Марфа в городі і не давала звинним рукам супочинку, відганяючи на силу обидливий і несправедливий закид чоловіка на собі — носила-ж дитя під серцем — аж врешті заскрипіли ворота в окові і з'явився він.

— Не був ніхто в хаті? — кликнув строга.

— Ніхто, ніхтогисько, навіть Лабан не гавкнув, неню. Так не був.

— А де мама?

— В городі.

— Най іде сюди...

Прийшла Марфа і з жалю не годна чоловікові в лице подивитися.

Він звернувся до хлопця.

— Витягни фіру з оборогу, випровадь шкапу, я маю кудись їхати.

Хлопчина станув мов вкопаний. х

— Десь їдете, неню?

— Ти ще раз питаєш? Казав їду, то їду. — А до жінки кликнув коротко:

— До тебе прийде на ніч моя сестра.

Марфа не обізвалася, лиш коло уст задрожало болючо. Почула плач в горлі. Се сестра мала-би її пазити, чи вона... і не догадала з обиди до кінця.

— Я з вами поїду, неню.

— Не треба.

— Я мушу поїхати.

— Чого?

— Я знаю чого. Візьміть.

— Я казав ні, то ні. В хаті лишися.

Але хлопчина опинився перед чоловіком:

— Я з вами поїду. Сегодня поїду. Візьміть мене, тату. Я добре хочу. Ковину на мене оставите.

Прокіп зморщив чоло:

— А підеш ти?

— Піду, але вперед заберіть і я все буду вас слухати.

Двайнадцять-літній хлопець по мужеськи випрямився, подивився батькові щиро в очі і не уступав з місця.

— Куди їдеш, Прокопе? — спитала Марфа, перемагаючи гірке почуття пониження.

— Куди треба, а ти дивися, аби гроші мені найшлися. Я зарубаю тебе, як їх не буде, а врешті коли конче хочеш

знати, куди їду, то я їду в одно місце, де про все розвідаюся.

— Можеш їхати, але бери і Іллю. Як мене маєш рубати, то мені до того його не треба. Господь один знає і мені нема чого правди боятися тай і тебе ні.

Поїхали.

Прокіп шкапину сам жене, а хлопчина сидить з заду за ним на дні воза на сіні і не обзивається жадним словом. Межи родичами щось здоймалося. Мами жаль, бо добра, а неня жаль, бо чує, що і він кривду має, що ніколи таким не бував, як сьогодні.

Коли переїхали майже з годину, він нараз заговорив з даху ясним рівним голосом:

— Неню, відай ми вже виїхали з нашого села, бо я нічого з нього тут не пізнаю. В наших селі більше кукурузи, а тут що лан, то все пшениці і жита і які файні, як шовк, неню. Де ми і куди ми їдемо? Я так люблю дивитися на поля, вони як та вода. Пшеницю і все то, що так достигло, вже відай хутко треба буде жати.

І тут повторив своє питання: Куди їдуть.

— Їдемо до Су-ва, що ніби пів містини, ніби село. Ще з за доброї пів години і ми будемо на місці.

— Сонце так сліпить, воно десь незабавки буде заходити. Не так?

— Не питай! тільки мовчи! Тихо! Мені не до сонця...

— Що ми будемо в Су-ві робити?

— Не будь такий цікавий.

Молодий Ілля вмовк. Не питав, бо боявся, що неньо ще скаже злізти з фіри і до дому вертати. Тимчасом мав неньо інші гадки. Йому дорадили його сестра і її свекруха поїхати до „брехунки”, жидівки, що жила в Су-ві і вислухати, що вона з карт вичитає. Де

гроші, що з ними сталося і в чії руки пішли. І знов їдуть.

Прокіп мовчить, а син його мірить молодими очима загони, лани з пишним хлібом і де небо з землею стикається. Небо — ідуть йому гадки по голові, — то якась велика баня, обнімає навкруги Божу землю і прикриває її собою. Він любить небо. Воно таке ясне, голубе, силує прижмурювати очі, але він все на нім розрізняє. Поодинокі хмарки ніби білі шматинки, що куда то женуть. Де спиняються? Хтоб так міг з ними у висоті гнати.

Нараз картина змінюється. Наче з землі виростають хатки, виявляються чим раз виразніше і він бачить їх, як вони густіють, як гриби купками під корчами. Неньо вдарив шкапу, щоб скорше підбігала, сонце десь з його очей усунулося, день ніби ще ясний, а все таки і вже не такий надто. Сіріє. Несподівано з'явився якийсь чоловік на дорозі і неньо задержав коня.

— Добрий день.

— Добрий вечір, газдо.

— А далеко ще до Дудевої жінки?

— До Дудевої... Дудевої, ага тої Дудевої „брехунки”?

— Акурат до тої.

— Не дуже так. Маєте щось до неї?

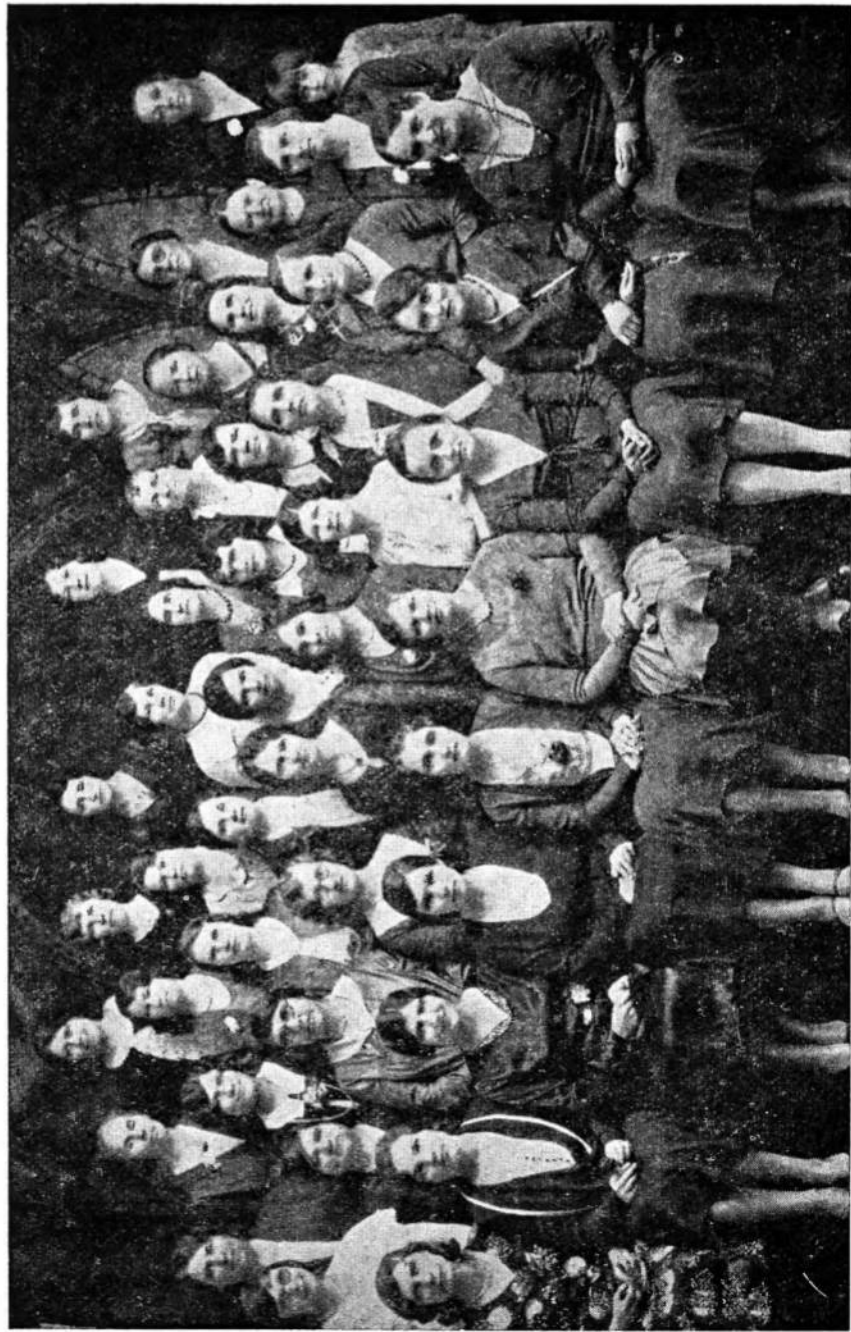
— Мав-би.

— Недалеко. Їдьте відси на право першою вулицею, відтак на ліво, тай і дахівками і букатами старої бляхи знов на право, переїдете потім перехрестну дорогу і недалеко неї хата, що покрита. Сто років її буде. Дотримала, а може і більше; похилена на один бік, по тім пізнаєте. Там вона сидить.

— Дякувать! Пізно, вйо!

— Добре здоровля вам!

Прокіп їде, роззирається і тут і там все ще допитуєся за „Дудіхою” і всі ввічливо голосно відповідають, ціка-

Жіноче Товариство при Соборі св. Покрови в Вінніпегу, Ман.

во дивляться, руками розмахують, а дванадцять-літний Ілля не спускає з вулиці очий.

Нараз кликнув дзвінко:

— Там, ненью, там! Я бачу полатаний дах, старий комин ще раз на право... так; от і перехрестна дорога, видите? Я виджу. Ой в однім віконці, воно скривлене в стіні, засвітилося. От, от так-так, ненью.

Ненью доїхав, станув, відсунув капелюх з чола, протер чоло, очі і роззирається.

Де-би установитися? Подвіря не обведене, пусте, лиш кілька розпавших і схорохнявілих дощок вказує первісний характер; межі ними грядки з бураками, а далі з поза хати показується ніби садок — дерева — з одною високою старою грушою, що перегнала давно ростом хатину; межі деревами пусто. Від фронту, попри стіни ходили великі гарні кури, ніби чуда на таким місці. Все то бачуть очі Іллі.

Прокіп кинув віжки хлопцеві, котрий лізе поважно на сідавку, а сам вступає в хату в сіни. Тут тихо. Він зближається до одних низеньких дверей. Йому якось ніяково. Хто знає, що буде? І по друге, чи вдома вона? Вона жидівка.

Неповоротним пальцем стукає він. Ніхто не обзивається.

По недовгім ваганню він се вдруге робить, а далі і в третє.

Нараз якось здавлено з середини:

— Хто там?

— Хто?

— Я.

— Я, посторонний чоловік.

Двері відчинилися і на порозі показалася жінка-жидівка темнолиця, середнього віку, з чорними очима і бровами зціпленими низько над носом.

— Вступайте в середину і зачиняйте за собою двері.

Він зробив, як казала і станув.

— Хто вас післав до мене?

— Люди.

— Жінки чи чоловіки?

— Дві жінці.

— Що маєте за справу? Сідайте.

Вона указала певним рухом на лавку і він сів. Його очі впали на блискучі ліхтарі більші і менші на столі, чи на чім то, на коверці по долівці і перед ним на стіні якісь картини, котрі не розпізнавав. Вона не спускала з нього очей і мовчки ждала. Відтак спитала:

— Що вас привело до мене?

— Жура і клопоти.

— Як завше. Не пробували собі самі помочи?

— Не знаю. Така річ неретельна, що не знаєш ні взад ні вперед.

— Так. Як ніхто не знає, то Дудева має знати?

— До вас, пані, мене післали. Казали, аби вас просити, аби сте кинули у карту. Карта відкриває.

Дудева похитала многозначучо головою.

— Я не дивлюся в жадні карти.

— Ні? А казали.

— Ні. Зле казали. Як дивлюся, то лиш для себе. Для другого треба добре заплатити.

— Ей-же! Та що-ж мені робити? Та я заплачу, дурно від вас не хочу. Та я, пані, аби дурно їхав, бив дурно коня, час тратив, а тепер...

Дудева усміхнулася.

— Я не винна, що вам зле сказали. Як дивлюся в карти, то треба добре заплатити і то з гори. Але я „Дудева“ дивлюся в звізди, розмовляю з ними. Роскажіть як і що, заплатіть з гори і відтак побачимо.

Прокіп видивився зчудовано на жінку. Ніколи не чув, щоб хто з звідрами розмовляв.

— Де ваша фіра?

— На вулиці.

Вона знов похитала головою:

— Тяжко, — сказала.

— Га?

— Може і карта відкриє, але поза картою я можу лиш в ночі з зіздами говорити. Як хочете, переночуйте.

Пані РОЗИНА ДРАГАН,
бувши касієрка Союзу Українок
Канади. Живе в Саскатуні, Саск.

гроші — (вона назвала суму), а він зараз їх витяг і без слова передав.

— Вам тяжко на серцю, — сказала живійше, — я бачу і ви смутні, розкажіть все, як було.

Прокіп порив пальцями у волосся, поставив капелюх побіч себе. Так і так, казав було так і так. За тільки і тільки продав вола, взяв гроші в гудз, аби не великийй і всунув, він се добре памятає, якби воно от зараз сталося, всунув за черес от-тут — і показав на черес.

— І кідге не поступали, не пили горівку, не їли нічо, все так на сухо обійшлося?

Прокіп ласнув рукою.

— Поступав до корчми, винив сам дві порції, а опісля випили і моторич з купцем, але не богато, бо він-же не п'як і зів те, що жінка в дзьобенку на дорогу дала. Кулешу, трохи бриндзі і тільки всего. Ще і цигарку покурили і розійшлися. Купець вола в свою сторону, а він ще трохи в корчмі остався. Були там люде з ріжних сіл та і всіяке вповідали. Там він, коли розійшлися, приляг трохи на лаві і проспався, бо голова в нього була як не своя. Як провиднілося, збудив його арендар і він вернув до дому. Дома скинув сердак, дзьобенку і ліг спати. Коли збудився, жінка спитала за грішми. Він хотів їх її передати, але вже їх не було. І не було і нема. Почалася суперечка, він закинув її, що вона певно передала їх любовників, хоч і не може се на ню ретельно говорити, бо ніколи його не зраджувала, але в люті, нехай Господь простить, не одно приходить чоловікови на язик. Виїджаючи до неї сюди, він її сказав: „Шукай гроші, бо як верну, а їх не буде, я тя заріжу“. Від коли він на світі, йому таке не лучалося.

Поговорю, сппитаю одної, про що хочете знати і завтра скажу.

— А-я? — чоловік зітхнув.

— Так. Коли, як кажете, не можете собі самі помочи, то буде як просите.

— Але де я вставлю фіру? В мене є і мій хлопець на ній.

— Фіра. Хлопець? Фіра нехай стоїть на подвірю, або і поза хатою в садку, під якоюсь деревиною, все одно. Як стемніє, попробую. Дайте

Він скінчив свою оповістку і сплюнув люто перед себе.

Дудеха піднялася з крісла, витягнула з якоїсь шафи помазані карти, казала чоловікові вибрати три листки, що він з розвагою зробив, сховала їх назад і сказала:

— Доста, чоловіче. Мені більше не треба. Ідїть на двір справити фіру з хлопцем, як я вам казала, а самі чекайте в он сій другій хаті, де мій чоловік латає черевики і ждїть аж покличу, або дещо скажу. Я гадаю, що все буде добре. Бог добрий, хоч нас не раз і строго карає.

Вона отворила двері сусідньої хати, де сидів на стільці якийсь у двоє зігнений мущина і клепає старі чоботи. Вона заговорила до нього кілька слів по жидівськи, і він, не відповівши жадним словом, вказав на невелику лежанку привалену старими черевиками, чоботами і кусками шкіри, ніби запрошав чоловіка там присісти. Але сей не сів, вийшов на вулицю, спровадив фіру з хлопцем, куди наказала ворожка.

— Ти лягай на сіно; на дворі тепло, перекинь на себе сердачину і лежи, доки я не прийду до тебе і не покличу. Сам мушу сидіти в хаті, доки мене сі люди тут не відпустять.

І з тим відійшов.

Хлопець в серцю засумував, але не сказав нічого. Йому стало ніяково самому перебувати на фірі під ніч. Се було перший раз, але що не хотів жадним словом роздражнювати батька, погодився мовчки з тим.

Він закинув віжки розпряженого коня собі поза шию, скорчився в кутику фіри, ледви помітний і ждав. Конина хрупала голосно пахуче сіно коло нього з фіри, а він вслухувався в те. Хрупання успокоювало його, ні-

би наділювало домашнім теплом і душею рідної хати.

Мусів терпіти. Просився їхати, привезли і тепер треба видержати до кінця.

Вечірня тишина розлягалася, місяць на небі показався; в недалеких хатинах села то розсвічувалися віконця, то темніли, ніч наче якесь свято наступала.

„Хруп, хруп“, гризла конина пашу і то зближалась її головка до нього, то підіймалася. Його якийсь ляк збирав і хоч не міг сказати чого боявся, але і сон його не брався. Він перехрестився і ждав. Його батько сидів в низькій хатині коло шевця повний неспokoю і дивного почуття.

Раз Дудеха увійшла і сказала, що ще не могла „говорити“. За якийсь час знов з'явилася і повторила те саме, додаючи, що може пораз третій вдасться се вчинити і він далі чекав.

— — — — —
Як сказано дванадцятьлітний хлопець не спав. Дивився на небосхил, як сей чим раз то прибирався в дрібні світила. Нараз чує: щось ніби ступені людські розносяться в невеличкім садку, і то чим раз ближе до нього. Він звертає осторожно голову в сторону шелесту і йому викидається, що якась людська постать або здоймається з землі в гору, пнеться по височезній груші недалеко фіртчини поміж розлогими краками з напруженням, або і зсувається в низ з горі. Відтак по часі, чи се сон був чи ява, він виразно бачить, як одна зірда за-світилася межі гиллям, чує двоякі голоси і тямить особливо один: „Гроші не украв ніхто; вони були в торбині між осталою поломаною мамалигою зв'язані у вузлик і жінка, як парля

Жіноче Товариство при Українській Православній Церкві в Едмонтоні, Альберта.

сичку корові, витрясла скоро торби-ну в ню і звірюка їх зжерла”.

На те другий голос: „Але се не тре-ба чоловікови казати; він гадає, що жінка дала гроші коханкови, убе її, а в ній і ожидану дитину і будуть два найогидніші лихі вчинки. З його ду-ші виростає темне лихо. Не з надвору добирається воно до нього, як гадю-ка, але з власного дна його. Його може лиш добрий дух на добру до-рогу справити, але він відвертається від нього.

Молодому хлопчині здається, що зірка, котра світила між гиллям, під-нялася у висоту і між іншими згуби-лася. На дереві темрява згусла, він прокинувся і сонний інстинктивно пе-рехрестився в голос і боязко оглянув-ся.

Нічого не було.

Всюди тихо.

Місяць роздавав срібле сяєво і ма-лі хатини з білими стінами ніби побі-лійшали в нім, а вікна пригадували зеркала і так чудно-чудно і якомсь так божо... Конина переступила чутно з одних ніг на другі і він западає в глибокий сон.

— — — — —
Раненько, сірим ранком, батько його добре термосає, заки він зі сну опам'ятався і зрозумів, що вертають до дому. Погляд батька хмарний, брови насуплені і до хати до газдів він вже не повертав.

Вийшли на дорогу, їдуть до дому. По середині тої їзди, минаючи попри одну корчму, неньо задержує коня, злазить з воза, кидає йому віжки і сам заходить до середини.

Минув якийсь час, підчас котро-го він як і дехто інший, переважно чо-ловіки, поступали так само в корчму.

Він сидить і наче в'яне.

Йому їсти хочеться. Як їв ще в до-ма, то досі й кришки не мав в роті.

Опустила і конина голову і щось мордою по землі пошукує, ніздрі роз-дуває. На фірі і стебелинки нема. Все ночею зіла. Гей Боже! А неньо як пішов то і пропав. Дванадцятьлітньо-му, хоч і якому свідомому, на плач збирається. Все було-б, як було-б, ко-ли-б лише що в рот всунути. А на жидівських дверях, он там намальо-вана шклянка з трунком, з якого „шу-ма” поверхи вибігає, і булка і таке як невеличкий серп. Що робити?

Він встає з фіри, обмотує віжки за люшню і вступає до середини.

Соромно йому і лячно, і саме не знає, що казати. Вздрів батька, що сидів межи іншими і мав шклянку пи-ва перед собою.

Як кликати, що казати? Там вела-ся балачка, а він такий голодний, аж млість збирає.

— Ненью! — кликнув півголосом, — ходіть, їдьмо далі.

Неньо не чує.

Він приступає ближче.

— Ненью, ходіть, кінь голодний.

Неньо оглянувся, не відповів.

— Ненью... я такий голодний. Ку-піль булку, я вам щось розкажу. Я такий голодний, скажу вам щось.

Якийсь сусід неньовий спинив свій погляд на хлопчині, довгий щирий погляд.

— Газдо, — сказав голосно і по-рушив сього по рамени. — Купіль хлопцеві булку, він голоден і хоче вам щось сказати.

Прокіп встав. Купив булку і, під-нісши склянку до уст, вихилив її до дня. Опісля, поставивши її голосно на стіл, сказав:

— Майтесь здорові! — Вийшов з сином на двір і відіхали.

Все аж до найменшої крихітки розповів дванадцятьлітній неневі, що пережив, чув і видів, а сей вислухав мовчки і лиш два рази вдарив люто коня.

— — — — —
Чим більше зближалися до дому, тим більше прибирало лице Прокопа вираз рішучости і строгости, а коли вїхали на подвіря, Прокіп кликнув до Марфи:

— Ріжу корову, вона гроші зжерла.

Марфа не обізвалася, лиш перехрестилася.

— Вже до того тобі розум відобало? Та роби, що хоч. Ріж хоч ме-

не, хоч корову, аби лиш на добре вийшло і Господь не скарав.

Хлопчина і мамі своє переживання оповів.

Корову зарізали, розібрали, віднайшли гроші.

Прокіп висповідався, помирився з жінкою, дав на службу, але доки жив, ані сам більше до ворожок не їздив, ані других не посилав.

Ілля ходить до школи, церкви і ховає своє колишнє пережиття як святу тайну, аби з нього не сміялися, хоч се була правда. А неньо і мама обіцяють його — як прийде час — і до великих шкіл посилати.

Чернівці, 11 травня, 1931.

Ольга Кобилянська.

Пані АНАСТАЗІЯ РУРИК,
секретарка Союзу Українок Канади.
Жиє в Саскатуні, Саск.

Ти Боїшся.

Ти боїшся, люба, вітру,
Від морозу вся тремтиш,
А від снігу біло-крильця
Ти як пташка вся летиш.

Ой не бійся, люба, вітру,
Від морозу не тремти,
Я сховаю, охороню
І тепленька будеш ти.

Я не боюсь буревію,
Не страхаюся зими,
А боюся, щоби мрії
Не пропали так сами.

Я боюся, щоб серденько
Не остигло раз на все,
Бо остигне — тоді буря
Нас і снігом примете.

Галька Дністрова.

ПРИГОДИ ПЕТРА САМІЙЛЕНКА

Петро Самійленко був сином селянина села Хвостовець, отже походив, як то кажуть, з під селянської стріхи і вигодувався селянським чорним хлібом. Батько Петра, хоч сам був неграмотним, але хотів, щоби син мав сяку таку освіту, а для того посилав його до селянської школи в селі Рачках, котру Петро скінчив з відзначенням. Післати до висшої школи Петра не було звідки, але і в дома сидіти та робити біля поля Петро вже не мав охоти, бож торопав гарно писати, а таких треба тим панам, що то в карти по цілих ночах грають, а писарі за них усю роботу роблять і за те одержують нужденну платню. Всеж таки такі писарі, одягнувши кашкет з оксамітовою стяжкою, уважали себе маленьким начальством і селяне низько їм кланялися.

Одного дня попрощав Петро село Хвостівці і подався в місто повітове шукати місця на кандидата в писарі. Довго не шукав, прийняв його до себе судовий слідчий за маленьку винагороду і харч. Сидить Петро і пише та приучується до кручкотворства. За пару місяців трохи вже й приодягнувся, вже й кашкетик з оксамітовим околишом завів, вже й не один селянин з його рідного села низенько вклонявся йому, бож то вже було маленьке начальство.

Одної неділі надвечір вийшов Петро з канцелярії, як то кажуть, людей повідати, себе показати. Зайшов в міський парк, сів на лавочці і розглядається, коли се підходить панночка, міщаночка з породи кишкоїдів і сіла біля Петра. Ніяково стало йому, бож він ще не був обстріляний. Що инше в Хвостівцях там Горпина чи Пріська

в грубій сорочці, боса, з ними він вже знав як поводитися і не панькався, а се панянка в капелюсі, черевичках, з парасолькою, одним словом пшик на піснім маслі, а Петрові вона видалась Бог зна якою інтелігентною.

Дівчина подивилась кілька разів лукаво на Петра і запитала:

— Ви тут видно не давно?

— Так, — відповів Петро.

— Де служите?

— Секретарем у судового слідчого.

Оттак слово по слову розмовились. Петро паленів, а дівчина помічаючи се затягала його в сітку, як павук муху.

— Пройдемось трохи, — сказала дівчина.

Ну і якже не пройтись з такою важною персоною. Пішли. Ото, щоб так Пріська могла побачити, з якою панянкою він спацереує.

Походили трохи, а панночка юдить Петра далі, перейтись по місті. Ну і пішли. Петрові здавалось, що усі люде дивляться на него, як то він, Петро Самійленко з Хвостовець, іде в парі з „барішней” панянкою.

Зрівнались з цукорнею, де продавали морожене і тісточка.

— Може зайдем на морожене, — каже панночка.

— Ну, якже не зайти, не випадає, треба угостити. Обрахував, скільки має грошей. Є всего двайцять копійок. Шо-ж, стане. Порція мороженого коштує п'ять копійок, отже дві порції мороженого і два тісточка буде. Зайшли, сіли за стіл, а панночка питає:

— Ви певно ще тут не були?

— Так, я ще тут не був, — відповідає Петро.

— То нічого, — каже вона, — як позволите, то я за вас скажу що мають дати...

— Дуже прошу, — погодився Петро.

по такій самій порції і знов тісточок. З Петра почав стікати зимний піт.

— Щоб тебе розперло, — думає собі, — тевкає і тевкає, веначе то печені буряки, які він пік на полі. Ну і що його буде, таж прийдеться платити, а в кишені всего на всего двайцять

Жіноче Товариство „Доньки України“ у Ріджайні, Сакс.

— Дайте дві порції морозеного, лишень великі порції і тісточок, — звеліла панночка.

Петрові зробилось недобре, бо-ж дві порції таких коштують двайцять копійок, а тут до них ще прийдуть тісточка, а де грошей взяти.

Подали морозене і на тарілці тісточка. Панночка не дає себе просити, а тягне тісточко за тісточком. Скінчила морозене і знова звеліла дати

копійок. Отсе то попав в халепу. Перше знакомство з інтелігенцією і боком видізе. Але треба на щось рішатись, бо панночка вже доїдає морозене і видно, що має апетит на третю порцію. Се то прожора, най тя розірве, веначе ніколи в життю не їла.

Треба втікати, мигнула до голови думка.

— Вибачте, — промовив Петро, загикуючись, з я того, я зараз піду до

сусідного склепу, куплю папіросів.

— Дуже добре, — зраділа панночка, — принесіть, я також люблю курити.

— Чорта лисого покуриш, — подумав Петро і мерщій з цукорні, а там як дав знати ногам, то й конем би його не дігнав і за пару хвилин був в канцелярії і думав-гадав, що з того буде і як панночка дасть собі раду.

Тим часом панночка чекала на Петра, сказала дати ще одну порцію мороженого, але його не було.

— Погано, — гадає панночка, — якийсь хитрун. Хотіла його натягнути, а тим часом він мене обдурив.

Підійшов господар за грішми, а панночка каже, що то фундував її той панич, що то вийшов. А господар на те:

— Се не моя річ, хто там вам фундував, ви замовляли, ви і платіть.

Крутиться панночка сюди туди, та нема ратунку, мусіла зняти з пальця перстенець і лишити в застав до другого дня.

Ходила, шукала свого нового знакомого, а за ним і слід загинув.

— Падлець, скотина, — сказала панночка і сплюнула.

На другу неділю Петро вже не йшов нікуди, боявся стрічі з обжерливою панночкою.

Щось через місяць іде Петро вулицею, коли гляне, а та сама панночка йому на зустріч. Скрутився Петро, але нічого не вдієш.

— Ви мужик, — скрикнула панночка, — ви мене запросили на морожене і опісля втікли, а я мусіла за вас і за себе заплатити. Верніть мені гроші.

— Нехай буде, що я мужик, але видно, що й ви не з панського роду, коли зжерли стільки мороженого і тісточок. Я вас не просив, а ви самі мене завели до цукорні.

— Тьфу! — сплюнула панночка і пішла далі.

Після того Петро ніколи не вступав в розмову з панночками в саді і на вулиці.

Дмитро Тягнигоре.

— « » —

ЖИДІВСЬКИЙ РОЗУМ.

Жидок: — Тату тут є костюмер, він хоче знати, чи ся сорочка зроблена з чистої вовни і чи вона збіжиться в пранні.

Батько: — Пасує вона йому?

Жидок: — Ні, завелика!

Батько: — Ну, то скажи йому, що вона збіжиться.

МОТОРНА.

— Марійко, а деж мама?

— Прошу зачекати. Мама ще перед двома годинами пішли до сусідки на п'ять хвилин. Зараз прийдуть.

НА ФАРМАХ.

Фармер: — А тепер ходи — покажу тобі, як доїти корову...

Новий наймит: — Бачите... я ще ніколи сього не робив... чи не краще булоб починати вчитися на теляти спершу?...

ЗМІНА ПОГОДИ.

— І що то воно є, кумо: я помітила, що після гарної погоди завжди буває погана?...

— Ні, кумо, якраз навпаки буває: Після поганої погоди буває завжди гарна.

ТАКИ ВТІКЛА

(На підставі дійсности).

Білий сніг надлітав і засипав собою чорну рілля.

Лишались щілини, які все чорнілись і ніби сміялись з білого снігу. А він сипавсь тихо і спокійно, щоби накрити все. Треба ще багато, багато снігу, щоби все вибілити.

В придорожній хаті кипіло три дущі.

— Ти від колиски була дурна та химерна. Все таки хочеш на своїм поставити.

— А хто-ж має рішати про мою долю, тату?

— А хіба я тай мама бажаємо тобі злого?!

— Може і ні, але ви здаєсь доброго для мене не годні придбати.

Мама відвела свою увагу від кухні і спалахкотіла:

— То я вміла тебе, дівуле, виколисати, вибавити, очей не видерти, голови не скрутити, а думаєш, що в люде вивести не вмію?

— Хіба вмієте, коли силуете за осоружного мені Антона?

— А що-ж йому бракує? Чи не великий він? Чи не добре стоїть, чи не статочний, чи що за мара йому?

— Але-ж мамо, йому може і нічого не бракує. Але між ним, а мною бракує тої любови, яка вяже двох людей до спільного життя. Бракує між нами того огню, яким горить супруже життя від початку аж до могили або і дальше.

— Дурна, та не путяща ти. Що тобі говорити про те, чого не знаєш! От ліпше готуй своє убрання, та вищий ті сліпаки від сліз, бо скоро і він прийде.

— Коли бажаєте вбити мене, то мо-

же і потрафите, але жити з тим, кого не любила, не люблю і не можу любити, нічия сила мене примусить.

— — — — —
Похмурий зимовий день. На високім горбі стоїть церква з дво-раменими хрестами. Вітер віє і щось жалісно скимлить поміж гиллям осик коло церкви. Дзвони голосять.

Церква наповнена людьми. В двох противних кутах стоїть двоє молодять. Він, з похмурим поглядом, з недбалими рухами. Вона, в могильній тиші, з очима примерклыми від кількадевного плачу.

Люде поглядають на одно то на друге. Жіночки перешіптуються.

— Кара Божа з такими дітьми.

— Така гарна дівчина, а така неслухняна.

— А я вам кажу, що лише немудрі родичі так поступають.

— — — — —
Відправа скінчилась. Пара приступила до вінчання.

Молодий став на місці. Молоду дружки не можуть зрухати з кута.

Шепіт. З „ксьондзом” наради.

Покликали молоду до захристії.

— Пощо?!

— Він їй скаже, що сей шлюб не важний. Що то лише так про форму. О наш „ксьондз” таке знає.

— Коби тепер, а потім він її вко-ськає.

— Думаєте?!

Вийшла бліда і сумна. Стала коло нареченого.

Шлюб скінчився. Люде виходять. Молода закрила лиця руками і втікла в другий бік церкви.

Дружки потішали:

— Не плач, сестричко, — вже запізно.

— Привикнеш.

— Хіба не все одно, як з ним, так з другим?

Десь далеко осика скрипіла. Ніби казала: не-все-одно-не-все-одно!

— Не плач, сестричко!

Вона тихо голосила. Вітер скимлів поміж гильки осик і піддавав її голос.

— — — — —

Минуло кілька днів.

Ранок був. Свіжий сніг лежав білим мармуром на дворі.

— Де Ксеня? — пробурмотів заспаний Антін до своєї тещі.

— А де Ксеня?! Хіба я маю знати? Вона-ж з тобою спала.

— Так, так, але як я пробудився, то вже не було її

— І де-ж та bestія пішла?

— Шукаймо!

Вийшли на двір.

Побачили дрібні сліди у свіжому снігові.

Слідили. Не йшли, а летіли у напрямі ріки.

Вже на березі, на леді...

Сліди завели аж до ополонки, де сусіди напували худобу.

— Ой лишенько!

— От проспав жінку!

— Ксеню, дитино моя!...

Вода парувала. Задихалась. Спішилась, ніби здоганяла свою жертву.

Жертву батьківського нерозуму.

Жертву соціальної незрілості.

— — — — —

Білий сніг надлітав та засипав собою ополонку.

Богато його треба.

Вітер зривавсь і пробував замести сліди.

Ой, не замете...

Ів. Данильчук.

ЛИХЕ СВИДОЦТВО.

Батько до сина, що приніс лихе свідомство: — Ти, драбуго, чи знаєш, що Франко у твоїх літах був першим учеником.

Син: — Так. А в ваших літах, тату, він вже був славним поетом.

НЕМА СТРАХУ.

Нянька: — Прощу, пані, я сиділа на вікні з дитиною і ковдерка випала на двір...

Пані: — Ой, ой, ой... тепер дитина перестудиться!...

Ненька: — Ні, прощу, пані, бо вона полетіла, завинена в ковдерку.

ТАКОЖ ДОКАЗ.

— Нігде нема густішої мряки, як в Лондоні!

— Ов, а я бачив густішу.

— Так? Де то було?

— Я... я не міг пізнати власне, де то було, така густа була ся мряка.

ТАКОЖ ОСЕЛ.

Йде дядько навантаженим візком під гору: поганяє ослем. Важко, мусять приставати. По дорозі зустрічає сусіда. Сей бачить муку осла і помагає йому тягнути. Коли виїхали на рівне поле, дякує йому дядько і каже:

— З одним ослем, їй Богу, не давай собі ради.

ЯК УСІ УЩАСЛИВЛЮВАЛИ ІВАНА

Людина — дивне ёство. Нераз во-
ліє впасти та звихнутись, як позбутись
нагоди ущасливлювати ближнього йо-
му на перекір. Однак тій рисі люд-
ського характеру не слід занадто ди-
вуватися. Скільки то людей терпить у
відношенні до щастя на курячу сліпо-
ту! Ми наприклад кличемо до такої
людини:

Пані ДОЦЯ ЯНДОВА.

бувша секретарка Союзу Українок
Канади. Живе тепер в Едмонтоні.

— Чоловіче, глянь, перед тобою
стоїть щастя! Хапай його! А людина
дивиться, дивується і нам відповідає:

— Щастя?... Переді мною стоїть
екзекутор...

Отже таких людей, що щастя не
знають, не бачать, не чують, треба від-
повідно поучувати та виховувати, од-
ним словом, треба їх до щастя так
тягнути, як медведя до меду.

Так було з Іваном від самих дитя-
чих літ. Боїться Івась іти до школи,
бо учитель так лячно скреготить зу-
жави, що дитині мороз іде поза спину.
Івась тільки удає, що йде на лекцію,
але поза хатами, поза бурянами та
коноплями скручує назад, лягає в бать-
ковій бульбі у борозну й весь час аж
до полудня там лежить і дивиться на
білі хмарочки, що розляглись на синім
небі наче Божі подушки. Дивиться і
на його дитячим серденьку стає так
любо, як метеликові між квітками. Аж
довідується батько, де його малий
учиться. Скроєє йому штанята реме-
нем так, що Івась не може добре сісти,
щоб його переконати, що краще слу-
хати скреготу зубів учителя, ніж огля-
дати з борозни у бульбі Бога в синім
небі.

Івасик вичитав у книжці, що треба
нагого олягнути і взяв сю думку до-
слідно. Коли в з'їмлі вертав із школи
та побачив по дорозі подібного до
себе хлопчика, який тремтів із зимна,
бо був в самій сорочці, скинув із себе
свою семряжину й дав її бідному хлоп-
чині, а сам прийшов до дому весь пе-
ремерзлий. За сю велику любов ближ-
нього дістав Івась у шкуру, а батюшка
(се було ще за царських часів) ска-
зав йому:

— Не будь дурний! Роби другому
добро, але так, аби те добро тебе як
найменше коштувало.

Коли Івась виріс на гарного па-
рубка, ущасливлювали його дівчата:
одна усміхом, друга жартом, третя
щбетом, четверта цілунками. А коли
оженився, жінка продовж восьми літ
ущасливила його дванадцятро діть-

ми. Але се ще можна було витримати, бож діти без огляду на число й на поспіх, із яким на світ приходять, Боже благословення. Так бодай балакав Іван, дарма, що при тім його уста склалися якось так дивно.

— Не посилай своїх синів до гімназій, академій, бо перше: наука не робить людину щасливою, друге: царський закон наказує, щоб кождий умирав таким, яким уродився, третє: у школах є повно боярів, котрі вчать

Жіноче Товариство „Доньки України“ в Монреалі, Кве.

Була одна могутня сила, що великанськими засобами та систематично силкувалася на кожному кроці ущасливити Івана. Се була царська держава. Вона так піклувалася Іваном, що, можна сказати образowo, нтягнула на нього дротяну сорочку щастя.

— Не журися ніколи, Іване! — так балакала до нього завсїгди царська держав та викочувала перед нього барилки із водкою, щоб він ніколи про журбу не міг і думати.

за тебе і для тебе та будуть думати за тебе і для тебе, Іване.

Держава обставила Івана армією шандарів, поліції, та хмарою шпїонів і сказала до нього:

— Се вже я роблю для твого добра, Іване. Завдяки такій моїй дбайливості про тебе, можеш супокійно спати, супокійно множитися й можеш бути певний, що ні злодії тебе не вкрадуть, ні бандити не нападуть.

А Іван так відповів державі:

— Із злочідями й бандитами я сам собі пораджу. Але як я раду дам найбільшому бандитові?...

— Хтож сей найбільший бандит?...
— питала держава, а Іван відважно відповів:

— Ти державо білого царя...

— — — — —
Не міг Іван знести щастя, яким його обсіпала царська держава і в році 1905 зробив революцію. Але щойно в році 1917 революція Іванові вдалася. Іван і другі українські дядьки прогнали шандарів, шпівнів, боярів, поділили їх землю між себе й перший раз у житті сказали радісно:

— Аж тепер заживемо на волі, як люди.

Але Іванове щастя, яке він сам собі створив, тревало дуже коротко. Люди, що їм він поміг повалити царя та його всіх посіпак, негайно після пере-

моги перекинулися в червоних царів і сказали до нього:

— Іване, для свого власного добра і щастя мусиш нам віддати не лиш панську землю, але теж і свою власну разом із своєю хатою і кінями, з плугом та худобою, з курми, гусьми, качками. Взагалі все, що маєш, мусиш передати нам, бо ми хочемо тебе зрбити державним слугою, подібним до нас. Подумай, Іване, яка честь і яке щастя буде для тебе бути так, як кожний з нас, слугою держави.

Іван почув, що нагло під ним земля розступається і крикнув божевільно:

— Брешете!! Геть мені з мого порога!!

Іван дістав колькою по голові, упав на землю і зімлів. А коли прийшов до себе, побачив, як нові царі забирають і вивозять його все добро. Не міг довше перенести того надміру ушасливлення з розпуки умер.

Осип Турянський.

Союз Українок.

Ми йдемо всі ходою дня,
Що ніч прогонить в даль,
І нас не спинить буревій, —
У нас відвага наче стал.

Та ми не мріємо у снах,
І ми не ждемо на весну, —
Для нас тепер є час діла,
Для нас нема часу для сну.

Добро найменшої сестри
Для нас є ціллю у життю;
Терпіння наших пра-отців
Не стане нам у забуттю.

Ми синьо-жовтий стяг несем,
Йї підняли всім отсе знамя, —
Ми рук в безділлу не опустим,
У праці ждемо волі дня.

Ти спиш, сестро?! Вставай, вставай!
Ставай в ряди, бо йде весна!
Не нам в неволі вікувати,
Для нас є сонце і краса.

Галька Дністрова.

ПОЛЮВАННЯ НА ТИГРА

Майор Дженкінс вернувся з Африки. Не з Південної Африки, якою тепер ніхто в Англії не цікавиться, бо кождий Англієць має там родича — як не брата або сестру, то дядька або дядину, але з Західної Африки, колишньої німецької колонії, Камеруна, якою тепер володіє Англія. Де він не появлявся, всюди кидалися на нього й питали про його спостереження, його пригоди.

Майор Дженкінс був людина, що зачаровувала весь світ, особливо слабішу його половину, себто жінок. Він був стрункий, мязкий, мав чудові крицево-блакитні очі і завжди старанно виголене обличчя. З усіма був незвичайно ввічливий і, коли його яка-небудь жінка питала про його спостереження та пригоди, він відповідав: „Ви сьогодні пятьдесят четверта, що мене про се питає“. Але не оповідав нічого.

Коли одного разу він був у товаристві, в яким був також професор зоології Ноксового каледжу др. Крибл і спитав про його спостереження й пригоди, то майор подивився на нього своїми крицево-блакитними очима так гостро, що професор зупинився на половині речення, а майор гримнув, наскільки се вільно в сальоні: „Ви сьогодні девятьдесят пятий“.

Пані Крибл, дружина професора, що пукатими очима дивилася на майора, приємно затремтіла й ще палкіше була зачарована. Інші жінки, що навкруги майора сиділи, звернули очі на нього й майже всі зразу повторили просьбу професора: „Розкажіть нам, пане майоре, про свої спостереження, пригоди. Про ваше полювання на

крокодилів, носорогів, леопардів, тигрів, про людодів“. Пані Крибл голосніше всіх сказала: „Так, пане майоре, розкажіть нам про полювання на тигра“. Виявилося, що всі над усе цікавляться полюванням на тигра. Майор подивився на професора, що стояв за своєю дружиною; він своїми трошки за високо приставленими вухами й вузьким сивим черепом між молодими обличчями жінок нагадував зачаровану записку з „Сна літньої ночі“. Здавалося, що професор щось хотів сказати, тому майор зачекав кілька хвилин, але професор нічого не сказав.

— — — — —
Тоді почав майор: „Розкажу вам про полювання на тигра.“

Було се далеко від морського берега, на кордоні нашої колонії, майже в середині Африки. Ріки там ви найдете на мапах зазначені точками. Прокляті Німці не постарались як слід край дослідити й занести на мапу. Я опинився там сам з шістьма Неграми з племені Магонго та невеличким ослем, якого я забрав з Дуали. Село се вважали певним, але про найблище сусіднє село була чутка, що вони хоча ще не справжні людоді, але коли попадеться їм людське м'ясо, то не гребають ним. Се зовсім природно, бо в звичаях нема різкої грані, лише ступневі переходи. Люде нашого села були в приязних з ними відносинах, відвідували одні одних, але наші селяне ніколи не відважувалися переночувати у них, хоча вони їх дуже запрошували, відмовляючися тим, що їх чарівники „монтанагамбі“ їм забороняють. З жалем дивилися на них,

як вони верталися до дому. І я там ніколи не ночував.

Треба вам знати, шановне товариство, що споконвіку Негри мають далекомовну систему, незгіршу за наш телефон; вони сповіщають те, що їм треба, найблишому селу ударами в бубон і можуть передати цілі романи, а наш брат біснується з злости, бо нічого не розуміє й спати не може.

Одної ночі почулося незвичайне тарабанення. Дивно було, що мій осел, який звик до різних криків, залюбки з ними кричав, стогнав і не перестав, коли вже все успокоїлося.

На другий день рано — я майже усю ніч не спав, бо неспокій і мене захопив — я хотів своїх чорних спитати, що се значить, але заки я встиг їх спитати, усі шість з'явилися до мене й зіпсованою англійською мовою сказали: „Масса (пане), тигр”.

Я їм на те відповів: „Так я стрілятиму його”, і постановив використати добру нагоду.

Після кількох запитань я про все довідався. Людоїди найближчого села сповіщали, що тигр пірвав у них дев'ятьдесятилітню жінку.

Се добре сталося, бо треба вам знати, шановне товариство, що тигр, який раз попоїв людського мяса, прагнуть його знову. Що се сталося з 95 літньою жінкою, то ви не смієтеся, я переконаний, що з жінками справа стоїть инакше. Якби се був чоловік, то тигр напевно не вернувся-б. Отже я знав, що він повернеться, лише треба принади. Найліпшою був би один з Негрів і я спочатку гадав пожертвувати одного, але потім подумав, що й осла вистане. Тому, що він нюхом чув тигра, то страшенно кричав. Він дійсно був доброю принадою. Коли ми його брати з собою, він кричав,

пручався, і Негри майже до смерти його били, коли він не хотів іти. Дух тигра чув він у повітрі.

Промандрувавши аж шість годин вздовж річища, з якого крокодили висували свої ненажерливі очі, потім через міст з лян, який був досить міцний, хоча вигинався під нами і через який осла треба було перенести на руках, ми ввійшли в ліс, де злякані малпи бурчали, й стежкою, що їх прстоптали слоні, добралися до людоїдів. Вони нам вказали на напрямок, в яким тигр смерком вчорашнього дня втік з здобичею. Можна було догадуватися, що він вернеться тою самою дорогою.

Ми привязали нашого осла одалеки від села до дерева, а самі сіли в засідку. Начальник людоїдського села та його почет запрошували нас дуже переночувати в них. Але я через моїх Негрів сказав йому, що мої „монта-нагамбі” заборонили мені ночувати під чужим дахом. Я бачив на їх обличчях жаль з того приводу. Свою рушницю, спеціально приладжену для полювання на носорогів, я цупко тримав у руках і, коли начальник хотів їй bliще придивитися, я заявив, що й се „монтанагамбі” мої заборонили.

Наш осел перестав кричати, погодився, видно, з своєю долею.

В годині 5 і 10 хвилин почувся раптово його страшений крик, а за кілька хвилин з'явився тигр, кинувся на осла, але пірвати його тигрові не вдалося, бо він був міцно прив'язаний до дерева: тигр стояв нерухомо кілька хвилин, тоді бахнув мій постріл і тигр, поцілений в лопатку, упав на землю.

Я, розуміється, зараз хотів побігти до нього, але мої чорні приятелі за тримали мене. „Масса, масса, не мож-

на", кричали вони. Я забув, що тигр належить до породи котячої й тому дуже живучий. Незабаром я побачив, що він піднявся, потряс своє тіло, яке тремтіло від голови до хвоста, й кинувся втікати, щоб шезнути у найближчий гушавині ліса,

Пані ОЛЬГА САВЧУК,
касйєрка Союзу Украйнок Канади
в році 1927. Живе у Вінніпегу.

Не можливо було переслідувати його. Каплі крови вказували його слід. На сьогодні наше завдання було закінчене. Наближалася ніч, бо присмерк в Африці дуже короткий. Начальник ще раз запрошував нас до себе, але ми подякували й порішили вернутися до дому. Осел був, правда,

цілий, але неживий, видно згинув від страху. Я велів своїм чорним переказати начальникові, що я дарую йому осла, мясо якого смакує так само, як і людське. Не знаю тільки, чи мої чорні вірно переказали се начальникові.

Вечірнім холодком ми перейшли ліс за половину того, що йшли в день, й вернулися до свого району.

На другий день вирушили ми знов до ліса шукати тигра, але нігде не могли його знайти.

На третій день ми найшли тигра в гушавині на ложисі з гилля й листя, на яким він розтягнутий лежав і не рухався. Се був гарний звір, завдовжки в два метри, з раною в лопатці; шкіра, правда, була закріпавлена, бо поранений він качався по землі.

Один з моїх слуг, молодий парубок Мбінду, чорний як гебанове дерево, наблизився до нього, та хотів відкрити йому пащеку, щоби показати мені його зуби. Раптом тигр піднявся, вхопив бідного парубка в обійми так міцно, що зломив йому хребет, й оба неживі впали на землю. Се був мій перший тигр в Африці."

Майор скінчив оповідання. Пані завмерли від подиву. Загальну мовчанку перервав професор і повагом промовив: „Але-ж в Африці нігде нема тигрів". „Так? — відповів майор: Алеж я мусів розказати про полювання на тигра.

Написав Фред Гозіер.

Переклав з англ. О. Киричинський.

ТИМ ЦІННІЙШИЙ СКАРБ!

Тим ціннійший скарб,

Тим дорозша річ усе,

Чим гострійший в серце карб

Іх здобування несе.

В. Павлусевич.

ТИ НА НІЧ НЕ ДИВИСЬ.

Ти на ніч не дивись...

Яка-б ніч взагалі

Не була на землі —

Прийде ранок колись!

О. Олесь.

ПЛАСТИКА

Краса в житті. Життя в красі. Гармонія. Ритм. Рух. Та не такий вам рух, який не будь рвучкий, різкий — ні: рух ритмічний, ніби повільний, різб'яний, сказати би. Взагалі, пластика. Пластичний рух...

Тяжко се зясувати словами — тут треба бачить се, щоб зрозуміти... Але не всі може й побачать (на селі приміром, де ти її вглядиш, ту пластику?!)... Для тих я й хочу се написати, щоб і вони знали, що то за така штука — пластика, і чому вона для нас чажлива є...

Так, значить пластика...

Візьмім так. От ви йдете. То се ви собі йдете й квіт. Яка в сім краса? Ні-якої! А коли ви йдете пластично, — то се вже красиво. Та чого нам ходити не красиво, коли ми можемо ходити навіть дуже красиво?

Візьмім танок. Ну, хоч гопак чи метелиця. Гуп, гуп, гуп! І завертївсь-завертївсь, як колесо... Або врїзав на вприсядки так, що аж підбори відлітають. Се не те. А от коли пластика — так й красиво й підбори цілі...

Пластика діло велике, як бачите.

Айседора Дункан, знаменита танцюристка, що утворила цілу школу пластичного руху і т. ин., розїздить по наших республіках і демонструє ту пластику, показує її, щоб і ми, бачивши те все навчалися до красивого пластичного руху. Щоб життя наше красивіше було, щоб гармоніше було та ритмічніше...

Я бачив Айселору* Дункан. Підучився трохи та й вам розповім. Учїтьс-ся й ви. На старість воно, як нахїдка.

Ось як се робитьс-ся.

Ри роздягаєтс-ся по самісінькі! До

„победного“, одно слово, кінця. Берете брезента, чи ковдру, чи простира-ло (взимку краще ковдру, бо холодно) і перекидаєте його (чи її) через плечі так, як колись Римляне носили тоги свої... Стола ставите на під, при-бираєте діжу, діжку, рогачі, кочерги, підтягайте в гору лямпадку (щоб, бу-ва, головою не зачепити), дітей на піч, телята, як є, на сей час виводите в сі-ни і становитесь посеред хати.

І кажете чоловікові (бо пластика— штука підходяча для жінок):

— Я зараз танцюватиму „Смерть Ізольди“! (Є такий танок). Залазь на піч і грай.

Без музики ся штука не вийде. Гра-ти можна на гребінці.

Чоловік бере гребінку. Ви лягаєте серед хати на долівку. Ліва нога в вас лежить просто, а праву трохи згинаєте в коліні. Обличча до долівки — на руках. Ковдра зверху. Ви ніби ото так умерли. Як тільки чоловік заграє, ви поволі підводитесь, дивитесь навк-руги, підбираєте трохи кодру й так ото вихилясом-вихилясом по хаті... Права нога, щоб забирала трохи покотьюлом, як у баского коня, а ліва за нею, за нею... А тіло ваше все (живіт, груди, й т. ин.) випинає, випинає вперед. Руки, то ліва в гору, права в низ, то права в гору, ліва в низ. Разів двічі так обкрутитесь, потім починаєте дрі-бушечки... Дрібное дрібно, дрібно по хаті. Руки пустіть по стегнах і так до-лоні ніби виверніть... Не забувайте, що ви маєте не забаром умерти „Смерть Ізольди“, та, що ви на обличчі робіть страдницький вираз... Ніби зіли зе-ну кислцю. Обкрутились так разів зо-три, потім вистрибом.... Тільки не гу-

Жіноча Секція при Українськiм Народнiм Домi в Торонто, Онт.

пайте, а лагідно так стрибайте... Потім раптом стаєте перед чоловіком, здійснюєте руки до гори і падаєте на долівку... Розраховуйте так, щоб не гакнутись головою об лаву... Умерли, значить... Коли чоловік грає й далі, ви підведіться та:

— Годі! Кинь! Уже!

Отсе й є „Смерть Ізольди”, пластичний танок...

Головне тут, щоб руки й ноги ваші не сіртались, а повагом ходили. Пластично.

Разів оттак тричі на тиждень як прорепетуєте, навчитесь.

Для чого се все, скажете?

Для краси! Для ритму! Для гармонії в нашому буденному житті. Щоб праця наша тяжка до поту, почепурнійшала...

Та що там говорити? Наркомос РСФСР знає нащо воно. Якби се не було важливо, не демонструвалиб. І не захоплювалися-б сим...

Ну от вам приклад. Вам треба видіти корову. Як ви се тепер робите? Підтикуєте спідницю, берете дійницю й чвалаєте в хлів. Сідаєте й доїте...

Ніякої-ж краси. А вивчилися ви пластики... Ви схоплюєтеся з лави:

— Іване! Заграй!

Іван бере гребінку, чи порожню цеберку й починає макогоном вигравати. Ви роздягаєтесь, накидаєте на себе рядно, вигинаєтесь, хапаєте дійницю, підіймаєте руку в гору і скоком-скоком, скоком в хлів, Іван за вами виграє на цеберку. Підсіли ви до Мурой під музику чепурно сідаєте:

— Мура, стій!

І доїте... А молоко тільки:

— Сюр-сюр! Сюр-сюр! — Під музику.

Не стоїть Мура — ви вкруг неї пройшли вихиласом:

— Стій, не здохлаб ти йому!

Видоїли й ритмічно в хату.

Друге діло, як бачите... Праця вже ритмічна, гармонійна праця, красива, пластична.

Так і в кождім випадку в житті...

Отже, вчіться...

Остап Вишня,
зі збірки „Вишневі Усмішки”.

СИМФОНІЧНИЙ ПОРТРЕТ СЛОВАМИ.

Як би я був такий великий геній,
Як Рембрант був, і душу Фра Анджея мав:
Я би красу твою, прекрасна німфо,
Промінням зір на канві неба змалював.

Як би я був такий великий геній,
Як Моцарт був, коли б, як Шопен, я тужив:
Я би із струн душі і серця твого
Звучну, як моря спів, симфонію створив.

Як би я був такий великий геній,
Як Шекспір був, я би сказав такі слова:
„Твоя краса — се усміх того ранку,
Як сонця схід вітає перлами трава.”

О. Івах.

ОХРЕСТИТЬ, БАТЮШКО!

До священника в селі Кропивній прийшов його парафіянин Микола Жученко, низько вклонився і поцілував в руку, як водиться, та став, переминаючись з ноги на ногу.

— Що скажете, Миколо? — запитав священник, помітивши, що Микола не рішається сам сказати, чого хоче.

— Охрестить, батюшечко, дитину, — якось несміло і заклопотано промовив Микола.

Пані ТЕТЯНА ЛАЗАРОВИЧ,
бувши місто-голова Союзу Українок Канади на Алберту.

— Добре, — каже священник, — а деж дитина і куми?

— Дитини нема, батюшечко, але вона буде, беззпримінно буде. Ох, гріхи наші тяженькі!

— Я тебе не розумію, Миколо, — сказав священник, — де-ж дитина, слаба чи що?

— Ні, не слаба, але охрестить, ба-

тюшечко, зробить милість. Отсе пристарав трошки грошей, та й хочу позбутись клопоту.

— Я тебе не розумію, Миколо. Якеж я можу хрестити дитину, як її нема.

— Нема, нема, батюшечко, істину правду говорю, але вона буде, беззпримінно буде, така вже моя доля. Чи-ж не все одно тепер, чи в четвер? Най збудуся зі своєї голови, а як знайдеться, то й клопоту буде менше.

— Як, то ти хочеш, щоб я охрестив дитину, котрої ще на світі нема?

— Та нема, але буде. А от, наприклад, дають гроші у зимі на літній урожай, от таке й моє.

Священник нічогісінько з сієї мудрости не розумів і тому спитав:

— Що-ж, твоя жінка почуває себе матір'ю?

— Ну, так не почуває. Хвалити Бога вже восьмеро привела на світ, най там здоровенькі ростуть, бо ховати не маю за що. Ну то-ж колись і дев'яте гулькне на світ, а ви, батюшко, тепер охрестить, то вже й безпечно буде, як хлопець, то най буде Іван, а як дівчина то Наталка. Біля воріт і куми чекають.

— Чи ти, Миколо, здурів, чи починаєш дуріти?! — розсердився священник.

— Ой є, батюшечко, від чого дуріти, таж то вісім ротів і в кождий треба щось вложити їсти, тай одягнути. Мені порадили, щоби охрестити наперед дев'яте, то перестануть множитися. Охрестить, батюшечко, воно буде, беззпримінно буде, бо де злидні, там і діти.

— Дурні дурному радили дурне, — сказав священник. — Іди до дому і не

кажи нікому, бо на сміх тебе візьмуть, Як вродиться дитина, тоді принесеш і я охрещу.

— Ой, бідонько-ж моя тяженька, — забідкався Микола. — Та-ж я і горівки вже пристарав дві фляшки і студеними і ще дечого. Охрестить! батюшечко.

— Чув, що я тобі сказав і кінець. Горівку і студенину спожий тепер на будучий рахунок і не потребувати-меш тратитися, як охрестиш дитину.

— Де, де, де, батюшечко, то на-

віть і підірваний у куми не піде, як не буде що випити і зісти. Пропала праценька, — зітхнув Микола і ви-йшов.

— А що, як? — питають куми.

— Просив під милий бік, та дарма, не хочять батюшка і слухати.

— Ну, то що-ж робити, зробимо хрестини у дома, то може й се поможе, — озвались куми.

— Та воно вам звісно, що поможе, але не мені, то знаю. Нема щастя. Ходім до дому.

Дмитро Тягнигоре.

Щербата.

Сказав ти ,мій друже, колись то,
Що ллється із чарки вино
Тоді лиш, коли аж до вінців,
До повна налите воно.

А я тобі, друже, одмовлю,
А ти розміркуй, розгадай:
З щербатої чарки ще швидше
Проллється вино через край.

З щасливого серця багато
Лунає пісень голосних,
А горе, а доля щербата,
Ще більше виспівують їх.

Як в чарці, налитій до краю,
Вже місця й для краплі нема —
Душа переповнена щастям
Частенько буває німа.

А доля, сліпенька бабуса,
Щербату все хоче сповнить:
Гірка не сповняється, й з неї
За піснею пісня біжить.

Дніпрова Чайка.

Жінкам!

Жінко, сестро, пробудися!
Всі тепер встають зі сну.
До життя приготівися,
Душу прибери свою.

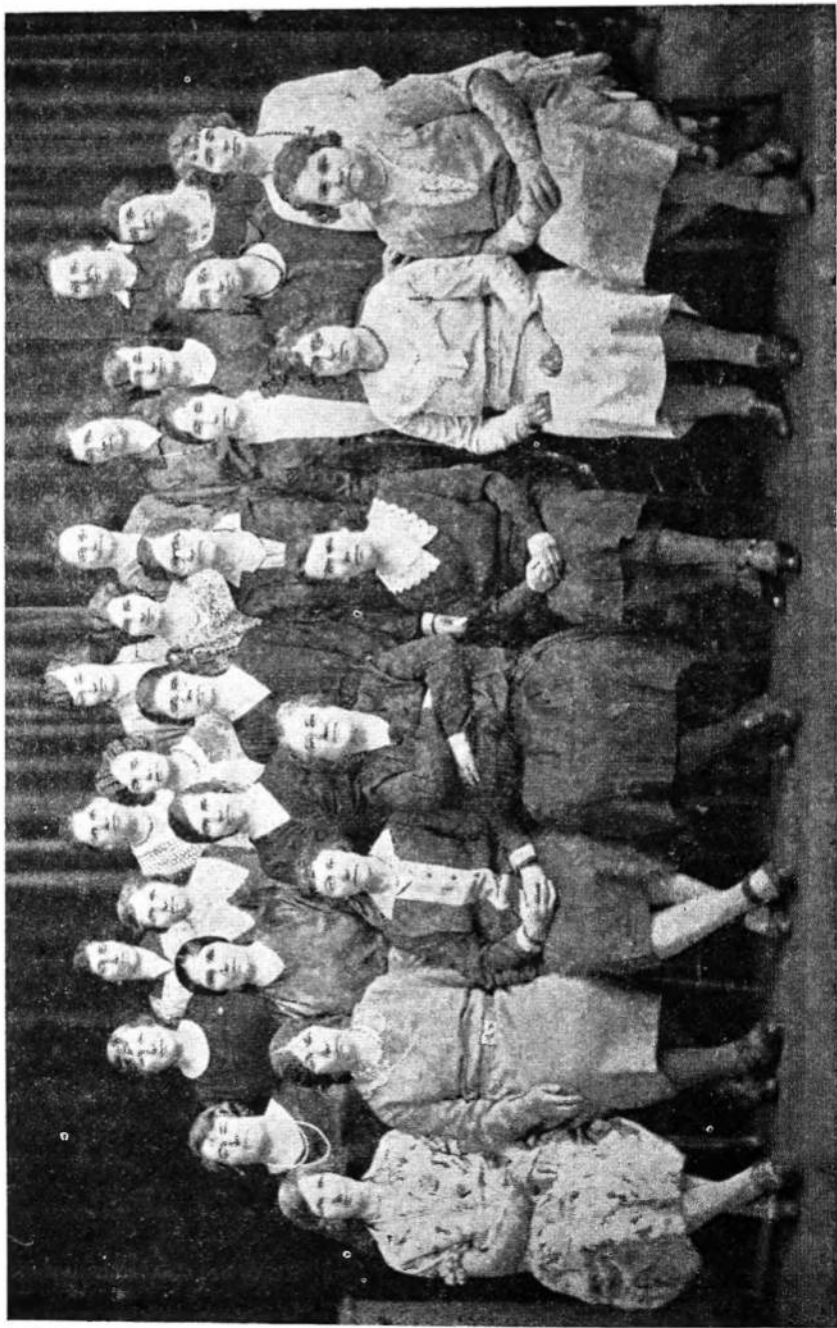
Жінко, сестро, пробудися!
На широкий світ поглянь!
Він для тебе весь відкрився, —
Жінко, пора скрайна — встань!

Встань! Вживай того багатства,
Що заплісніло в душі
В тебе ще з часів кріпацтва,
Ще з часів рабства душі.

Ти вільна тепер, ті замки,
Що вязали стільки літ
Найкращі твої прикмети,
Вже постарілись як слід,

Й розлетілись від старости.
Ти вільна. Не віриш? Глянь!
Та щоб в пута знов не впасти,
Ти не смієш спати. Встань!

Тетяна Шевчук.

Жіноче Товариство ім. О. Бесарабової в Форт Віліям, Онт.

Відділ Виховавчий

ТРИ СПРАВИ

ЛЮДСЬКІ ТАЛАНТИ Й ОБОВ'ЯЗКИ.

На світі Бог сотворив так, як потрібно. Він обдарував людей потрібною силою; дав їм потрібні прикмети — себто таланти, якими в житті вони повинні гідно орудувати. Він призначив їм поле праці і вложив на їх життя потрібні обов'язки.

Крім того дав їм можливість думання, силу розсудку. Дав їм розум. А розум, се холодна, невблагана міра на означення точності і доцільності наших вчинків. Се життєва математика.

Побіч того Він оживив розумове міркування живим духом совісті. Духом внутрішнього морального почування.

Розум — се холодний інструмент життя.

Совість — се невмируща душа. Се добра воля. Се щирість і ревність праведника.

Розум без совісті — се злочинець.

Совість без розуму — се робітник без інструменту. Тому сказав Христос:

— Вудьте розумні, як змиї, а лагідні, як голуби!

Колись уважали змиїв найрозумнішими сотворіннями, тому й каже Христос: Коли вони є для вас взірцем великого розуму, то і ви старайтеся такими бути. Однакож при великім розумі треба великої святої щирости. Треба доброго серця. Треба живої совісті. Треба співчуття для других.

Не досить стояти твердо на своїм становищі. Треба вміти увійти і в чуже положення і доперва тоді дошукуватися тої середньої лінії, яка не відходить задалеко, ані в ліво, ані в право.

Розум і совість підносять чоловіка

на становище соторожа, учителя, судді і карателя своїх сліпих забеганок, своїх пристрастей. І великої сили і великої гідности є чоловік, який вміє поставити свій розум і свою совість понад свої хвилеві забеганки і понад впливи оточення. Понад те, чого хоче і до чого тягне чоловіка почуття сліпого апетиту. Тому в Святім Письмі сказано:

— Хто судить себе самого, той не буде другими суджений.

Хто пильно обчислює свої вчинки, той сам сповняє обов'язок судді і тому чужий суд не має тут місця.

Сих кілька пригадок нехай будуть тими ступнями, по яких Українська Жінка повинна підноситися до тої життєвої висоти, на якій найповнішого змісту набере її гідність. Нехай будуть вони тими дороговказами, при допомозі яких можна серед різномірних відносин відшукувати ту здорову стежку, яка, не відходячи до крайностей, йде безнастанно вперед — до того, що розумне, добре, чесне, шире і з кожної сторони гідне та праведне.

ЖІНКИ БОГАТО ГОВОРЯТЬ.

Всюди можна почути вислови про жінок, що вони люблять дуже багато говорити. Що вони за багато говорять.

І жінок се деколи вражає болючо. Вони розуміють се як докір. Як ознаку своєї низшости. Вони стараються обороняти себе простим запереченням, що мовляв: „Се на нас нападуть зі сторони муштин” — однакож таке заперечення ціли не досягає. Бо вони заперечують факт, який всі бачать.

А заперечають його через нерозуміння себе і своєї задачі в життю.

Що жінки, беручи на загаль, люблять говорити більше, ніж мушчини, се факт. Що вони більше від мушчин говорять, се факт. Що вони можуть більше говорити, се факт. Однакож їх говірливість не мусить бути ознакою їх низшости.

Панна КАТЕРИНА ПУКІШ,
репрезентантка Союзу Українок
Канади. Живе в Ріджайті, Саск.

Жінки — се робітниці на полю життя. Вони мають свої окремі задачі до виповнення. Як мушчини мають свої задачі. Одні і другі, се робітники.

І жінкам, як робітницям, Великий Господар Світа дав потрібні прикмети, потрібну можливість, потрібну вмілість. А до тих прикмет належить і їхня говірливість.

Пощо-ж тої говірливости? Чи не краще би без неї?

Ні! Жінки, се виховательки й учительки дітей. А чи був би се добрий той учитель, що не любив би з дітьми говорити?

Найперша задача жінки-матері навчити дитину бесіди. А рівночасно з наукою бесіди розвиваються в дитини різнородні поняття і думки. З присвоєнням мови росте в голові дитини сила розуму.

Дитина хоче, щоби з нею хтось говорив, тому матері даний талан вдовляти потребу дитини. Дитина хоче поживи, тому мати має для неї відповідну поживу. Дитина потребує сторонньої дбалости, тому матері дане бажання дбати про дитину найбільше і найперше. Дитина потребує співбесідника і тому матері дана можливість задовольяти потребу дитини.

Так і лише так треба ролю і вартість жінки в життю розуміти. Їй дані в життю талани для гідного виконання тієї роботи, для якої вона призначена.

Жінка-мати вчить дитину говорити. А се не маловажна справа.

Візьміть трилітню дитину, що вміє вже добре говорити і дайте під догляд самого чоловіка, а побачите, що дитина не тільки більше мови не навчиться, але ще забуде дещо з того, що вміє. Чому-ж? А тому, що коли дитина буде починати говорити, то чоловік скаже: „От мовчи! Що ти, дурне, плетеш! Вже мене говова від твоєї бесіди болять...” І дитина проти своєї волі і проти своєї конечної потреби, на шкоду самій собі, мусить мовчати. Бо в чоловіка нема відповідного талану для виучування дітей мови, а з нею і до розвитку думання.

Инша річ, що деякі жінки посувають сей талан говірливости до крайности. Що йдуть на сліпо за природним нахилом, не руководячись розумом та розсудком. Такі стають докучливими.

Дитина захоплює нас не своєю балакучістю, тільки своєю бистроумні-

стю, дотепом. Тоді кажемо, що дитина дуже розумна. Себто — цінимо вияви її розуму.

Коли-ж жінка посує талан балакучости до крайности, то остільки даліше відходить від розсудку, від самоконтролі і тоді в балакучости не

— свої здорові і свої слабкі сторони, той буде себе контролювати. А що також важне — буде розуміти причини чужих слабих сторін. Він буде для чужих похибок вирозумілий. А на тім щастя життя в великій мірі засновується.

Візліл Союзу Українок Канади в Давфін, Ман.

видно вже розумового змісту. Се і робить її балакучість нудною.

Певна річ, що і серед муштин є такі, що свої талани посувають до крайностей. Се таксамо нудне, докучливе, нездорове і нерозумне, як відскоки до крайностей в жіночому життю.

Однакож хто буде розуміти себе

На роздорожах ставлять дороговкази, щоби подорожний бачив куди дорога веде. А щирі, досвідчені думаючі люди є живими дороговказами на дорогах життя. Такими є батьки-матері для дітей; старші для молодших; учителі для учеників.

МЕБЛІ І ТРІСКИ.

Хто вкаже нам розумно наші слабі сторони, наші нездорові нахили, той наш добрий учитель, приятель, співтовариш.

В людей взагалі є, побіч інших справ, короткозоре бажання інтересуватися заможно чужими справами. Чужою незаметеною хатою більше, ніж своєю. Чужими гріхами більше, ніж своїми.

Се слаба сторона цілого людського роду. І оскільки якийсь загальніше несвідомий, оскільки менше культурний, остільки більше є в нього нахилу інтересуватися тим чужим, яким він не повинен, або і не має права інтересуватися.

Великий французький письменник, Віктор Гюго, говорить, що є люде, які будуть стояти годинами на морозі, чи на дощі, щоби підглянути, хто з ким говорить, хто до кого заходить, коли хто до дому прийде; є люде, які підглядають через дірку замка в дверях, що в кімнаті робиться... Хоч се не їх діло. Хоч вони не мають до сього ані обов'язку, ані морального права. Та вони кажуть, що „правди хочуть довідатися“. Коли-ж довідаться і розголосять, то лихо виходить їм самим, лихо виходить другим людям. Починається ворожнеча, зводина, суди, родинні катастрофи.

Багато зла виходить через таку людську короткозорість. Марнується багато людської сили, яку можна би зужити на кращу, користну роботу. А так йде вона на сплетні, на осуди, на підглядання, підслухування, нерозумні толкування і розсівання того, що приносить завжди гіркі овочі.

Життя се фабрика. Є в ній добрі ремісничі пляни, є ремісничі добрі ін-

струменти. Є добрий матеріял. Є робітники. І є бажання здобути для себе (для сеї фабрики) найкраще ім'я.

Візьмімо для приміру фабрику меблів. Все є в ній те саме, що і в життю — робітники, пляни, закони...

Але де роблять меблі, там неминуче мусять бути і тріски. Мусить бути там і порох і сміття і попсований матеріял. Мусить виходити втрата через недогляд, через посторонні причини.

Коли меблі виставляється в виставових вікнах, то тріски, порох, сміття і непотрібні кусні матеріялу виноситься поза будинок, в окремі купи.

Розумні люде знають наперед, що де роблять меблі, там тріски мусять бути, і тому вони всю увагу звертають на меблі. Се в них цінність. Се той здобуток, якого вони хочуть. Се той овоч, до якого через тріски, порох, відломки і ремісничі похибки доходить.

Однакож є люде нерозумні, нещирі, нерозсудні і тих відношення до фабрики і робітників цілком инше. Вони кажуть:

— Меблі... От що меблі! Ви гляньте кілька там за фабрикою трісок, сміття, попсованого матеріялу. Вони виставляють меблі, але чому всего того сміття в вікні не показують? Дури-світи вони! Ошуканци!...

Так розуміючи справу, вони уважають за свій обов'язок вишукувати на заді фабрики все непотрібне — всі тріски, відломки, сміття, порох, гній і вигортають все те на людну вулицю, перед громаду. Нехай, мовляв, громада бачить, як воно і що!

Се зовється в них „показувати правду“. Але се ніяка правда. Се вузкоглядність, нерозум і злочин.

Розумні такої „правди“ не потребують і нею не захоплюються. Бо вони наперед, без оголошення знають, що

де робляться меблі, там мусять бути і тріски і відламки і порох і сміття і гній. Тому їх увага звернена голов-но на меблі, як головний цінний ви-твір кращих людських зусиль.

Вигортати на вулицю сміття, се ані добро, ані честь, ані прислуга грома-ді. Се засмічування публичного жит-тя. Розумні люди сміття поза межі життя вивозять. На відлюдних місцях зсипають. І цілком не дивуються, що воно в життю є. Вони наперед знають, що воно мусить бути. Є і буде.

Пані МАРІЯ МАДЮК,
репрезентантка Союзу Українок
Канади. Живе в місті Принс
Алберті, Саск.

Ті самі закони є і в людському життю. В життю героїв мусять бути також дрібні справи. В життю пра-ведників бувають слабі сторони. В життю мудрців є дещо нерозумне. В життю добрих людей є багато гірко-го. В життю святих є також гріхи — вольні і невольні.

Таке є, таке мусить бути. Бо се рішається не людською злою волею, але законами життя. Побіч святочної

величавости мусить в життю чоловіка бути також сіра буденщина.

Тому розумні люди прикладають до життя тих людей, з якими живуть таку міру:

Коли в чоловіка є щира і добра во-ля і коли його добрі вчинки перева-жають вчинки злі, то він добрий і вар-тний чоловік. Себто — коли більше меблів, ніж сміття, то робота оплачу-ється. Колиж переважає зла воля і злі вчинки; коли більше трісок і сміття, ніж меблів — то людина безвартна і фабрика не оплатиться.

Ніхто розумний не вимагає, щоби позаду фабрики, де виносять фабрич-не сміття, стояли також меблі. І той самий розумний чоловік не вимагає, щоби хтось в своїм стисло приватнім життю питав громади, що йому ро-бити і що громаді подобається. При-ватне життя має свої вимоги і права, а публичне свої.

Розумні ррзуміють і те, що скандал починається аж тоді, коли справи чи-йогось приватного життя громада ви-носить на публичну вулицю і кругом них справляє дикий, нерозумний та-нець. Дразливі справи, які серед при-ватного, вузького життя починаються і кінчаються, се ті тріски, що лежать собі спокійно за фабрикою і нікому не школять. Але вигорніть ті тріски на вулицю, то вулиця засмітиться. Ви-тягніть приватні людські справи на публичний майдан — то ви зробили злочин. Ви життя непотрібно засмі-чуєте.

Загал не має права на контролю чисто приватного життя. Такого пра-ва не має одиниця над одиницею. Бо кожда людина має, мусить мати, і по-винна мати в своїм життю свій при-ватний закамарок, де вона складає свої особисті справи. Такі справи, яких

нікому не треба знати і які пійдуть з нею до гробу.

Тому свідомі люде до чужих замарків не заглядають. Чужих тайн не викрадають. Вони знають, що до того вони не мають права. Як не має права лізти до їхньої приватної комори чужа людина.

І ще не те... Коли розумний чоловік знайде ключ від чужої приватної комори, то віддасть його зараз властителяві і скаже:

— Се я знайшов. Бери, се твоє і будь певний, що я не відмикав комори твоїх тайн. І дбай, щоби твої ключі

не розумним людям в руки не дісталися.

Кілька думок, кілька образців, кілька порівнянь. І коли українське жіноцтво над сказаним призадумается, то відразу піднесеться понад ту низку буденщину, для якої інтересніше заховане сміття, ніж людською вмілістю вироблені гарні меблі. Тоді не буде між ним тих, що вигортаючи на вулицю сміття, засмічують і вулицю і життя.

Прот. В. Кудрик.

АНЕКДОТИ.

ЗАГАДКА.

Гуляють люде у шинку, тай причепилися до жида:

— Загадай, жиде, загадок!

— Ну, то й загадок! — каже жид.

— А щож буде, коли ніхто не відгадає?

— Та не журися про те! Хто не вгадає, той заплатить карбованця.

— Ну герсти! А щож воно таке є, що у день чорніє, а в ночі біліє, а ранком синіє?

Думали, думали, ні не втнуть; довелося віддати по карбованцю.

— Ну, скажи, Мошку, що то таке? — питають жиди люде.

А жид:

— Герсти, що то таке? А я по чім знаю!

— Е, так гроші вертай!

— А на щож так? І я не відгадав, — і я собі віддаю карбованця.

НАІВНИЙ.

Захотів один пан післати своїм прителєві дарунок — раків. От післав він своїх слуг, щоби наловили їх, всипав у мішок і разом з листом передав їх слугі, щоби той відніс їх, де треба.

Наймит мішок на плечі тай почваляв. Дійшов до воріт, здимає мішок, а він порожній. Він взяв був діравий мішок, а по дорозі раки до одного по випадали.

— Треба хоч лист віддати, коли раків нема, подумав наймит і справився у двір.

Пан розпечатав листа й читає голосно: „Дорогий приятелю! Посилаю тобі дві копії раків...”

— То вони там? — перебив наймит урадуваний, — а я думав, що я їх по дорозі погубив!

ЖІНКА - ГРОМАДЯНКА

(До характеристики С. Русової).

С. Русова є між нами одним з небагатьох живих свідків всіх тих станів, які пройшло українське національне життя на протязі останнього півстоліття. Вона зазнала і всіх скорпіонів найтемнішої реакції з законом 1876 року*), і світлих днів відродження держави української.

Життя С. Ф. Русової могло би бути вдячною темою для повістяря — стільки в ньому є різноманітних, оригінальних і ефектних моментів поруч з моментами глибоко трагічними. Підкреслюю тут лише ту глибоку віру в справу, ту відданість ідеї, які присвічували С. В. ціле життя, які давали їй можливість з молодечою енергією все працювати на різних ділянках, не зважаючи на всі несприятливі обставини, зносити всі удари долі, занедбувати инколи і своє особисте щастя.

Українська громадянська праця того часу, як зрештою і у всіх народів в період національного відродження, відзначалася універсальністю С. В. віддала їй дань сугубо, бо крім різnorodности своєї громадської праці і громадських обов'язків вона поєднувала її ще з обов'язками відданої жінки і люблячої матері, що при всіх несприятливих обставинах тодішнього українського життя все-ж прагла дати національне виховання своїм дітям. Не легко було се завдання, особливо коли взяти під увагу, що силою обставин С. Ру-

сова довгий час перебувала поза межами родини.

В своїх спогадах С. Русова говорить про се так: „Мимоволі виникало у мене питання, чи мала я право захоплюватися політичною діяльністю, коли вона неминуче мала привести до руїни родинного спокою? І життя моє постійно калічилося суперечкою між сим двома обов'язками: родина, діти, чоловік — всіх їх я так кохала, а з другого боку — громада, рідний край. Нікому з жінок не бажаю такого роздвоєння, бо з цього виходить і погана праця і страшенна драма в серці”.

І справді, коли ми собі уявимо, що на протязі цілих 18 літ, від року 1880 по 1898 р., коли діти С. Русової були ще малі, коли вони найбільш потребували повсякчасної люблячої опіки матері, та мама сиділа раз-у-раз по тюрмах або кочувала з місця на місце в дозволені їй поліцією місця осідку, то можемо легко зрозуміти, що такі думки не раз мусіли приходити до голови, не раз розривали сумнівами її материнське серце.

Але мабуть те роздвоєння, про яке тут говорилося, С. Русова відчувала хіба може в дуже гострі моменти і, певно, питання — або громадянська і політична робота, або родина — з'являлися перед нею тільки в хвилини розпуки, бо ці дві справи були їй однаково дорогі, однаково потрібні, і ні без одної, ні без другої не могла вона про себе думати.

Коли уявимо собі С. Русову, люблячу жінку, що своєю політичною працею мимоволі доставляла стільки турбот і хвилювання найдорожчій, най-

*) Таємничий обіжник, виданий за царювання Олександра II, яким заборонялося друкувати книжки українською мовою, опріч красивого письменства, причому правопис друкованих книжок не мусів відхилятися від російського.

ближчій собі людині, своєму чоловікові, то зрозуміємо, що моменти, коли брало гору серце, думки про особисте щастя, на яке має право кожна людина, не раз з'являлися перед нею. Але ж те серце не менше любило і рідний край, а воно-ж в грудях одне, як його розділити?

Пані ТЕТЯНА КРОПИТОР,
бувши голова редакційного коміте-
ту Союзу Українок Канади.
Учителює в Катлер, Саск.

З цих двох відданостей повстав в душі вистражданий синтез — синтез вмілого поєднання громадських обов'язків, так утруднених в ті часи, з обов'язком жінки і матері. Не багато жінок може похвалитися таким вмільм їх поєднанням, але кожда з нас може оцінити їх, і я думаю, що власне оцінити се може тільки жінка. Хто зрозуміє, як не вона, всю трагіку матері, відірваної насильно від дитини, хто відчує весь біль пошарпаного серця, що хоче об'явити своєю любов'ю так багато, хто зрозуміє моменти розпуки і вагання, хто оцінить героїзм такої жінки?

Власне героїзм, бо інакше не вмію я назвати ту полосу життя С. Русової.

Коли я думаю про життя і діяльність С. Русової, то мені пригадується вірш в прозі Тургенєва „Порог“. Мені пригадується, що між його героїнею і С. Русовою є певна аналогія. Може не такою свідомою і певною в своїх силах стояла на порозі свого життя молоденька 15-літня С. Русова. Але такою вона стала з того моменту, коли віддала серце товаришу свого життя, „який збудив, як каже вона сама, в ній ту любов до нашого народу, яка вже ніколи не покидала її серця і кермувала її політичними виступами і всією працею довгі літа“.

Так переступила С. Русова сей символічний поріг, де чекали її боротьба і небезпека, де ніщо не віщувало ні можливості відпочинку, ні слави.

— — — — —

В жіночому рухові, в вузькому його значінню не брала участі С. Русова. Її діяльність на сьому полі припадає головним чином на еміграційні часи і власне є продовженням все той-ж старої праці. Не стало можливості безпосередньо працювати для народу на своїй землі, з'явилися для неї нові форми тої праці. З'явилася можливість ширити ім'я України, працювати для пропаганди української ідеї закордоном серед європейського жіноцтва і Русова використовує сю можливість. Вона бере участь в жіночих конгресах і з питомим собі вмінням і темпераментом ширить відомості про Україну, кличе допомогти визволитися її батьківщині.

Коли не помиляюся, феміністкою в вузшому значінню слова С. Русова ніколи не була. Але коли вона не прислужилася фемінізму своїми теоретичними працями, то своїм життям і ді-

яльністю була вона найбільшою його пропагаторкою і **практично** пристосувала його до життя.

Діяльність С. Русової публіцистична, педагогічна і вся громадська, така різнородна, кликала вже сама по собі до поваги до жінок, до правдивої оцінки можливостей її праці і її відданості справі. Чи се не є найкращою пропагандою ідеї рівноправності й рівноцінності жінок?

— — — — —
Переглядаючи життя С. Русової, питаємо себе, що дало їй сили так просто й неухильно йти раз вибраним

шляхом? На се дає відповідь сама С. Русова. В одному місці своїх споминів вона каже: „В житті кожної шляхетної людини має світити велика ясна зірка: щаслива доля рідного народу”. В світлі ясних промінів цієї великої мети і стелився життєвий шлях С. Русової; сей високий ідеал і додавав їй сили в тій різнородній праці, якій С. Русова присвятила все своє життя. Се він допомагав їй переносити і особисті терпіння, і сумніви, і болі материнського серця.

Л. Садовська.

СЕСТРИ-УКРАЇНЦІ.

Україно, Ти будь сміла!
Будь смерекам гордим рівна!
Твої слова, Твої діла,
Най свідчать, що Ти царівна!

Хоч судилася верстати
Поневолених дорога:
Ти рабство гони пріч з хати!
Бий тривогу від порога!

На тих полях, де звершили
Твої браття бій завзятий,
На тих нивах, де могили
Мріють скрізь і ждуть відплати,

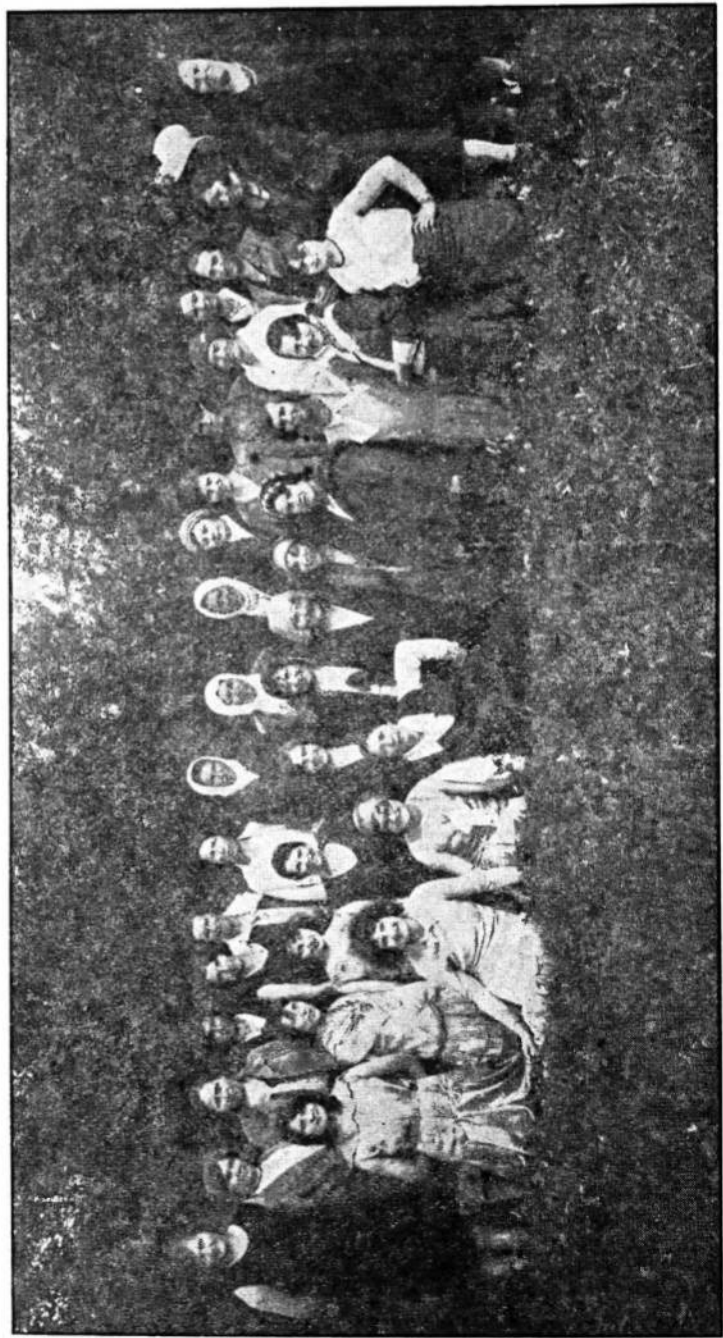
У тих селах, де посвята
Жертви крові несла в дані:
Там є Твоя власна хата,
Не рабиня Ти, а пані!

Тому висмій милостиню,
Що дають Тобі із Твого,
І міцну збудуй твердиню,
На сторожі роду свого!

Гордо стій на своїм місці,
Будь жрекинею народу,
Своїм дітям ще в колиці
Сни, пошпитуй про свободу!

Йі за святий сей труд любови
Ти вінець здобудеш гідний:
Собі може ще й терновий,
Але дітям вже побідний!

Марійка Підгірянка.

Жіноче Товариство ім. О. Кобилянської з Смокі Лейк, Алберта.

НАША ЦІЛЬ І ЗАВДАННЯ

В теперішніх часах організація набирає все більшої та більшої ваги. Майже в кожній поступовій околиці поступенно зростають Союзи Молоді, Студентські Гуртки, Жіночі Товариства, Літературні Кружки і другі організації. Всюди, де тільки живе дух українства, де бється українське серце, там можна бачити гарно розвинені організації.

Ми можемо радіти тим, що серед наших людей зростає таке зацікавлення в організаційній праці. Се якраз доказує нашу зрілість. Організація завжди повстає з самих життєвих потреб народу. Чим нарід менше культурний, тим менше в него є справ. З більшим розвоєм народу виринає і більше ріжних справ та проблем. Такі ріжні справи вимагають в народі своїх окремих уваг. Для того повстають організації, які займаються такими ріжними народними справами, як шкільництво, релігія, торгівля, спорт і подібне. Та крім таких загальних організацій у високо розвинених народів, де є розумне освічене жіноцтво, є ще окремі жіночі організації. Нині навіть осуджується розвій даного народу по його жіночих організаціях. Так що жіноча організація стає певного рода мірилом поступу і культури народу.

Ми маємо причину радіти, що під зглядом жіночих організацій, ми Українці стоїмо добре, бо жіночі організації є поширені серед наших людей. Се є також доказом нашої зрілості. Ми не стоїмо в останніх рядах, але в передних.

В нас не тільки є льокальні жіночі товариства в Рідному Краю та на еміграції в Канаді та Америці, але всі ці

товариства є сфедеровані разом в одну обєднуючу організацію під назвою Союз Українок з окремими обєднуючими галузями в Канаді та Америці. В Канаді ми маємо Союз Українок Канади, а в Америці Союз Українок Америки. Все свідоміше жіноцтво є обєднане в сих центральних організаціях тай своїм числом представляє поважну силу.

Коли ми призадумаємося на хвилю над тим цілим організаційним рухом, то побачимо, що дійсно в організації є наша будучність. Мимоволі насувається питання чому? Відповідь на се проста, тому, що в організації зливаються всі індивідуальности і творять одну сильну цілість, творять один громадський розум, який керує громадою.

Ми можемо порівнати організацію до людини. Кожда людина складається з ріжних частей тіла та з високо розвиненого ума. Всі ті части творять разом людську істоту, яка є найвищою формою життя. Члени організації є власне тими ріжними частями тіла і ума, які разом творять одну сильну цілість, творять зорганізовану групу, а організація, то є також найвищою формою громадського життя.

Чим сильніша організація, тим більше вартости набирає цілий нарід, бо сила народу залежить від сили його організацій. Тому то можемо бачити, що в організаціях наша будучність, бо через організацію нарід набирає більше вартости і сили.

Ми би одинцем ніколи на світі нічого не зробили. Колиб ми сіючи пшеницю порозкидали зерно на пів милі одно від другого, чи моглиб ми мати гарний лан пшениці? Ніколи!

Майже кожде зерно пропало би без сліду в різних бурянах. Так само не можемо ми сподіватися великих діл, колиб ми всі ходили собі одинцем, або стояли з боку. Ми би згубилися, так як ті зерна губляться між буряном і тому ми би ніколи не досягнули нічого. Людина, яка не належить до організації, є власне тим згубленим зерном, яке пропадає без сліду, або просто дичіє між бурянами.

Головно нам українським жінкам треба організуватися в жіночі організації, бо перед нами є завдання, які ми можемо виконати тільки при помочі організації. Нам треба також гуртуватися в одно центральне тіло, тому, що нас всіх вяжуть одні і ті самі інтереси. Перед нами всіма є одна і та сама ціль.

Без одного центрального проводу робота по льокалях губиласяб без

Жіноче Товариство ім. Княгині Ольги у Форт Віліям, Онт.

Маючи добро свого народу на увазі, нам треба йти за організаційними кличами. Нам треба гуртуватися разом, щоби сконцентрувати всі свої сили в напрям, який поставив би наш нарід на сильніший фундамент.

А крім того не можна навіть сподіватися великих діл по льокалях, коли нема центрального проводу і одного напрямку. Центральний провід покладає всі свої старання на те, щоби скріпити організацію та досягнути як-

найбільше. Так як людський ум координує всі частини тіла для одної спільної акції, так само центральна організація лучить всі локальні товариства для досягнення нею намічених цілей.

Подумаймо тільки, оскільки краще ми стоїмо тепер в Канаді маючи Централю Союз Українок Канади, ніж ми стояли тоді, коли Централі не було. Ми нині можемо похвалитися приблизно 60 Відділами, які є тісно зв'язані в одно сильне тіло. Значить, Союз Українок Канади має приблизно дві тисячі зорганізованого українського жіноцтва в Канаді. Подумаймо тільки, кільки то ми вже досягнули ізза старань Централі за минулих сім років! Всі зїзди, які досі відбулися, вся культурно-освітня праця, яка була започаткована Централю, всі народні свята наших письменників та письменниць, які в нас досі обходилися, жіноча сторінка в Українськім Голосі ведена виключно жіночими силами, бюлетени видані з нагоди свята Лесі Українки, Дня Матері, Свята Державности, Великодня, Курси Домашнього Господарства ведені Централею і багато другого, яке просто тяжко списати. Колиб жіночі товариства не були зцентралізовані, то з певністю всего сего не булоб можливим досягнути. Нам тому треба централізації, щоби ще більше в будуччині досягнути. Нам треба скріпляти свою центральну організацію, бо тим ми скріплюємо свій нарід.

Кожда організація проявляє силу тоді, коли вона має перед собою ясну і зрозумілу ціль, коли всі члени організації однаково ту ціль розуміють і коли способи до досягнення тої ціли є ясно витичені, практичні і можливі до виконання.

Подумаймо тепер, яка є ціль перед

нашими жіночими організаціями в Канаді? Понад всі дрібніші ціли є в нас одна висока ціль, а се є причинитися своєю скромною працею до видвигнення нашого народу на Рідній Землі на волю, а в Канаді розвинути його до повного громадського життя.

Здавалосяб кому, що така мета не для нас до досягнення, бо що-ж може жіноче товариство зробити, щоби принести волю своєму народові? Та коли ми трохи ближше над тим призадумаємося, то побачимо, що досягнення такої високої ціли є абсолютно можливе. Передумовою до сего є свідомість нашого жіноцтва, котра такі завдання має перевести в життя. Тому то Союз Українок Канади в першій мірі звертав до тепер і на дальше буде звертати увагу на якнайширше освідомлення нашого жіноцтва.

Перед нами в Канаді виринають різні справи та інтереси, які вимагають в нас окремої уваги. Тими справами є родина, громада, церква, школа і подібне. Нам треба подбати про те, щоби родинне життя серед наших людей було якнайбільше взірцеве під зглядом моральним та національним. Дальше нам треба розвинути громадське життя до найбільшої повноти. Тісно зв'язані з родиною та громадою є церква і школа, як важні виховавчі чинники, тому й сих дві інституції вимагають від нас уваги. Всі ці справи висуває наперед саме наше життя в Канаді. Тому то наша ціль є освідомити якнайширші маси нашого жіноцтва в Канаді, щоби тим способом поправити родинне життя та розвинути громадське життя до найбільшої повноти.

Річ ясна, що се можна виконати найкраще при допомозі організації через відповідно уложену культурно-освітню працю. Щоби в тім напрямі

помогти товариствам вести свою роботу більше планоно, подаємо начерк праці поділеної на окремі секції, яку кожне товариство повинно старатися виконати, оскільки се буде можливе.

1. СЕКЦІЯ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНА.

а) Ціль:

1. Піднести рівень освіти і культури серед членів громади.
2. Дбати про розвій українських

Панна ГАНКА РОМАНЧИЧ, організаторка жінок в Алберті, була секретарка Союзу Українок Канади. Живе у Вегревіл, Алта.

виховавчих інституцій, як Інститут ім. П. Могили в Саскатуні, та Едмонтоні.

3. Дбати про розвій льокального Народного Дому.

б) Способи:

1. Закладання бібліотек по приватних домах та по Народних Домах.
2. Поширення планоного читання поміж членами для самоосвіти.
3. Призначення читання певних книжок на означений час.
4. Зарядження освітних вечерків.

5. Зарядження викладів з української історії, літератури і народнього мистецтва.

6. Приготовання відчитів та дебат.

7. Заохочування української молоді продовжувати науку в висших школах.

8. Попертя українських Інститутів ім. П. Могили морально і матеріально і заохочування українського студентства перебувати в Інститутах.

9. Передплатування і піддержування українських часописів: „Український Голос“, „Вістник“, „Діло“, „Жіноча Доля“ і другі.

10. Заложення Товариств Союзу Української Молоді, Студентських Кружків.

2. СЕКЦІЯ РЕЛІГІЙНО І КУЛЬТУРНО-ВИХОВАВЧА.

а) Ціль:

1. Дбати про морально-релігійне виховання дітей.
2. Дбати про розвій української церкви, як морально виховавчої інституції.

б) Способи:

1. Плянове домашнє релігійно-культурне виховання дітей і нагляд над моральним поведенням дітей поза домом.

2. Посилання дітей до церкви.
3. Ведення Рідної і Недільної Школи.
4. Відповідна матеріальна і моральна поміч Церкві.

3. СЕКЦІЯ ДОМАШНО-ГОСПОДАРСЬКА.

а) Ціль:

- Піднести на висший ступінь знання домашнього господарства між українським жіноцтвом.

б) Способи:

1. Вчання на господарські курси уряджені Централєю Союзу Українок Канади по більших центрах, або по льокалях.

2. Зарядження курсів домашнього господарства по льокалях під проводом лекторки домашнього господарства з державних інституцій, як приміром, Алберта Вименс Бюро в Алберті, Гоммейкерс Департмент в Саскачевані, і Вименс Інстїтютс в Манітобі. Кожда провінція має свою лекторку, яка викладає лекції безплатно.

3. Активна участь в льокальних рільничих виставах, де є відділи домашнього господарства.

4. Передплатування англійських журналів, де є відділи домашнього господарства.

4. СЕКЦІЯ ЗДОРОВЛЯ І ГІГІЕНИ.**а) Ціль:**

1. Дбати про здоровля родини.
2. Дбати про публичне здоровля.

б) Способи:

1. Читання відповідної літератури на тему здоровля і загальної гігієни.

2. Спровадження брошурок та бюлетинів з Департаменту Здоровля, які в кожій провінції роздають безплатно.

3. Зарядження серії відчитів на тему здоровля і гігієни місцевими одиницями.

4. Обходження місяця червня як Місяця Добробуту Дитини для того, щоби докладно поінформуватися про обовязки родичів відносно здоровля дітей.

5. Заложити Діточу Клініку при помочі місцевої дістріктової норси і муніципального лікаря.

5. СЕКЦІЯ ГУМАНІТАРНА.**а) Ціль:**

Нести поміч і розраду бідним, слабим і другим, які такої помочі потребують.

б) Способи:

1. Зорганізованя Комітету Допомоги бідним, як є на се потреба.

2. Зорганізованя Комітету для відвідування слабих по шпиталях, де є такі шпиталі, або по домах.

3. Закуплення книжок і часописів для шпиталів.

6. СЕКЦІЯ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА.**а) Ціль:**

Дбати про розвій і поширення народного мистецтва.

б) Способи:

1. Побільшуванням знання поміж членами про народне ручне мистецтво, як вишивки, килими, і подібне та поширюванням такого мистецтва в околиці.

2. Уведення в життя хатної обстанови питомої нашому народові, як завішення килимів по стінах і подібного.

3. Урядження льокальних Вистав Ручних Робіт.

4. Пренумеровання журналу „Нова Хата”, який має на меті плекати народне мистецтво.

5. Заведення при Народних Домах збірок українського мистецтва, на взір збірок по музеях.

7. СЕКЦІЯ НАГЛЯДУ НАД СУСПІЛЬНИМ ЖИТТЯМ В ОКОЛИЦІ.**а) Ціль:**

Завести якнайбільшу взірцевість у всіх галузях громадсько-супільного життя.

6) Способи:

1. Отворення читальні при Народнім Домі з означеними днями чи вечерами на читання.

2. Нагляд над забавами та другими розривками, яку молодіж по околицях має.

3. Започаткування руханки і дру-

гого спорту для молоді.

4. Підтримання українських народних танків, пісень, драм і т. п.

5. Обходження різних народних свят.

6. Вибирання для драматичних вистав лише взірцевих, або відповідно справлених штук.

Жіноче Товариство ім. Ольги Бесарабової у Вакаві, Саск.

Вага науки.

— Чим буде Ваш син, як покінчить усі школи?

— Старшим чоловіком.

В ресторані.

Гість до господині: — Подивіться, якого волосся я витягнув зі зупи!...

Господиня: — Ох, вибачте... Я думала, що я вже все повитягала.

Признався.

Один добродій пішов оглядати галерею образів. Став перед одними рамцями, дивиться, врешті звертається до жінки:

— Се найгірший твір в цілій галерії!

— Що ти плетеш? Таж се зеркало, — відповідає жінка.

ЗНАЧІННЯ ПРЕСИ

Коли хочемо уявити собі, яке величезне значіння в житті культурної людини й цілої суспільності має преса, уявм собі на хвилину, що її не стало. Ось ми звикли що днини, а у великих містах двічі й тричі на днину, мати свіжі вісти з цілого світа. Сеж завдяки пресі не існують для нас віддалі, не мають значіння кордони. Всі новини з далеких і близьких країн розгортаються перед нами на сторінках преси! Цікавим оком, мов у якомусь чародійному зеркалі, бачимо так своїх однодумців, як і ворогів. Якись таємні руки отворяють перед нами всі замки, всі тайни життя так одиниць, як груп та народів. Розкривають тайни науки, дипломатії. Якись всевидущі очі підглядають для нас радощі, смутки, найбільші трагедії одиниць і народів. Чи посумувати хочемо, чи повеселитися, чи навчитися, все що нас інтересує та цікавить, все збирає для нас преса й готове за оплатою кількох грошків кладе перед нами на столі. Завдяки пресі в найдалшій закутині, так як і в столиці, дістаємо ті самі вісти й поради й як тільки схочемо, не остаємо ані на крок позаду тих, що живуть у самому центрі культурного світа. А нараз раптом того всего не стає... Чи не почуватись мемо так, якби ми нагло опинилися серед темної ночі? Чи не буде нам здаватися так, начеб перед нами з нечевя хтось загасив ясне світло? Ми станемо безрадіні, не знати мемо куди кинутися, щоб не натрапити на порожню, куди витягнути руку, щоб не вдарити нею в стіну.

Та не тільки в тому значіння преси, що подає нам вісти з цілого світа,

інформує, що де діється, помагає йти з поступом науки й не оставитися по заду культурного світа. Преса є могутнім оружжам в руках народу, його політичних змагань партійних, станових й всяких інших організацій. Преса грає теж величезну ролю в опінії світа. Вона вироблює думки світа, стає пропагатором чи поборником такої, чи іншої ідеї. Вона кладе свою печать на всіх ділянках людського духа, дуже часто рішає про долю й судьбу цілих народів. Без неї, без преси, під сю пору не поширилась би жадна більша ідея, не піднеслась би культура чи наука. Годі заперечити великого значіння, яке має добра книжка, але вона трапить десь кудись, й прочитана часто забудеться. Ділає на маси й огненне слово доброго бесідника, але його слухає лише мале число вибраних слухачів й по часі воно забувається, вітріє, гине. Доперва тоді, коли на поміч живому слову стає печатане, яке може дійти до кожної хати, яке говорить до нас не раз, а що днини, нагадує якусь справу, постійно й освітлює її з тої сторони, котра їй потрібна, коли кожде слово можемо читати, розбирати, осудити, обговорити, доперва тоді якась думка, якийсь клич, якась ідея поширюється, зискає більше або менше число прихильників, змушує їх ставати в ряд боротися за неї, оборонити сю чи иншу справу. Ділає тут не тільки сама суть справи, більше чи менше нам симпатична та близька. Тут ділає дуже багато ще й ся свідомість, що ми не самі, що так, як ми думаємо, так само думають сотні, може тисячі наших однодумців. Отсе само мимоволі ро-

дить почування, що іменно ся дорога є права, й нею, а не іншою треба нам ступати. Преса ділає непомітно, але постійно, так, як ся маленька каплина дощу, що капає з нашої стріхи. Поодинокі такої краплини на руці чи в посудині й не спостережете, вона десь зникла, розплинулася. Але гляди на се місце, де вона постійно спадає, а тут вже й долина вижолоблена, вже вода рівцем спливає, лучиться з другою, десятою тако-ж струйкою, вже творить ріку, ба й могутню, нестримну струю...

Пані Л. СЛЮЗАР,
репрезентантка Союзу Українок
Канади на східно Канаду. Живе
в місті Монреалі, Кве.

Отсе велика сила печатаного слова, преси. Але zarazом й велика від неї небезпека. Не вільно нам легковажити собі того, що ми самі, що наша родина постійно читає, чим кормимо ми нашу душу, на чому дозволяємо розвивати свою душу нашій дитині. Дуже мало людей потрапить встоятися супроти щоденного напору

постійно читаної газети, й витримати її тихого, але постійного напору. Звичайно спершу борониться людина перед тим, що часопис їй зручно, хитро накидує. Часами спорить, навіть обурюється. Але се тільки доти, доки ся каплина не вижолобить собі хочби найменшого рівчика у нашій душі. При постійному діланню вона його мусить вижолобити. Звичайно по якомусь довшому або коротшому часі, даємо піврати себе тій струї, котрій ми спочатку може протиставилися й з нею непогоджувалися. Тому розважна людина дуже старанно підбирає собі сю щоденну страву, якою є наша постійно читана преса. Тут не можна лакомитися на те, що сей часопис є дешевший, що приносить більше сензаційних новинок, що може дають нам його й за дармо. Не можна героїчно чванитися, що мене такі ідеї не чіпаються, що я з ними ніколи не погоджуся. Ціла тайна в сьому, що ми привикаємо до тої отруї, яку нам подають переконуючо, в приманчивій, цікавій формі. Ми освоюємося з нею. Се, що спершу нас обурювало, стає згодом байдуже. По якомусь часі станемо виправдовувати се й те, далі розуміти і... рівчик в душі нашій став глибоким, тільки що виповнився не чистою водою, а болотом.

Тому то ми цілою силою повинні протиставитися чужій, а то й своїй, але не відповідаючій потребам й стремлінням нашого народу пресі. Можна й прочитати се й інше чуже чи вороже нам видавництво, але стало вносити до нашої хати й робити щоденним кормом можемо лише чисту, не облудну, не продажну, незалежну українську пресу. Вона має внести світло в наші хати, вона має ширити культуру, просвіту, по-

правити господарство, заохотити нас до організації. Вона має виховувати нам борців для визволення нашого народу, розбуджувати національну свідомість серед нього, перевиховувати нас з рабів в народ, що прагне, стремить до волі, але знає, що до того має **право** лише той, хто вміє її добути жертвами праці, майна, крові, життя. У виду того стають дрібними такі справи, хто скорше, хто пізніше подасть нам якусь сензаційну новину, хто більше, хто менше розкриє родинних драм, подасть більш сензаційний опис якогось влomu. Навпаки, не треба нам сего. Будемо горді сим, що такими затроєними сензаціями нашз преса своїх читачів може найменше годує. Не вносім же її самі ріжними бруковими журнальчиками у свої хати. Се народови, що бореться за свою незалежність, найменше потрібне. Нам треба здорової страви й такої від нашої преси й жадаймо.

Буває одначе, що в пресі, яка нам довші літа добре служила, щось на некористь зміниться, що знаходяться в ній що раз частіше думки, які не йдуть в користь нашого народу. Може там з власної амбіції чи особистих поракунків знайдеться те, що може принести нам як народові шкоду. Тоді не треба забувати, що в руках читачів є сила, яка може заставити редакцію з неправої дороги повернути: читач може й повинен проти неправого шляху газети заперестувати, й редакція, коли не хоче остати без читачів, мусить з дороги повернути.

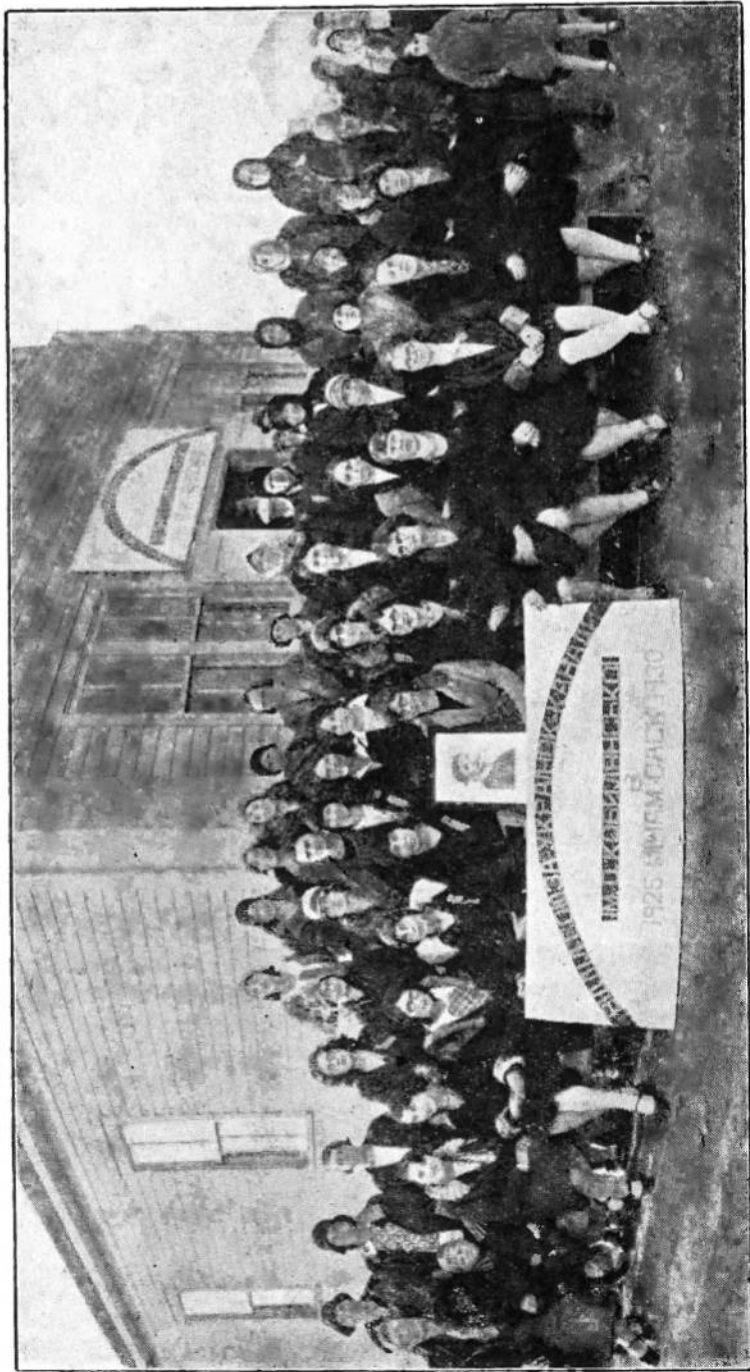
А тепер ще слово про жіночу пресу.

Як тільки жіноцтво культурного світу почало добиватися рівних прав з мущинами, як почало інтересуватися крім кухні й господарства також

і громадськими справами, зразу подумало теж і про жіночу пресу. Воно зрозуміло, що ніяка хочби найкраща, й найпростіша справа не пошириться як слід без своєї власної преси, яка би обстоювала, боронила, поширювала дані ідеї. Се, що чуже жіноцтво зразу здобулося на свою власну пресу й при її помочі заінтересувало жінок загально громадянськими справами **свого** народу, мало для цілої нації, а не лише для його жіноцтва, дуже велике значіння, а народам поневоле-ним прискіпило їх визволення, бож знаємо, що нарід буде таким, яким його виховає його матір. Щоб ся матір сповнила своє велике завдання, мусить заінтересуватися й брати участь у всім тім, що болить, чим живе цілий нарід, а не замикається в тісеньких рамках домашнього господарства, як се звичайно буває там, де жіноцтво відсувається від усього громадянського життя.

Велика шкода не тільки для нашої жіноцтва, але й цілого народу, є те, що жіноча преса у нас так пізно розвивувалася. Колиб у цілій нашій культурній роботі минулого століття наше жіноцтво було мало доброго провідника в своїй жіночій пресі, яка булаб не дозволила йому стояти осторонь всего того, що торкалося відродження нашого народу, то може не булиб ми нині на диво світові рабами, над якими чотири пани панують... До висвободження з неволі Чехів, Польків у великій мірі заслужилося їх жіноцтво, а мало воно добру, сильно поширену жіночу пресу не від кількох, але від десятків літ.

Хоч би Болгари, нарід менше численний від нашого, й так само хліборобський, як наш, а жіноцтво його вже звиш трийцять літ видає свій жі-

Відділ Союзу Українок Канади ім. О. Кобилянської у Мічам, Саск.

ночий часопис „Женський Глас“, який, сказавши мимоходом, сам має більше число передплатниць, як оба разом наші українські жіночі часописи...

А не мож сказати, щоб не було у нас одиниць, які-б не доцінювали ваги української преси. Вже в 1868 р. майже цілий рік виходив у Львові часопис „для красавиць“ „Русалка“. Що правда, не був то часопис жіночий, а тільки для жінок видаваний мущинами. Першу спробу дійсно жіночого видавництва маємо доперва в 1877 р., коли то перша піонерка жіночого руху, Наталя Кобринська, видала збірник праць так галицьких як і надніпрянських письменниць „Жіночий Альманах“. Але тодішнє українське жіноцтво, як взагалі громадянство, дуже слабенько відгукнулося на сю спробу, а були й такі, що глумом її приймили.

У шіснайцять літ пізніше пробує Кобринська знов розбудити українську жінку. В 1893 р. видає дуже добре зредагований перший випуск видавництва „Наша Доля“. Але знов без більшого відгону. В два роки пізніше видає Кобринська другий випуск „Нашої Долі“. Ще й у 1896 р. пробує заінтересувати жінок „Наша Доля“ третім випуском, а стрівшись й тепер з такою-ж байдужністю, перестає виходити. На сім скінчила Кобринська свої спроби започаткування для українського жіноцтва так важної й необхідної справи, як власна преса.

В тринадцять літ, по безуспішних пробах Н. Кобринської, знайшовся гурток молодих енергійних жінок, що знов пробує заговорити до своїх посестер печатаним словом. Вони починають у 1908 р. видавати місячник „Мета“. Здавалося, що тоді, коли було вже немало жіночих організацій,

наші жінки хіба зрозуміють велику вагу жіночої преси й згуртуються біля неї. Одначе й ся, добре редагована газета, не вдержалася. По році „Мета“ впала з „браку фондів“.

Знова одинайцять літ перерви, духової дрімоти, тоді, коли инше жіноцтво зайшло вже при допомозі доброї преси далеко, далеко в своїй організаційній й громадянській праці. У 1919 р. починає знов виходити жіноча газета „Нова Мета“. Але навіть тоді не вдалося її утримати. По кількох місяцях „Нова Мета“ теж перестає виходити.

Одначе українське жіноцтво чим раз більше починає відчувати конечну потребу своєї жіночої преси. Не вистарчають в чоловічих журналах „Жіночі сторінки“. Воно бачить, що ані наша організація, ані просвіта та свідомість національна не поширяться серед жінок доти, доки не буде жіночої газети, доки не промовить до жіночої душі друга її сестра, друга жінка. Чим раз частійше підносяться голоси що чільнішого жіноцтва: треба нам безумовно жіночого часопису!

Та по тільки невдалих пробах нема багато охочих наново працювати. Аж 1925 р. показується щасливіший. В ньому повстає аж дві жіночі газети: у Львові кооператива „Українське мистецтво“ починає видавати місячник „журнал для плекання домашньої культури“ „Нову Хату“, а в Коломиї виходить під редакцією О. Кисілевської спершу теж місячник, пізніше дво-тижневик, а далі тижневик „Жіноча Доля“, часопис для українського жіноцтва як села, так і міста.

Оскільки сповнили свою задачу оба ці жіночі часописи, не час ще тепер оцінювати. Одначе вже й нині можна напевно сказати, що ніколи

наше народне мистецтво не булоб так поширилося, не знайшло би так великого й широкого пригноблення в нашому одязі, в домашньому господарстві, не були-б зразки нашого мистецтва так широко розійшлися по широкому світі, якби не журнал „Нова Хата”. Так само хіба кождий мусить призначити, що в організаційній праці, в освідженні національному

тво нашої заморської еміграції оцінило як слід сю працю „Жіночої Долі”. Воно то своєю матеріальною підтримкою помогло „Жіночій Долі”, розвинути, воно не дало їй впасти і в найкритичніший час світової кризи. І то природне. Доперва на тлі великого, поступового, багатого, культурного світа жіноцтво наше пізнало, як великої треба ще праці над тим,

Жіноче Тов. ім. Ольги Бесарабової у Тарнополі, Саск.

нашого жіноцтва, в заохоті до громадської роботи безперечно має свої заслуги „Жіноча Доля”. Ще одну важну роль сповнив сей послідний часопис: він зєднав в одно все наше жіноцтво в Галичині, на Буковині, Волині, по части й на Підкарпатті, а над усе перекинув міст між доньками Одної Матері навіть через море! Одного тільки не була в силі „Жіноча Доля” побороти, а то кордонів, якими відгородилася Велика Україна. Жіноц-

щоб ми хоч троха до того світу приблизилися... Зусиллям нашим спільним мусить нині бути: ні одної української родини, в місті чи на фармах, за морем, ні одної української хати в місті, чи на селі в Рідному Краю, без жіночого часопису! А тоді не тільки поправимо долю нашого народу матеріально, але добудемо батьківщині нашій те, що найціннійше: Самостійність Державну!

О. Кобилянська.

НАШІ ДІТИ

Нащо ми годуємо своїх дітей? Чи на те, щоби заробляли багато грошей? Чи на те, щоби вони перевищили своїх сусідів? Чи на те, щоби вони були такі, як всі інші діти — лише трохи хитрійші? А чи може на те, щоби вони служили Богові?

Кожний з нас мусить мати якусь відповідь на повисші питання. Кожний з нас мусить мати пляново зясовано, який наслідок він бажає досягнути з виховання своїх дітей. В противнім разі, ми дальше не зайдемо, як до тепер зайшли.

Марнування молодого віку, незважаючи на виховання, а лише на те, щоби діти були добре нагодовані та гарно одіті, то се якраз так, як звірята піклуються своїми молодими. Та бо навіть звірята мають якесь урегульоване життя. Отже годувати дітей лише з одною ціллю, — щоби їм добре поводилося — се затроювання їх життя. Ми знаймо вже раз, що матеріалізм не все, і що держава будується не самими грішми, але християнськими чеснотами. Державні керівники без ніяких моральних засад і з біліонами грошей нічого не вдіють.

Не забувайте, що „без Бога ані до порога”. Найперша наука дитини повинна бути про Бога. Довкола тої науки буде кружляти ціле її життя. Маленька дитина своєю невинністю дуже склонна до святости, отже те, що вщепиться в її душу в молоденькій віці, завсідги буде для неї тою зорею, котра буде кермувати її пізнішим життям.

Треба дитині показати, що є таке Єство, як Бог, і чому ми Йому маємо служити. Можна наводити різні приміри спершу з святого письма, а від-

так з історії славних українських діячів. Мусимо вязати одно з другим, бо певна річ, що як би наші предки не були натхнені Божою силою, то ніколи не були би пережили ті горя і лихоліття, які вони пережили і ніколи не могли би були задержати українське ім'я для нас.

І дітям треба таке говорити. Але нехай вас Бог сохранив від лицемірства. Бо дитина раз побачивши, що ви не вірите в те, що ви їй говорите, то будьте певні, що всі ваші зусилля у вихованню пропавші. Кажете, що не маєте ніяких релігійних почувань? По бібліотеках є досить книжок на різні релігійні теми. Прочитайте кілька, то зараз себе настроїте релігійно. Я не кажу, що вам треба бути релігійним фанатиком, зовсім ні. Я лише кажу, що те, що дитині треба знати про Бога, мусить бути перше впоєне у вашій душі. Кілько то родичів є, що гонять дитину молитися перед сном, а самі лягають навіть не перехрестившись. Хочете, щоби дитина шанувала Бога — клякайте враз з нею і моліться щиро. Ви сим себе не понизите, а, про тивно, допоможете собі й дитині.

Бог є взірцевим образом щедрости й любови, котрі противляться коріневи всякого лиха — самолюбству. Покажіть дитині Бога повного до нас любови, щедрости, самопожертвування, то зараз побачите в неї старання викоринити в собі самолюбство, а на його місце виплекати самопожертвування для Бога. А Бог будучи Єством, котре скупчує в собі всі найкращі ідеали, то вщепиться в душу дитини і любов до родичів, і до народу, і до всього кращого.

Та воно легко навчати теорією, ле-

гко поводитися примірно; але чи так легко слідкувати за дитиною, чи вона призвичаює себе твердо триматися навчених чеснот? Треба беззастанно уважати, щоби дитина не посміла йти проти волі батьків.

З другої сторони родичі нехай уважають, щоби вимога послуху була ясна, розумна, уміркована, в якійсь напрямку потрібна, і не вимагати її зачасто. Бо одні й ті самі прикази зачасто повторені накручуються, і дитина їх не сповняє. Але приказ даний раз, має бути зараз виконаний.

Пані МАРІЯ ШЕВЧУК,
місто-голова Союзу Українок
Канади на східню Канаду.
Живе в Торонті, Онт.

Родичі деколи є дивними учителями своїх дітей. Наведу кілька примірів.

Маруся має лише 14 літ, але вже все робить так, як їй подобається, а дуже часто не так, як родичі бажали би. Чому? Бо так мама навчила. Та як? А от так. Маруся хоче йти на

кіно, мама не дозволяє, бо якраз там показують таке, що зовсім не для Марусиного віку. Маруся надує губи; подується з пів години, а відтак йде на кіно. Другим разом знову Маруся знайшла собі біль голови, щоби до церкви не йти. Мама вговорює, що як перейдеся, то біль перестане. Ні, Маруся надулася, а мама пішла до церкви сама. Маруся сіла роман читати і зараз голова перестала боліти.

Марусина мама навчила її дутися і неправду говорити, і вона буде нещаслива ціле своє життя. Бо хто-ж буде любити людину брехливу, або таку, що гнівається за найменший опір її волі!

Тато з Івася ніколи не зробить чоловіка, котрий зможе обстояти за себе, коли він буде завжди його хоронити від різних життєвих клопотів. Нехай Івась самий поладжує свої сварки з іншими хлопцями, свої непорозуміння з учителями. Нехай шукає нагоди чесно заробити пару центів, а не завжди досягати до татової кишені за готовими грішми.

Пожалуйте та попестіть Дмитруня кожний раз, коли його щось заболить, то зробите з нього ледащо. Хваліть та величайте безмірно найменший вчинок Петруся, то зробите з нього зарозумілого. А сваріть Василька та кп'ється з нього на кождім кроці, то зробите з нього чоловіка без самшпашани. Отак в безконечність. Можна написати великі томи про різні помилки родичів.

Дитина мусить знати, що кожда приємність є злучена з відповідним обов'язком. Приміром, коли дозволено їй вживати крісел та книжок на збудовання хатки, то по забаві вона має зложити усі річі в повнім порядку. Коли нині дозволено посвяткувати,

так завтра лекція має бути ще краще навчена. Дальше мусять бути різні форми самостримання: не кричати без причини, не робити завеликого галасу в хаті, не видирати комусь з рук те, що захочеться, тощо.

Така дитина завжди зуміє затримати своє місце в суспільстві, бо вона не буде опиратися на чийсь услуги, — так, як часом бувають одиниці, котрі цілий вік послугуються другими, чи в чесних, чи не в чесних ділах, а самі виходять горою через наївність других.

Дивно, як то господар плянує виріб свого поля, годівлю для худоби та її вивчення, а про виховання своїх дітей йому й не сниться. Ми можемо пекти, шити, обробляти землю, годувати худобу після даних вказівок, то чому-ж не виховувати дитини після виточеного якогось пляну? Нашим обов'язком є навчити дитину жити повним життям не лише фізичним, але й моральним, щоби її душа не була скривлена. А насліпо воно зовсім не можливо. Треба конечно студіювати своїх дітей і різні авторитетні підручники, котрі опираються на досвід вчених. Досвід вчених опирається на різних практичних вислідах у вихованню різних дітей. Деякотрі родичі присвячують більше часу та зусилля на розв'язання якоїбудь загадки або на карти, ніж на виховання своїх дітей. Не відчують родичі ніякої відвічальности — виростають і діти такі, а відтак ходять від одного заняття до другого — де лише вдасться їм викрутитися з відвічальности. І будуй нині державу з такими!...

Ще дещо про вплив характеру на вибір фаху. Десь було сказано, і ми можемо з певністю потвердити, що „Успіх в праці є одною з найбільших

тайн людського щастя“. Чи всі ми задоволені? Ні, просто тому, що не маємо або здібности до свого фаху, або не знаходимо приємности в ньому. А приємности нема тому, що наш характер не відповідає вимогам того-ж заняття.

Кожда людина для щастя свого й для щастя загалу мусить зайняти таке місце в суспільстві, яке належить їй згідно з психо-фізичними її здібностями і нахилами. Та який то фах не був би, то треба в ньому характерности. Однак кождий фах зокрема вимагає певних моральних властивостей. Один фах шкідливо впливає на моральність, а другий знову навпаки вимагає від фаховця повздержливости, а тим самим і виховує його морально. Людям, що мають нахил до моральних хиб, не можна вибирати такі фахи, як священство та учительство. Самолюб не тактовний і нещирий, отже ніколи не буде провідником і не потягне людей за собою. Людям, що не можуть затримати тайни, не можливо бути лікарями, секретарями, адвокатами або соціальними працівниками. Люди з нахилом до крадіжки не можуть бути ні касіерами, ні банкірами. Люди боязкі не можуть бути поліцейями, огневими сторожам, будівничими, ані жовнірами. Однак є різниця між боязливістю, котру можна викорінити, а природною нервовістю. Дітей природно нервових треба відразу приучувати до праці на свіжому повітрі, в безпосередній близькості до природи.

Нам, Українцям, треба зберігти свої інтелектуальні й фізичні сили; нам треба, щоб кожда одиниця досягнула найвищого щабля свого таланту. Нам треба дітей виховувати так, щоби вони мали щасливе приміщення

в суспільстві; треба, щоби вони вибрали собі фах згідно не з нашими особистими амбіціями, але згідно з їх талантом зокрема, згідно з нахилом дитини та її характером. Тож —

1. Студійймо своїх дітей з таким старанням, як книжку.

2. Випляновуймо їх виховання після вдачі питомої кожній дитині зокрема.

Дітей не можливо виховувати так, як у фабриці фабрикується річі всі на одну форму. Через пляновання

життя наших дітей — ми їм допоможемо здобути максимум праці з мінімумом енергії та часу”.

3. Стараймося витривало слідкувати за їхнім поведінням, бо тепер спокиси різні витворюють небажані звички.

І як буде кождий чоловік на своїм місці, то буде задоволення, а з задоволенням прийде охота й добра воля, а з доброю волею можна зробити все.

Марія Мадюк.

МУЖИК ТА КУПЕЦЬ.

Увійшов мужик в крамницю тай гукає до крамаря:

— А подай мені оту баньку з конфетами.

Той і подав. Мужик понюхав, понюхав та каже:

— Ні, не такі, — подай оту!

Той переменяв. Мужик знову понюхавши, та не була йому до вподоби.

— Подай он аж оту! — знов гукає.

Крамар уже розсердився, але переміняв і третю. Не донюхався і тут мужик, поставив баньку та йде з крамниці. Взяла крамаря лют, що дурно панькався, тай кричить до мужика:

— Куди-ж ти? А гроші давай!

— За що? — питає мужик.

— А за те, що нюхав, — відказав крамар.

Мужик вернувся, дістав гроші з кишені тай стукає до стола. Постукав, постукав тай сховав. А крамар тоді:

— На що-ж ти сховав гроші?

— А якже-ж? — відказує той, — яке купно, така й плата: я понюхав — ти послухав, от і квіт.

ВІД ЧОГО ВІТЕР.

Дві дівчинки пасуть корови. Повіває вітрець. Одна читає:

— Звідки, Марійко, то вітер береється?

— А хіба ти не знаєш?...

— Ні...

— Ну, от маєш!... Таж там небо?

— Небо...

— А тут земля?

— Земля...

— А по середині нема нічого — ось воно протягом і провіває.

НЕ ТРЕБА СТРАХОПУДА.

— Е, сусідко, чом не поставите в городі страхопуда?

— Не треба, — відповідає друга, — я і так сиджу стало в городі.

ПРИЗНАЛАСЯ.

Входить учителька до класу в моменті, коли дві учениці б'ються і лаються.

— Ти найдурніша коза, яку світ бачив, — лає одна другу.

— Не забувайте, що я тут є також! — крикнула учителька.

ВИХОВНА СИСТЕМА ГІТЛЕРА

Хто такий Гітлер? до чого змагає? якими шляхами? — ось питання, якими щораз більше цікавиться широкий світ. Тому до речі буде познайомити наших читачів з підставовою справою гітлеризму: з його виховною системою. Без сумніву, Гітлер се людина чину, вожд мас, до яких вміє промовляти. Дійшов до переконання, що коли хочеться порушити народ, треба безпосередньо звертатися до мас. Юрба складається не з дипломатів чи професорів, тільки з людей, що вірять або вагаються. І їм треба рішучо накинути клич і шлях, що веде до ціли, а вони пійдуть до неї. Маси лекше здобувається живим словом, як письмом. Справжній вожд мас — се бесідник, а не письменник. Революції звичайно розпочинали бесідники. Відноснож друкованого слова, то не наукові твори, тільки преса має вплив на народи. Робітники з соціал-демократичної партії не читали „Капіталу“ Маркса. Під впливи сеї доктрини завели їх газети. Тому Гітлер не визнає ані свободи преси, ані свободи зібрань. Преса і віча забезпечують йому вплив на дозріле покоління.

Та сього замало! Треба ще відповідно виховати чергове покоління. Виховання молоді, як каже Гітлер, має створити расу Німців здорових, відважних, здібних до чину, здисциплінованих, з високо розвиненим національним почуттям, з великим розумінням інтересів держави.

Керма у вихованні має спочивати виключно в руках держави. Обов'язком держави дбати про здоров'я молоді і збереження чистоти раси. Гітлерівська програма обіймає домаган-

ня якнайостріших засобів боротьби з сухотами і сифілісом. Справа подружжя, сьогодні залишена „індивідуальній фантазії“, має належати до держави. Держава має теж дбати, щоби дитина від уродження діставала виховання національне і згідне з її вродженими здібностями.

Виховання фізичне не може оставати в руках людей, слабих, без темпераменту, чи пацифістів. Воно мусить мати характер військовий. Дві години денно треба посвятити гімнастиці і спорту, при чому окрему увагу слід звернути на бокс, який Гітлер уважає за найбільш мужеський спорт. Треба вміти завдавати удари і зносити їх. В позашкільному вихованні мається дальше вести військовий вишкіл, розпочатий в школі. Касарня сей вишкіл доповнить, заокруглить. Молодий Німець, що вийде з касарні в життя, буде заосмотрений в два свідоцтва: 1) свідоцтво громадянина, який має право виконувати публичні обов'язки, 2) свідоцтво здоров'я, що дозволяє йому оженитися.

У моральному вихованні вироблення характеру є важніше від здобування знання. Треба молоді вчити відваги, жертвенности, вірности, вміння додержувати тайни і почуття відповідальности. Кожний уряд, навіть кепський, є ліпший, ніж брак уряду, бо се веде до безладдя та анархії. В обсязі самого навчання Гітлер жадає зменшення програмів. Метою має бути умовий розвиток, а не набування пам'ятевого знання.

Точкою тяжости в навчанні мають бути гуманістичні предмети, одначе не як досі латина і грека, тільки виключно грека і германістика.

Жіноче Товариство ім. Марії Маркеличевої в Канорі, Саск.

Спираючись на теоріях пангерманістів, Гітлер хоче зблизитись безпосередно до старинної Греції. Він хоче виховати у німецької молоді почуття національної гордості, що належить до раси, яка видала стільки геніїв.

Ціле виховання має характер військовий і ярко націоналістичний. Має воно теж обіймати формування суспільних поглядів молоді.

Здобуття загального формування не є головним завданням у вихованні. Воно має бути тільки приготуванням до формування фахового. Гітлер проповідує пошану для всякої фізичної праці так само, як і умової. Робітник, що дає максимум зусилля, рівняється міністрові. Син високого урядовця не буде червоніти, виконуючи фізичну працю, ані син робітника не буде почуватися відзначеним, коли стане високим урядовцем. Все залежить від уздібнень і розумного добору. А добір буде тим лекший,

що нова держава усуне всякі різниці у винагороді.

Гітлер не боїться знеохочення інтелігенції до праці наслідком сеї реформи, бо, як думає, нагороду найде кождий у відповідному виконуванні своїх обов'язків і в почутті, що служить великій справі.

Таким чином будуть заспокоєні домагання широких мас, але керма спочиватиме в руках вибранців, аристократів раси і духа. Немає демократії, немає виборів: кождий є відповідальний супроти свого безпосереднього настоятеля, кождий має абсолютну владу над своїми підвладними.

Отже націоналізм, культ сили, відкинення ідеалів демократичних і свободолюбних — ось що складається на виховну систему Гітлера. Таким чином відроджене суспільство має створити могутність Німеччини.

(Передрук з журналу „Рідна Школа”).

НЕМА СТРАХУ!

Молода жінка до чоловіка, котрий іде купатися раненько:

— Уважай на себе, бо вода ще холодна і можеш перестудитися.

— Нема страху, моя дорогенька, — впокоює її чоловік, — я вбрав дві пари купелевого одягу.

ДОБРА ЖІНКА.

Жінка виряджає чоловіка на війну:

— Іване, не барися там на війні — убий двох-трох тай до дому вертай...

— Та то, жінко, як Бог дасть... А як мене уб'ють?

— Тебе?! А тебе за що?...

НЕВДОВОЛЕНИЙ.

— Чи ви чуєтесь вдоволені, ходячи день денно за жебраниною? — спитала господиня жебрака.

— О ні, — відповів той, — я часом забагаю мати автомобіль.

ПЕРЛИ.

Є перли безцінні на дні на морському, Ще кращі перлини у серці людському. Богато тих перлів піски замулили, А ми їх по світу більш розгубили.

Микола Чернявський.

Один із найтемніших забобонів — се забобон людей науки, що людина може жити без віри.

ВИЗНАННЯ ХАТНОЇ ЖІНОЧОЇ ПРАЦІ

Родинне життя, яке спокон-віку являлося підставою державного життя, основою громадського ладу, переживає в наші часи кризу. Родинне життя втрачає свою поезію, з нього відходять приваблюючі його риси, тепло і утульність і воно робиться простим співжиттям двох істот, що на економічних підставах зеднують своє життя для взаємних вигод.

Хто-ж творив і підтримував тепло і чари родинного життя? Тут розуміється першенство належало жінці. Своєю невтомною працею, своїм дбанням про кожду дрібничку в своєму гніздечку жінка створювала атмосферу тепла і ласки, де все було пристосовано згідно з смаком і вимогами її життєвого товариша. А товариш її деколи дійсно тримався як справжній товариш, розуміючи й високо оцінюючи увагу до нього, але дуже часто зневажав велику, безперервну, невидиму жіночу хатню працю і навіть тяжився сим хатнім утулком, більш радий перевести час не дома з родиною, а десь в клубі за картами та пивом, а іноді і в веселому товаристві веселих жінок.

Подібні родинні відношення були не рідкістю з давніх давен і не лише жінки живучих ще поколінь зазнали великих розчаровань і зганблення своїх мрій про родинне життя, зневаження й недоцінювання своєї хатньої праці задля підтримання і утворення утuliности свого родинного кубелечка. Такі відношення існували так давно, як давно і світ стоїть. На родинні відносини в великій мірі вплинули зміни в економічному житті. Могутній потік економічного життя захопив жінку і поставив її перед необхідністю йти на працю поза домом. У воєнні й пово-

єнні часи жінка мусіла заступати відсутнього на війні чоловіка, часто сама мусіла утримувати цілу родину, виконувати обов'язки чоловіка в суспільстві. При цьому жінка побачила, що вона може й мусить працювати так само, як і чоловік, що її праця для заробітку має незалежну оцінку, її охоче всюди приймали і, головне, що ця праця для заробітку багато лекша, як безрезультатна домашня товчія повседенна. Жінка таким чином увійшла в економічне життя, стала в ньому на твердий ґрунт, і викинути її звідти вже ніяк не можливо. Спершу як студентка для отримання вищої освіти, далі як урядовка по різних урядових і приватних інституціях, як лікар, як учителька, як приказчик по крамницях, як робітниця на фабриках жінка вже є потрібний член робітничої армії. Ця позахатня праця вабить жінку не тільки тим, що вона лекша, але й тим, що вона має свій певний термін, не тягнеться цілими днями без відпочинку і кінця, без оплати і визнання, як шоденна і цілоденна праця жінки в своєму господарстві:

В давнину, на перших ступеннях людської культури праця чоловіка, порівнюючи з жіночою, була багато тяжша, бо чоловік з небезпекою для здобуття відживлення своїй родині і для свого життя боровся з природою для захисту її. З поступом людської культури умови праці чоловіка значно покращали. Чоловік працює в більш гігієнічних умовах, термін його праці точно усталений, відношення з працеводателем значно здемократизувалися; контрольна інспекція, каси для хорих — все се йде на поліпшення й полегшення праці чоловіка. До того-ж по-

лекшення веде й поділ праці, все більша спеціалізація й упрощення праці: над виконанням праці все менше треба міркувати, виконання пророблюється все більше механічним шляхом. Тому-ж служать і винаходи, і вживання різних приладів і машин, які систематично й стало упрощують виконання праці.

приписів — все це, навпаки, ускладнює працю господині хати.

Жінка мусить міркувати, комбінувати, мусить прикладати до праці все більше розуму й сили волі. Спеціалізації в хатньому господарстві жадної — господиня мусить уміти 10 ремесл, як каже Масарик. Розуміється, в заможних родинах господиня може до-

Жіноче Товариство ім. Олени Пчілки у Портонії, Саск.

Жіноча-ж хатня праця, навпаки, все ускладнюється, бо жінка не має вже слуг до помочі, бюджет родинного життя скорочується, продуктів відносно стає все менше і тому справування родини робиться все тяжчим. Правда, жінці на допомогу в цьому напрямі йде раціоналізація господарства, вживання різних пристроїв, користування газом, електрикою. Але з другого боку ви-

зволити собі покликати прачку для прання білизни, з спеціального інституту для чищення помешкань покликати спеціаліста на миття вікон, другого на натирання підлог, третього на чищення килимів, швачку, щоб пошити й полагодити білизну, кравчиню, щоб пошити одягу і собі і дітям. Але господиня з незаможної родини, а таких є переважна більшість, мусить всі ці праці сама переробити. А разом з тим

сама мусить прибрати помешкання, зварити обід, 3—4 рази на день всю родину нагодувати, допомогти дітям в ученні, умити й помити їх. Коротко кажучи, жінка мусить бути господинею, служницею, ремесницею, матірню, вихователькою, а до того-ж й дружиною своєму чоловікові. „То є над помисл”, як кажуть Чешки. І така праця тягнеться нерідко 14—16 годин щоденно!

Дуже часто буває так, що ні чоловік, ні діти не визнають такої кількості жіночої праці. Їм часто здається, що „мама сидить дома і нічого не робить”, і що та бідна мама мусить для кожного і в день і в ночі все зробити, все поладити, все і всіх заспокоїти.

Щоб не було й надалі такого недоцінювання хатньої господарської праці, кожда мати мусить пояснювати дітям, скільки й як вона працює, мусить вчити дітей цінити її працю, поважати її. Гасло „все для дітей”, яке з одного боку дуже цінне для виховання будучих поколінь людства, часто веде до виховання в дітях глибокого егоїзму і зневажання праці їх батьків. Багато корисніше для дитини буде, коли вона привчиться виконувати сама всі ті праці, які будуть їй під силу для виконання, і тим полекшить тяжку працю своєї матері. До того треба привчати виконувати можливі для дитини праці однаково як дівчат, так і хлопців. Від самої матері хлопець не раз чує, що то не є чоловіча праця, і таким чином хлопець привчається уникати якоїсь жіночої праці і визнає лише працю чоловічу. В модерному вихованні все більшої ваги набирає принцип вивчення хлопців господарюванню хатнього, навіть шитва та інших т. зв. жіночих праць.

Далі, для поліпшення хатньої праці треба визначити для неї певні години,

щоб поза тим часом жінка мала години для себе і могла ними розпорядитися на своє бажання. Треба, щоб жінка мала право в певні години належати собі, щоб мала право, як кажуть, відійти на свій острів, пристати на ньому, віддатися собі і щоб острів, хоча б і з самих добрих намірів, ніхто не мав права „обстрілювати”.

Душевна свобода жінки мусить бути визнана за нею хоч на протязі годин відпочинку!

Коли хатня господарська праця жінки буде визнана рівноцінною з працею чоловіка, то логічно, мусить бути визнано за жінкою моральне право і на половину того заробітку, який приносить чоловік до дому. Бо ясно, коли працюють двоє на свою родину, причому один, не отримуючи платні, за свою працю, творить в родині такі умовини, які дають другому можливість нести платну працю, обидва працівники мають однакове право на цю платню. Чеське жіноцтво вже випрацювало проект закону про право жінки на половину заробітку чоловіка і проект цей вже внесено на розгляд міністерства праці. Визнання такого закону принесе жінці значні поліпшення в її життю, бо тим праця жінки отримає офіційальне визнання і, головне, за жінкою буде визнано право на самостійні витрати й на себе й на дітей. А се позбавить жінку від необхідности випрошувати гроші у чоловіка, що приймає часом дуже понижуючі форми для почуття гідності жінки.

Кожний чоловік, хіба за невеликим винятком, коли вертається з праці до дому, вважає, що він вже не зобов'язаний дома щонебудь робити. Та-ж жінка, що, як і чоловік, заробляє, вертаючись до дому, з праці, особливо коли має дітей, має силу праці. Жіноча одежа потребує постійно якогось

полагодження. А вже що діти відберуть у матері весь її вільний час, то це кожному зрозуміло. Отже, і на тій жінці, що, як і чоловік, приносить до хати свій заробіток, лежить все-ж таки багато хатніх обов'язків, і їй, таким чином, приходится подвійно працювати.

Жінки-холостячки, що самі себе утримують, все-ж таки мають дома, по

Пані МАРІЯ ВАВРИНЮК (Ілюк),
репрезентантка Союзу Українок
Канади. Живе в Сейнт-Джозеф,
Саск.

повороті з посади чи якоїсь праці, багато хатніх обов'язків. Але життя таких жінок багато легше і вигідніше, ніж жінки, що має родину і мусить ще щось і поза домом заробляти.

Не зважаючи на це, рідко котра з жінок не хотіла б віддатися. Бо перш за все жінка прагне родинного життя, прагне мати дітей, в ній закладено природою інстинкт творення нового життя. До такого-ж заміжжя жінка користується в громадянстві ліпшим положенням, як жінка незаміжня. Чолові-

ки свідомі того, що подружжям вони дають жінці підвищення її громадського становища. І нині жінки, не зважаючи на можливість самостійно себе утримувати, не уникають подружжя. Але нині жінка не віддається за першого-ліпшого, що погоджується взяти її собі за дружину. Тепер жінка може вибрати собі по смаку товариша свого життя. В набутті таких можливостей можна бачити велике поліпшення долі жінок.

Таке-ж поліпшення долі жінки принесе й раціоналізація господарства, аби лиш жінка навчилася з неї користати. В природі жінки закладено стремління до економічності, яке дуже часто приймає шкідливі форми через дрібязковість тої економії. Скільки жінок не уживають газу замість вугля лише через те, що газ на якийсь цент дорожчий за вугля, хоча відомо, що на газі варення і легше, і швидче, і вигідніше. Скільки жінок не користаються електрикою, не прасують електричними прасками і все через ту саму центову економію. Така економія приносить жінці лише шкоду, бо вона збільшує їй працю і, головне, показує, що сама жінка не цінить свого вільного часу і тим і иншим дає привід також його не цінити. Витрати на свої розривки без чоловіка жінка вважає непродуктивними, хоча кождий чоловік цілком правильно подібні витрати вважає за потреби першої ранги.

Жінка середня ще не навчилася користати своїм вільним часом для себе, вона ще не усвідомила того, що життя не складається лише з зовнішніх форм його, з матеріяльних вартостей, що внутрішнє життя і цінніше і вище за матеріяльне, і що у внутрішньому житті відкриваються глибини і краса завдань і цілей світу і людини в ньому. Тому середня жінка не з практичною

метою не буде студіювати наук, тому жінка взагалі менше читає, менше цікавиться абстрактними питаннями, як чоловік. Ще багато рутини й відсталості в головах жінок і ще багато на світі є таких жінок, котрі сами більш за всіх інших стоять на перешкоді звільненню жіноцтва від віковичної неволі. Жінка повинна ще навчитися думати, навчитися критично ставитися до заведеного ладу, щоб, вибравши з нього те, що поліпшує життя, і собі і іншим, відкинути сміливо те, що вже віджило, що обтяжує долю і самої жінки, і її оточення. Жінка повинна навчитися улаштовувати своє життя згідно з своїми здібностями.

Не кожній жінці доля прирікає бути матір'ю та господинею дома. Коли жінка почуває нахил до якоїсь любові й праці, вона не повинна заривати свого таланту, а повинна вибрати собі фах. Спеціалізація неминуча з поступом: коли жінка визнає своїм фахом хатне господарство, хай виконує його; а ні — хай іде на працю з своєї спеціальності. А на хатне господарство хай покличе якусь спеціальну силу так само, як і на виховання своїх дітей. Праця по спеціальності і продуктивніша, і миліша, і не веде до розчаровань і невдоволення життям.

Цілком протиприродне вважати жінку здібною лише на хатне господарство та на виховання дітей. Вона також, як і чоловік, має здібности до різнородних фахів, і лише віковичне занедбання сих здібностей так звужує ширину й глибину жіночого ества. Коли жінка дійсно здібна до господарювання, то її треба не обмежувати лише хатнім господарством, а передати їй господарство міське, господарство державне. Коли за жінкою визнають здібности виховательські, то з жінок треба робити спеціалістів-вихователів,

які заступили-б родинне виховання дітей, що дуже часто, при нездібних до того матірках, приводять до страшного калічення дітей. Дитина не належить матері, як якась приватна річ, власність матері, і, не маючи права своїм недоречним вихованням калічити її, мати мусить лише готувати її для громадянства. Щасливою і задоволеною мати мусить вважати себе і тоді, коли хоч і сторонньою фаховою силою вихована дитина стане для громадянства новим корисним членом.

Отже, не від кожної жінки можна вимагати бути господинею і вихователькою своїх дітей. Жінка, котра не має здібностей до господарювання й до виховання, не мусить бути присилуваною до цих праць, а мусить мати право вибрати собі працю поза домом, відповідну її здібностям. Господарство-ж своє і виховання дітей така жінка має право передати фаховим силам, які в такому випадку поведуть справу і господарювання і виховання дітей краще, ніж то зробила-б нездібна до того мати. Бо робити працю проти своєї природи, значить псувати своє життя і не приносити жадної користі ні собі, ні громадянству.

Далі, коли жінки бажають досягти полекшення хатньої праці, вони повинні працювати над зраціоналізованням цієї праці, бо раціоналізація всякої праці веде до скорочення і більшої продуктивности. Раціоналізація хатнього господарства мусить переводитися у всіх напрямках, по можливості з приміненням фахових сил для виконання її.

Коли жінка вдумливо поставиться до вирішення, чи бути їй господинею в родині і вихователькою своїх дітей, чи при нездібности до того й другого йти на працю для заробітку, і нарешті прийме друге вирішення, ніхто не сміє не

визнати за нею такого права. Залишившись проти своєї природи вихователькою і господинею, жінка в такому випадку зробить багато шкоди і своєму господарству, і своїм дітям. Це по-перше. А по-друге, раз на завжди визнаємо за жінкою право вибирати собі таке життя, до якого схиля-

ється її природа. Тепло і утульність домашнього вогнища від того не пострадають. Навпаки, задоволена своїм життям, жінка внесе їх, сього тепла і утульності більше, як колиб вона проти волі працювала дома, вважаючи себе невільницею родинного життя.

З. Мірна.

НАД МОГИЛОЮ.

Вітрець повіва,
І травка шумить,
А під тою травичкою
Мій милий лежить.

Мій милий лежить,
Що впав у бою, —
Поцілений в самі груди
За рідну землю,

За рідну землю
І за нарід свій:
Ой встань, милий, із могили,
Ой встань, милий мій!

Ой встань, милий мій,
Йди до бою знов!
Та визволи Україну
З ворожих оков!

Катря Новосад.

„Я ДО МУКИ, А ОСЕТ ДО РУКИ”.

Прийшла кума Явдошечка
До куми до хати:
— Поможіть мені, кумасю,
Пшениченьку жати...

— Ой, радо-б я ішла, кумцю,
Жать на ваше поле,
Коли-ж осет у пшениці,
Тай руки поколе.

Прийшла зима. Тамта кума
Входить до Явдошки:
— Ой, позичте, кумцю любя,
Мені муки трошки.

Пішла кума до комори...
Згодом повертає,
І до куми сусідоньки
З жалем промовляє:

— Я-б вам рада, кумцю, дати
Муки в обі поли,
Коли-ж осет у мукиці
Дуже руки коле!

М. Кумка.

Жіноче товариство ім. Лесі Українки у Вітков, Саск.

НАЦІОНАЛЬНЕ І РЕЛІГІЙНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІЖИ

Будучність кожного народу не залежить від матеріального багатства, але від того, в який спосіб буде виховане його молоде покоління. Розумні і багаті народи завдячують свою силу і поступ не самому багатству, але національному та релігійному вихованню своїх членів.

Для приміру нехай послужить нам спеціально два народи, Англійці й Жиди. Кожний Англієць і Жид се національний шовініст і борець за свою релігію. І хоча вони належать до високо просвічених народів, то рівночасно загально є вони релігійними народами. Вони не відкидають релігії, але дуже пильнують, щоби їх молодь виховувалася в релігійно-моральнім дусі. Спеціально інтересуються моралю та релігією Англічанки та Жидівки, але те саме завважуємо і в інших поступових, культурних народів.

Ми, українські жінки-матері в Канаді, маємо перед собою великий обов'язок до сповнювання. Сим обов'язком є виховувати нашу молодь в дусі національнім та релігійно-моральнім, бо головнo від того залежить краща будучність і поступ нашого народу. Кождїй матері повинно залежати на тім, щоби її діти були чесні, моральні, релігійні і національно свідомі. Се обходить однаково і родичів і дітей. І коли діти будуть виховані в такім дусі, тоді наш нарід піднесеться і просвітно і матеріально, бо гарно вихована дитина буде також старатися і про власний добробут і про добро свого народу та краю, в якім живе.

Діти, які не мають доброго націо-

нального та релігійного виховання, нічим добрим в життї не показуються. З них не буде користи ні родичам, ні громаді, ні свому краю. Такі діти є завадою та тягарем, а часами навіть і соромом для своїх родичів. Зле виховані діти не цікавляться ні школою, ні наукою, а коли підростуть, то їх цілий світ не обходить.

Кожда наша матір повинна подбати, щоби її дитина була послухна, пильна, цікава, відважна і витривала. Та се ще не вистарчає, щоби дитина виросла на добру та розумну людину, бо крім того ще треба пильно дбати, щоби діти виховувалися в релігійнім дусі. Сього треба їх вчити ще змалку, щоби навикали до чесноти, правдомовности та релігійности взагалі. Мусимо вчити їх, доки вони ще малі, щоби вони шанували своїх родичів, старших людей взагалі, а в сім поможе нам церква. Тому треба дітей посилати до церкви та до недільних шкіл, де такі школи є.

Таким вихованням наші матері втворюють-збудують в дітей гарний і шляхотний характер, який є головним фундаментом в житті кожної людини. Очевидна річ, що коли дитина буде мати гарний характер, вона стане розумною і амбітною людиною; вона візьметься охоче до науки і в житті буде поступовою. Бо без гарного характеру людина, хоч би і вчена, не є корисна ні народови ні родичам.

Крім морально-релігійного виховання є ще одна важна прикмета, на яку матері мусять звертати спеціально велику увагу, а се національне виховання. Кожний нарід є дійсно силь-

ним народом лише тоді, коли його члени є національно свідомі, коли вони є горді із своєї національності. Англія, Франція і Німеччина є нині сильними народами-державами тому, що їх жінки-матері і школи звертали і звертають велику увагу на національно-патріотичне виховання своєї моло-

во думаючих членів народу. Вона цілими роками впоює в свої діти дух самостійності і пошани до свого рідного, вщеплює в них особисту гідність.

На загал, в Українців до недавня діялося якраз противно. На національну свідомість наші матері зверта-

Жіноче Товариство ім. Ольги Кобилянської у Вайті, Ман.

діжи. Сі народи мають багато жіночих організацій, які вчать своїх членкинь патріотизму, національної гордості та пошани для свого власного народу і краю. І тому то кожда англійська чи німецька мати є національною учителькою-патріоткою, яка таки в дома виховує дітей не на рабів-темняків, але на самостійних і здоро-

ли дуже мало уваги. За те наші сусіди, Поляки і Москалі, поширювали свої впливи між нашим народом. Москалі навіть говорили, що України нема, не було і бути не може. Попробуйте ви сказати таке Англійцеві, Французові чи Жидові, а побачите, що з вами станеться. Полетите в кут з підбитим оком або без зубів.

Коли Англічанка чи Німкина є учителькою релігії, моралі та патріотизму мимо того, що ці народи стоять високо, то оскільки більше і завзятіше нам треба стати такими учительками. І до сього мусимо взятися тепер, щоби направити те лихо, яке захопило наш нарід через байдужність і несвідомість наших предків

П-на МАРІЯ МАРКО,
бувши голова Союзу Українок
Канади на Манітобу. Живе
у Вінніпегу, Ман.

Через брак доброго патріотичного виховання у наших людей є замало стійності і завзяття до народніх та громадських справ, а навіть і до особистих. Москалі і Поляки рядять нашим краєм, гноблять наш нарід, рабують нас, в тюрму саджають. Москалі винищують нас голодом у нашій власній краї. І чи повинна українська матір, без різниці де вона живе, глядіти на ці страшні переслідування спокійно, обоятно? Чи може вона дозволити на се, щоби її діти виростали без національного почуття?

В старім краю Москалі голодом винищують наших батьків, сестер і братів через те, що колись українські матері на загал не виховували своїх дітей: на патріотів. І коли прийшов час та нагода освободитися зпід ярма гнобителів підчас минувшої війни, то українське селянство і робітництво не постояло однодушно за самостійність свого народу та краю, але дало себе знов обдурити Москалям. Повірили Москві помимо того, що вона за минувших кілька сот літ ніколи не дотримувала своїх обіцянок і приречень, але завжди зраджувала Українців.

Не так зроби́ти Чехи та Фінляндці. Вони скористали з нагоди, постоляли за свою владу, за свій край, і нині є вони вільні, свободні. Їхні вороги не винищують їх голодом, не розстрілюють, не вішають, в тюрмах не дусять. Чому? Бо чеські і фінляндські матері через довгі роки виховували своїх дітей в національній душі, на самостійних, розумних людей.

Кожда українська матір нехай не забуває і сього, що народи виховані в національній душі стоять високо не лише щодо просвіти і науки, але і щодо багатства, добробуту. Народи, які є темні, непросвічені, національно слабо свідомі, є лише жертвою визиску своїх сусідів. І хоч би з сеї сторони кожда наша матір повинна гарно виховувати своїх дітей, щоби їх чужі не кривдили, не грабували, не виморювали голодом в їх власній хаті.

І тому кожда українська матір повинна знати отсі релігійно-народні заповіді:

1. Маю вчити свою дитину послуху, витривалости і пошани до всього, що є добре і гарне.

2. Маю пильнувати свою дитину,

щоби вона була чесна, правдомовна і пильна до праці.

3. Маю розповідати своїй дитині про добрих та славних людей та героїв, щоби вона брала собі їх за примір.

4. Маю посилати свою дитину до рідної церкви і недільної школи, щоби її не вчили чужі, але свої.

5. Маю вчити свою дитину релігії вдома.

6. Маю читати своїй дитині добрі книжечки і казки, щоби розбудити у ній цікавість і призвичаїти її саму до читання.

7. Маю щеплювати в свою дитину любов і пошану до українського народу і краю.

8. Маю навчити свою дитину гордості з того, що вона є членом українського народу, щоби вона не цуралася свого і не стидалася мене та своїх людей.

9. Маю розповідати своїй дитині історію українського народу і краю.

10. Маю вчити свою дитину про

діла великих людей, щоби вона стала амбітною, заппадливою і щоби не марнувала свого часу на дрібниці.

11. Маю розбудити у своїй дитині жажду до науки, до умової праці.

12. Маю навчити свою дитину, щоби вона вистерігалася злих навичок.

13. Маю навчити свою дитину, щоби вона не боялася чужих, не гнула карку перед ними, але щоби обстоювала за себе і свій наряд при кожній нагоді.

14. Маю навчити свою дитину самостійно думати і ділати, щоби не навчилася і не мусіла просити чужої ласки.

15. Маю навчити свою дитину, щоби шанувала все, що є добре і гарне в своїм народі, хочби і чужі люде давали їй щось инше в заміну.

16. Моя дитина має вирости розумна, релігійна, моральна і національно свідома, щоби вона була потіхою для мене, мого народу і добрим та корисним громадянином краю, в яким живе.

Д. Е. Яндова.

ДО ВЕСНИ.

На крилах дужих молодих,
У радощах, в любові,
Несеться веснонька до нас
В обнові.

Горами, полями, селом,
Витається з землею,
А рої мрій летять чудних
За нею.

Співами птахів по лісках,
Вузькими нивками,
Білою ручкою рай веде
Садками.

Любов і радість вона нам
Щедро усім дарує,
А люд за нею сміючись
Мандрує.

Колись й мені щедра весна
Любов й життя вручила,
За нею бігла-б я тепер —
Не сила.

Катря Новосад.

УРЯДЖЕННЯ І ПРИКРАСА ДОМУ

(З лекції Курсу Домашнього Господарства влаштованого Союзом Українок Канади в Саскатуні в березні 1932 р.).

Яке вражіння лишає на нас чужа хата.

Кожний дім є висловом характеру людей, які в тім домі мешкають. Так як лице людини є висловом характеру, так само і помешкання вказує на прикмети своїх мешканців. Кожний раз, як ми тільки увійдемо до чужого дому, ми зараз знаємо дещо про мешканців того дому. Ми пізнаємо мешканців по урядженню кімнат, по хатних меблях, по порядках і т. п. По внутрішнім урядженню дому, так як і по зовнішнім, ми виробляємо собі опінію про тих людей, які там мешкають.

Є люде, в присутности яких ми почувалося свobodно, весело, а є люде, в присутности яких ми не можемо так себе почувати. Те саме відноситься до помешкань. Є доми, які бувають скромненько прибрані, але за то видаються нам привітними, де ми відчуваємо себе цілком свobodно. А є доми, які вражають нас холодно, не привітно.

На перший погляд се здавалося б неімовірним. Звідки-ж може кімната, яка є без життя, висловлювати наш характер? Кожда людина висловлює свій характер, свою душу, свою персональність різними рухами, мовою, убранням і тим подібним. Наше найблизше оточення, се наше убрання і наше помешкання. В однім та другім ми несвідомо висловлюємо прикмети свого характеру. Коли ми любимо порядок і візріцєвість, се буде видно по нашім убранню та по способі прикрашення нашого помешкання. Коли ми розуміємо красу і маємо добре вироблений смак у красках і тим по-

дібнім, то й се відібеться на нашім найблизшій оточенню. Дальше, коли ми своєю вдачею є веселі і привітні, то й се буде мати несвідомий вплив в урядженню та в прикрашенню дому. В такий то спосіб кожда людина дає вислів своїй персональності.

Тому, що наш дім є об'явом нас самих, тому треба постаратися, щоби наш дім був якнайкращий, бо-ж з певністю кожда людина хоче зробити на других якнайкраще вражіння. Знаючи, що по домі судиться і мешканців, нам тим більше треба звернути відповідну увагу на дім. Кожний дім можна зробити візріцєвим, порядним, чистим. Та, крім того, є ще деякі правила, які відносяться до внутрішнього урядження та прикрашення дому, які кожда господиня повинна знати. Не вистарчить нам задоволитися тим, що нас навчила наша матір відносно домашніх порядків та прикраси. Обставини в рідному краю були в дечім відмінні, ніж вони є тут у Канаді, і се, що наша мати знала, може якраз бути не вистарчаючим для сих нових обставин, серед яких ми тут жиємо. Навіть спосіб будовання модерних домів у Канаді сам собою вимагає від наших господинь знати дещо більше про внутрішнє урядження дому, ніж наші матері знали. Нам треба вчитися більше про те, як то ми могли би зробити наші доми більше приваблими, більше привітними, щоби наша родина знайшла задоволення з перебування в такім родиннім гнізді і все споминала дім гарними спогадами. Таке знання можна набути через читання, а також треба придивлятися, як

наші сусідки, які по нашій думці може краще знають, як ми, прибирають свої доми. Се не значить, що ми мусимо їх наслідувати, але нераз так можна дуже багато навчитися. Є ще один спосіб, який є корисний, а се відвідувати великі склепи, де продають меблі. В таких склепах бувають нераз дуже поучаючі вистави урядження меблів, та підбрання відповідних кольорів

добре застановитися над тим, як розмістити кімнати. Треба мати на увазі завжди вигоду, бож ми тому й будуємо дім, щоби мати захист і вигоду. Коли кімнати є добре розміщені то господарня заощаджує собі багато часу. Коли хата так побудована, що входячи до хати передними дверима ми мусимо переходити через витальню та їдальню, нім зайдемо до кухні,

Жіноче Товариство ім. Лесі Українки у Сейнт Джулієн, Саск.

для прикрашення дому. Розуміється, що з таких вистав можуть користати лише ті, котрі мешкають у місті. Та однак і ті, які живуть по фармах, або менших містечках час від часу бувають у більших містах, тому то повинні використати таку їзду і відвідувати більші склепи, щоби їх оглянути та дещо навчитися.

Плян хати і розміщення кімнат.

Кожний раз, як приступаємо до будови нового помешкання, треба нам

то се вже є невигода, як і для гостя, так і для господині. Є багато подібних хиб у самій структурі будинку, які треба оминати відповідним уплянованням хати та відповідним розміщенням кімнат. Правда, не всі ми є щасливі настільки, щоби плянувати собі доми та після свого смаку їх будувати. Але такі справи треба мати на увазі, коли ми купуємо дім, або коли ми вже купили дім з подібними хибам.

Проблеми з старими домами.

Нераз буває, що через недостатки ми є примушені мешкати в старих, не конче вигідних домах. Такі доми представляють нам свої проблеми відносно внутрішнього урядження та крикращения. Коли ніяк неможливим є перебудувати хату, то треба застановитися, як в інший спосіб її поправити.

а) **Мала хата.** Здається, найбільшою хобою старих домів є малі кімнати, в яких відчувається тісноту. Такі малі кімнати можна побільшити, надаючи їм просторости та висоти відповідним підбиранням красок та відповідним розміщенням меблів.

б) **Малі вікна або за мало вікон.** Вікна є тим для хати, чим є очі для людини. Коли в хаті є замало вікон і кожда кімната наче келія в тюрмі, з такою хатою можна порадити собі дуже легко, бо вставити кілька вікон більше в хаті не є надто коштовним, а за то змінить вигляд кімнати та цілої хати на ліпше.

Що нам треба знати про кольори.

а) **Наслідуймо природу.** Ми бачимо в природі багато різнородних кольорів з сотками різних тонів. Наше природне окруження є повне кольорів. Нам треба вчитися від природи про гармонійність тонів закольоровань. Першу науку берім з небесних облаків та землі. Коли небо чисте, не хмарне, з легеньким закольорованням, то воно виглядає нам дуже просторим, безконечним. Коли насунеться на небо чорна хмара, то воно виглядає нам так, наче би воно на нас падало. Пристосуймо сей примір з природи при підбиранню кольорів для наших домів. Осно-бліді тони фарбів, як блідо-жовті, блідо-блакитні, піскові, подібні тони ужиті на стіні та стели надають кімнаті просторости та висоти подібно, як у приро-

ді. Темні кольори або надто взористі папери придавлюють кімнату, роблять її низькою, подібно, як хмара придавлює землю. З того треба нам винести науку і взоруватися по тім, як сама природа підбирає кольори. Ми знаємо, що земля, по якій ми ходимо, має темний колір, бо земля є для нас фундаментом, тому цілком природно, щоби вона була темною в кольорі. Беручи з того науку, ми мусимо підбирати темні кольори на підлогу. Значить, наша підлога мусить завжди бути темнішою від стін та від столі, подібно, як є в природі.

б) **Теплі кольори.** Наше око є дуже вразливе на різні кольори. Одні кольори вражають нас, як холодні, інші, як теплі. Подумаймо тільки про природу. Все, що є тепле в природі, має жовтаву, помаранчеву і червону закруску. Візьмім на примір сонце. Воно нас вражає як жовте в кольорі. Жовтий колір є сполучений в нашій думці з теплотою, з веселістю, з радістю. Вогонь є червоний в кольорі. Отже зсумувавши разом ті кольори, які виступають у природі, ми можемо прийти до такого заключення, що всі жовтаві, помаранчеві і червоні кольори з ріжними їх тонами вражають нас, як теплі кольори. Вони нагадують нам також щось веселого, щось гарного і приемного. Такі то кольори треба уживати в наших кімнатах, щоби надати кімнатам теплоти, веселости, а головню повиннося їх уживати в тих кімнатах, де мало є світла. Спеціально жовтаві краски є добрі, бо нагадують нам сонце та ясність. Правда, нам треба запам'ятати, що такі теплі кольори вражають наше око так, наче би вони присувалися до нас. Тому, коли кімната є мала, то такі кольори можуть зробити кімнату ще меншою, як їх буде заобогато.

Розуміється, се відноситься більше до таких тяжких красок, як червона, пурпурова, темно помаранчева. За те ті кольори є дуже відповідні для великих кімнат.

в) **Холодні кольори.** В природі ми бачимо також і такі кольори, як синій та зелений. Дивимося на небо і бачимо далеко в просторі синій колір. У морю хвилює темно зелена вода. Далекий простір, так як і гли-

стивости, які нас вражають, треба завжди добре застановитися над підбранням кольорів в тих кімнатах, які маємо на думці прикрашувати. Треба нам завжди пам'ятати, що в кімнаті повинен бути один домінуючий колір, який повинен повторятися в таких самім, або відміннім тоні в різних річах у кімнаті. Другі кольори мусять бути добре допасовані.

Як побільшити малу кімнату.

а) Відповідне підбрання кольору надасть низькій кімнаті висоти та просторости. Тому треба старатися уживати слідуєчі кольори на стіни та стелю: кремовий, цитриновий, блідо-голубий, блідо-жовтавий, блідо-зелений. Маленька закраска холодних кольорів у фарбі синій, зелений або зеленаво-синій і сивий завжди надає просторости.

б) Взористий стінний папір заповнює кімнату і робить її меншою, тому не вживати взористого паперу на стіни малих кімнат. Найкраще вживати гладкий папір без ніякого взору.

в) Підкреслити прямовісні (вертикальні) лінії у внутрішнім прикрашенню. Око є дуже вразливе на всякі лінії. Око слідить за лінією вертикальною, тому така лінія надає вражіння висоти. Тому то дуже добре є підкреслити таку лінію в малій кімнаті, через відповідне розвішення фіранок, щоби фіранка звисала рівною лінією, через високі меблі, де вертикальна лінія кидається в очи, через підбрання човгих образків, і тим подібні способи.

г). Не наставляти за багато річей в кімнаті. Коли кімната мала, треба старатися мати в ній якнайменше річей. Коли кімната переповнена ріжни-

П-на ГАННА ЧЕПЕСЮК,
репрезентантка Союзу Українок
Канади. Живе у Форт Віліям, Онт.

боке море вражає нас холодно. Тому ті всі тони сполучені з синим, зеленим вражають нас, як холодні. Такі кольори нагадують нам простір, висоту, глибину. Вони відсуваються від нас, тоді, коли теплі кольори гейби присувалися до нас ближше. Холодні кольори є відповідні до малих кімнат, тому, що вони надають їм висоти та просторости.

Підбрання відповідного кольору.

Тому, що кольори мають свої вла-

ми річками, тоді вона стає ще меншою. Головне те, щоби в малій кімнаті не ставити ніякого столика, або чогось подібного на середині кімнати, бо така річ заважає і непотрібно заповнює кімнату.

Як надати кімнаті ясности.

а) Коли кімната мала, а ще до того має малі вікна, або має за мало вікон, то треба тоді підбирати ясні кольори, які надали би їй ясности. В першій мірі стіни є підставою кольору в кімнаті. Тому на них треба звернути особливу увагу, щоби можна до них припасувати ясні, гармонійні тони. В темній кімнаті треба уникати уживання темних кольорів. Ясні бічні фіранки в м'яких тонах зроблять кімнату ясною і веселою. Треба звернути спеціальну увагу на те, щоби бічні фіранки не закривали за богато вікна, бо тим способом зменшиться скількість світла і кімната буде темною. Бічні фіранки не повинні виходити поза футрини. Такі фіранки чіпляються для того, щоби прикрасити кімнату, а не для того, щоби заслонити вікно від сонця.

б) В малій темній кімнаті не повинно бути вазонків з цвітами на вікнах. Се є одна з дуже великих помилок внутрішнього прикрашення, коли вікно мале і ще до того заповнене вазонками, які не допускають світла до середини і тим псуують красу кімнати. Коли хто дуже кохається в цвітах, то чужна вибрати найкращий вазон і тримати його на столику. Коли вазон гарний і малий, то й на вікні може стояти. Ходить про те, щоби ми не перепакувували вікон великими вазонами.

Тані меблі домашньої роботи.

Річ певна, що краса помешкання залежить дуже багато від меблів. До-

брі меблі прикрашують кімнату. Та не всі можуть мати гарні і дорогі меблі. Є деякі меблі, як стіл, софа, шафа та подібне, котрі є просто необхідні в помешканню. Але такі меблі не конче купувати. Їх можна зробити дома. Є багато домів, де таке, як софа, шафа на книжки, малий сполік і подібне є домашньої роботи і цілком добре служать та заступають куповані меблі. Софу можна дуже легко і тано зробити самому дома. На се потрібні тільки низької і широкої лавки, яку обкладається старим матеріалом або сінником, щоби було м'яко сидіти. Поверх того обкривається тано взористою матерією, яка пасує другим річам та кольорам в кімнаті. Се верхнє накриття прибивається маленькими цвяшками і софа готова. Можна ще зробити маленький стільчик допасований до софи, який також дуже легко зробити. Є много людей, які мають подібні меблі своєї роботи і ті меблі дуже добре виглядають.

Що робить кімнату інтересною?

а) Добре угруповання меблів надає кімнаті порядку і ладу. Коли вікна в кімнаті є угруповані в одній стіні, то другі стіни є вільні на меблі. Уставлення меблів може бути часто змінене з потребою, коли стіни дозволять на се. Треба завсідги мати на увазі рівновагу в уставленню меблів в кімнаті, щоби великі річі рівноважилися з меншими, бо коли один бік кімнати має занадто масивні, великі меблі, а другий бік має тільки одну малу річ, то таке розставлення річей не буде зрівноважене і кімната не буде гармонійно виглядати. Дуже добре є також групувати менші річі з більшими і так надавати одній групі цілости. Приміром: можна поставити маленький столик коло софи, або коло

великого крісла, і тим створити одну згруповану цілість. Не добре розділювати малі, дрібні річі в хаті тому, що вони таким способом губляться. Найліпше, отже, угруповувати меблі відповідно до потреби, вигоди і краси.

б) Ніщо не надає кімнаті такого гарного вигляду, як гарно прибране вікно. Тому треба уважати, щоби фі-

кого взору, то бічні фіранки повинні за те мати якийсь взір. Коли стіна є паперована взористим папером, в такім разі треба уникати взористих бічних фіранок.

в) Гладко викінчені стіни, меблі і ціле урядження є монотонним і не має приманчивости і вигляду теплоти, яку кімната повинна мати. Взористе викінчення надає кімнаті життя. Є тут

Жіноче Товариство ім. Наталі Кобиринської в Овкборн, Ман.

ранка висіла на держальцях, а не на шнурку. Краска бічних фіранок мусить годитися з домінуючою краскою кімнати, але рівночасно відріжнюватися від краски стін. Бічні фіранки мусять бути настільки широкі, щоби гарно звисали. Вузкі бічні фіранки збиваються в кут і псують вигляд вікна. Треба отже підшивати бічні фіранки, щоби вони краще звисали. Коли стіна гладка, непалерована, без нія-

також небезпека, що може бути за багато взористих річей в хаті. Коли стіни, диван, фіранки, софа і другі річі є взористі, то кімната не має спокійного тону. Забогато взорів в хатнім урядженню перемучує очі, а тим самим впливає некорисно і на ум.

г) Ніколи не наставляти забогато річий на столиках, шафах і подібнім. Одною з хиб внутрішнього прикрашення є переладовання столиків, шафів і

п'яна таким, як вазами з цвітами і другими подібними річами. Малих століків, п'яна та шафів не повиннося закривати великими доріжками чи подібними накривалами. Краще лишити їх зовсім незакритими, коли дерево гарне.

г) Шафа з книжками дуже прикрашує кімнату. Крім того, коли книжки є в домі, то се свідчить, що в тім домі є люде свідомі. Увійшовши в хату, де є книжки, ми зараз виробляємо собі добру опінію про мешканців того дому.

Уставлення меблів по кутах.

Меблі треба завсігди старатися розставляти рівнобіжно з стіною. В кутах не повиннося ставити таких великих річей, як шафи, софи, п'яна і подібного. Се є велика помилка таке робити. В кутах можна ставити тільки крісло, грамофон на столику, або грамофон з шафою.

Як вибирати і вішати образи.

Кімната без образків так, як людина неприбрана. Образки дуже прикрашують кімнату і надають їй якоїсь особлившої принади. Треба мати смак, щоби підбирати відповідні образки, які мали б в собі красу, а також щоби годилися з домінуючим кольором цілої кімнати. В купуванні образків треба мати слідуєче на увазі:

а) Купувати образок тоді, коли зміст його відповідає нашому смакові, коли колір його пасує до других кольорів в кімнаті.

б) Вибирати кілька образків з однаковими рамцями, щоби в кімнаті не було рамиць різнородного кольору і виробу. Все урядження до найменшого мусить годитися. Коли образи менше більше однакові змістом

і мають однакові рамці, то можна їх групувати разом на стіні і таким способом створити одну цілість.

в) Коли вішаємо образ на стіні, то треба його вішати відповідно до меблів у кімнаті. Кожний образ добре вішати над меблями для того, щоби доповнити ті меблі і зрівноважити з якимись другими річами в кімнаті. Коли, наприклад, ми маємо високу шафу, коло якої стоїть крісло при стіні, то треба те крісло зрівноважити з шафою і повісити відповідний образ над ним. І в такий спосіб розвішувати решту образів, відповідно до меблів і до структури стіни. Образ також мусить своєю структурою годитися з структурою стіни, значить, не можна вішати широкого образа на вузькій стіні, тому, що структура стіни не відповідає структурі образка. Такий образок можна повісити на широкій стіні.

г) Як високо повинен образок бути повішений? Образок є на те, щоби було вигідно на него дивитися. Найкраще пам'ятати те, що образок повинен висіти досить низько, так, щоби ми й сидячи могли його видіти вигідно. Не є добре вішати образки в одній лінії по стіні. Такий спосіб розложення образків дуже монотонний.

г) Святі образи найкраще вішати в спальні, бо до них ми молимося, коли ми є на самоті. Коли хто має образ у гарних тонах Святої Родини, то його можна повісити в витальні. Образ Тайної Вечері добре вішати в ідальні.

д) Нашим звичаєм є прикрашувати стіни та образи паперовими квітами. Сей звичай не дуже відповідає теперішньому способу урядження модерних помешкань і нераз псує вигляд гарної кімнати.

Фотографії.

Звичайно в кожній родині є фотографії членів родини, або знайомих приятелів. Такі фотографії розставляють по шафах, по столиках, а навіть і на стінах вішають. Воно є хибним так робити. Треба старатися вішати якнайменше фотографій на стінах, а також негарно наставляти багато фотографій по столиках та шафах. Коли в кого є надзвичайно гарна фотографія дитини або когось другого з родини, то таку фотографію можна тримати на столику, або на шафі, але ніколи не наставляти ніяких других фотографій, головню в гостинній кімнаті. Фотографії можна ставити на

шафі тільки в спальні, і то не забото.

Стінні календарі надаються тільки до офісів, а не для декорації кімнат. Стараймося заступати їх гарними образами.

Коли ми виробимо в собі смак до краси, то й тоді зможемо успішно прибрати своє помешкання і так створити привітне родинне гніздо, в яким знайде задоволення наша родина та й наші приятелі. Рівночасно, коли будемо зважати на правила внутрішньої прикраси дому, ми уникнемо неприємної критики зі сторони тих, що відвідують нас.

Савеля Стечишин.

Приповідки й Думки.

Своєї недолі й конем не обідеши.

Брехнею і під столом не відбредешся.

Зліст засліплює розум.

До гріхів предків не додаваймо своїх.

Найвищий закон, добро вітчизни.

Пізнати з мови, якої хто голови.

На чужий коровай очей не піднімай.

Що тверезий думає, то паний гукає.

Не все треба людям знати, треба щось і для себе сховати.

Як би не ви та не ми, то ми тут би не були.

Горе самі терпимо, щоби радіти, треба двох.

Де лихо пристане, там трава вяне.

На Бога складайся, розуму-ж тримайся.

Від ледачого поли вріж та втікай.

Облесний, коли ще тебе не ошукав, то він зараз тебе ошукає. Стежися!

Чим більше ворогів, тимбільше щастя.

Дурень є той, що погорджує своїм ворогом.

Приємність для тіла буває часто отруєю для душі.

Як золото в огни, так приятеля в нужді пізнаємо.

За купленого друга
Ти переплатив,
Хоч би як тано
Ти його купив.

Хоч би мав ти
Тисяч другів,
Все замало буде.
Одного же ворога
Зустрінеш усюди.

ЖІНКА ПЕРЕД ВІЙНОЮ І ТЕПЕР*)

I.

Право жінки перед війною було дуже обмежене. Вона не більше мала прав як недоліток. Її права в політичнім житті були майже ніякі. Не мала виборчого права, не могла бути свідком розпорядку послідньої волі (тестаменту), не могла бути опікуном навіть своєї дитини. Закон поводився з жінкою наче з якою нерозвиненою недоумною людиною. Та й в домашнім побуті її права були обмежені і круг її ділання та праці був инший, як у мушин. Жінка була призначена до вузького домашнього господарства. Її завданням було родити діти, плекати їх, доглядати немічних членів родини, варити їсти, обходити товар, годувати безроги, курок, качок та гусей, шити та прати білля, та вдержувати порядок біля хати і на подвір'ю. А поза хатою її праця обмежалася до копання, садження ярини в огороді, полення хопти, а вже на полі то хіба з серпом та біля громадження сіна можна було жінку стрінуги. Ніхто не бачив жінки фірманом, або косарем, або плугатором. Се були мушинські роботи, за які на загал беручи жінкам не ялось братися. Після того трактовано жінку як людину на половину розвинену, на половину дорослу, зі слабшим тілом і слабшим розумом, і тоді панувала думка, що жінка не може мати таких самих прав в родині, які має мушина. Жінка мусіла всюди поступатися мушині і всюди признавати йому першество перед собою.

Таке саме, коли ще не більше об-

меження виявлялось по містах та серед інтелігенції.

Ще яких шістьдесять років тому — дочка українського інтелігента була призначена від самого уродження на те, щоб вийти заміж, бути жінкою, відтак мамою та бабусею своїм унукам, і більш нічого. До таких вимогів пристосовувано і її образования, її освіти. Повинна дівчина вміти читати та писати, декуди клапати на розстроєнім фортепяні, вишивати, шити, варити і більш нічого. При тім затаювано перед дівчатами із хоробливої соромливости аж до смішности все те, що дівчина повинна знати із людської фізіології. По їхній тогочасній думці дівчині нічого більше не було до щастя потрібно, хіба ще (а се було до щастя конечно) гарного жениха. Та гарних женихів не було на стільки, щоб для усіх вистарчило, а вийти заміж то був вершок щасливости. Перебірчивість вважалася за гріх і то великий. Навпаки народня філософія вигадала приповідку на той час всюди вживану: „Який такий, що би був, аби хліба роздобув.”

Отож старанням дівчини було лиш зложення відповідного посагу та приваблення жениха. Ніхто не питав, чи такий жених подобався дівчині, або ні, — на се була повага татунця, та мамунці, щоб дівчину морально змусити вийти заміж, за кого трапилося. Яке буде відтак пожиття між ними, се здавали на волю Богу.

Бо найбільшим нещастям для дівчини було остати старою дівкою, дочекатися сивої коси. Навіть прокломом було для дівчини, коли їй хто побажав „бодай би ти діждалася сивої коси”.

*) Для зрозуміння пояснюю, що я пишучи про се, мав на думці лише жінку Українку старого світу, особливо Галичанку.

Важка справді була доля тих нещасливих сторін, що остали старими паннами. Особливо далось се відчутти старим паннам між інтелігенцією. Вони були вічними попихачами у своїх кривних, при ожених братах або відданих сестрах. Важкий, гіркий та слізьми поливаний хліб був тих старих панянок, тих Сінців, Клявдзів, Сабців, яких було дуже багато по родинах, особливо по попівських домах. Така

богатшій родині або в дворі та амбіція, яку в неї від дитини вмовляли, на те не позволяла. „Як воно — щоби дочка священика чи якого урядовця йшла до чужого на ключницю?! І виходило, що краще валятися при своїм та всі кути собою витирати, як піти до чужого з службу і щось собі заробити.

Пізніше, коли завели у нас в Галичині жіночі учительські семінарії, ча-

Жіноче Товариство ім. Ольги Бесарабової в Геффорд, Саск.

бідна, висмівана, помітувана істота не мала можности поправити своєї долі. В неї вмовляли і прямо і через других, що їм робиться ласку за той кусок хліба, та за ту перероблену зі старого одяжину, хоч вони гірш слуги мусіли працювати та слухати різних доган від братови, чи від швагра.

Правда, що вони вміли ходити біля домашнього господарства і могли собі знайти платне приміщення при якій

стина дівчат українських подалася туди, і котрій поталанило скінчити її, мала вже запевнене вдержання за своє учительовання. Але і тут важко було добитися незалежности, і така вчителька на селі, далеко від своєї рідні, чи мало мусіла витерпіти прикростей від своїх настоятелів, від інспектора, від неграмотних вйтів, предсідників місцевих шкільних рад та від темних батьків та матерей шкільної дівтори.

А далі тим дівчатам, що не поталянило попасти в учительську семінарію, стали згодом відчинятися двері до інших установ, до іншої праці по урядах поштових та телеграфічних, а то і по склепах. А котра дівчина не боялася ризика, то вступала до якої кофейні над сам беріг моральної пропасти. Їх держали підприємці каварні на принаду для гостей.

Та у всіх сих установах годі було жінці добути становиська незалежного. кермуючого.

Звідкіля се взялося, що жінка все була залежна від мушин, що не сміла йти в світ, коли не було біля неї мушинського ремінця, за який мусіла ціле своє життя держатися?

Се діялося тому, що світ вважав жінку за неповну людину, слабкішу фізично і умово за мушину. Така панувала тоді думка, хоч історія виказала на многих примірах, що се неправда. *Таж історія згадує геніяльні жінки, розумні володарки великих країв у висококультурних на той час народів. Досить буде згадати асирійську королеву Семіраміду, африцьку Дидону. єгипетську Клеопатру, або українську княгиню Ольгу, не згадуючи вже тих менших героїнь записаних в історії своїх народів. А по наших сільських школах мішаних завважано, що дівчата є понятливіші і пильніші в науці за хлопців.

Таке поняття про жінку як істоту неповну, недумну, не розвинену, яка потребує заєдно мушинської помочі і проводу вийшло з Азії в далекій давнині. У деяких азійських народів становисько жінки в громадянстві є препогане. Там не вважають жінки за людину. Вона є вічно невольницею, коли не свого батька, то певно свого чоловіка. Її вільно безкарно вбити, ко-

ли те батькові чи чоловікові подобається. Останки такого орієнтального невольництва жінок бачили ми у народів муслемської віри, у Турків аж до реформи Кемеля-баші, по часті стрічаємо се ще у правовірних наших Жидів. Дівчина не має своєї волі у виборі собі подруга життя. Про се рішають родичі, а дівчина мусить без протесту такому вирішенні піддатися.

До нас до Європи зайшли такі погляди із Азії, хоч християнство дуже їх у дечому змодернізувало, бо сі поганські погляди на жіноцтво не погоджувалися з християнською етикою. Ап. Павло, хоч був вихований в азійській культурі, обнизив сі погляди ось до якого ступеня: „Муж має бути головою жінці, а жінка має слухатися свого мужа” і зараз додав приказ, що чоловіки мають своїх жінок любити, значить, опікуватися ними та не кривдити їх. Такий погляд прийняли всі західні держави, так страктовано жінку в середньовіччю, аж до недавних часів.

Та згодом жінки вийшли із своєї пасивности і розпочали рух за своєю еманципацією, аж до цілковитого зволення з під мушинської опіки. В Англії появилися так звані феміністки. Дух жіночої еманципації став перти на схід. Він овіяв і наше українське жіноцтво. Воно стало обєднуватися в жіночих товариствах і кружках, та хоч у тих товариствах не йшли так далеко, як у феміністок, аж до цілковитої негації мушинського полу, то однак вони домагалися рівноправности та незалежности.

II.

Та сей еманципаційний рух жіноцтва нашого був би ще довго йшов повільними етапами вперед черепашиним кроком, коли-б не велика війна. Вона

приспішила еманципацію і товкнула її вперед семимилевими кроками.

Мущини, маючи в своїх руках всі провідні та кермуючі становиська, вважали жіночу еманципацію за военний наступ на своє посідання. Мущини не хотіли допустити жінок не то до вищих шкіл, але навіть і до середніх, за виїмком жіночих семінарій. Те, що на Заході жінки давно вже собі добули, що жінкам можна було добути собі університетську освіту, те було в Австрії забороненим овочем для жіноцтва. Тут вільно було хіба приватно здавати жінкам іспит зрілості. Про університет і мови не було, бо деякі професори й чути про се не хотіли, щоб поміж його учнями могли бути і жінки.

Перший вилім у тому зробила у нас в Галичині Софія Окуневська, котра перша склала матуру в академічній гімназії, але на медицину могла записатися не в Австрії, лише в Швейцарії.

Отож велика війна проломила та розморозила грубі ледові криги, що довгі віки окутували жіночу долю.

Перш за все ніхто не знав, як довго ся війна тревати-ме. Коли-б був зявився який вірогідний ворожити і випро-рочив, що вона потреває так довго, то певно до війни булоб не дійшло, і жіноча доля булаб ще довго покутувала.

На війну забрали наймолодший та найздоровший мушчинський цвіт. В дома остали жінки, недолітки та старші люди, яким вже вийшов військовий час, і каліки. І коли на війні того пер-воцвіту мушчинського вже не стало, стали покликати решту, хто лиш міг ногами волочити, та лиш на одне око був сліпий. По селах остали самі жінки, діти та старці-каліки. Чоловіки, брати та сини, відходячи на війну, працювалися з жінками ось якими словами:

„Оставляю все господарство на вашу голову, газдуйте, як знаєте, бо я сам нічого не вдію. А колиб я не вернувся, то зробіть так і так”.

То було все. А як було жінці газдувати і чим?

Куди лиш війна поволокла свій огнений хвіст, оставляла за собою велику руїну. Плоти і всяку огорожу забрали Москалі на паливо. Забирали і матеріял з хат та будівель на будову окопів і долів, коні забрали ще перше Австрійці до війська, забрали і ліпші вози, скота порізали наші мадярські приятелі, а декому і батька старого повісили. Жінка ставала голіруч до боротьби з нуждою. Як же було господарити серед таких обставин тим більше, що жінці такої роботи перед війною не давали і не навчили її. Вона мусіла наслідувати те, що бачила, як робили чоловіки, а притім шойно тепер починала вчитися. Треба було й фірманити, бо частенько гнали її на форшпани. Мусіла взятися до плуга, до ціпа та коси. Не було тягла. Ті коні, які оставив господар йдучи на війну, повели світами. Добре було, коли жінка купила яку стару негодячу шкапу або випросила собі у Москалів яку паршиву коняку. Треба було й самій побіч такої коняки впрягатися до плуга, а дівчину або хлопця недолітка поставити за чепиги. Жіноча доля стала для них страшна. Жінки мусіли самі видумувати, як і що робити, бо голод визирив із кожного кутка. І тут справдилася народня пословиця: „Научить біда попити, як немає чого хопити”. Жінка побороти мусіла усі ті перепони, але при тім набрала досвіду, практики і могла собі дати раду. Через те жінка на селі стала самостійною.

Не краще було з жіноцтвом у інтелігенції по містах та містечках. Бо не

кожному з мушин поталанило виреклямуватися з війська для своєї установи, в якій він служив. Решта пішла на війну. А робота маніпуляційна, яку вони робили, не могла стати, і для того мусіли покликати на їх місце жінок, яких перше сюди не пускали. До того ще тієї роботи багато прибільшилося, і туди треба було ще більше нових сил і то жіночих, бо інших не було. Тепер по тих установах аж за роїлося від жіноцва.

Та то не були самостійницькі місця, то не було цілковите визволення жіноцтва з під мушинської опіки, то лиш було забезпечення жінки від „ласкавого хліба своїх кривних”.

Скінчилася війна. Всі установи змагалися привернути для себе передвоєнне панування, та жінки держалися добутого права, і треба було аж пійти на редукцію урядовців, щоб жінок позбутися. Та ся редукція найбільше діймала українським жінкам, від коли ми втратили по програній війні надію на самостійність.

Але в тім часі добули жінки інші горожанські права, яких їм вже так легко відібрати не можна. Вони вже могли бути свідками при тестаментях та виконувати опіку над своїми дітьми, вони добули активне і пасивне виборне право поруч з мушинами, їм відчинилися двері до вищих шкіл і можливість добування ступенів академічних. Тепер вже бачимо жінок між лікарями та адвокатами.

І тих добутих прав ніхто їм в законній дорозі не відбере, хіба насильством при якимсь перевороті. Дух жіночої еманципації росте з кожним днем. Між українськими жіночими організаціями

і такими-ж організаціями західних народів навязано сильні звязки, які не лиш українському жіноцтву, але і усьому народові стати можуть у пригоді.

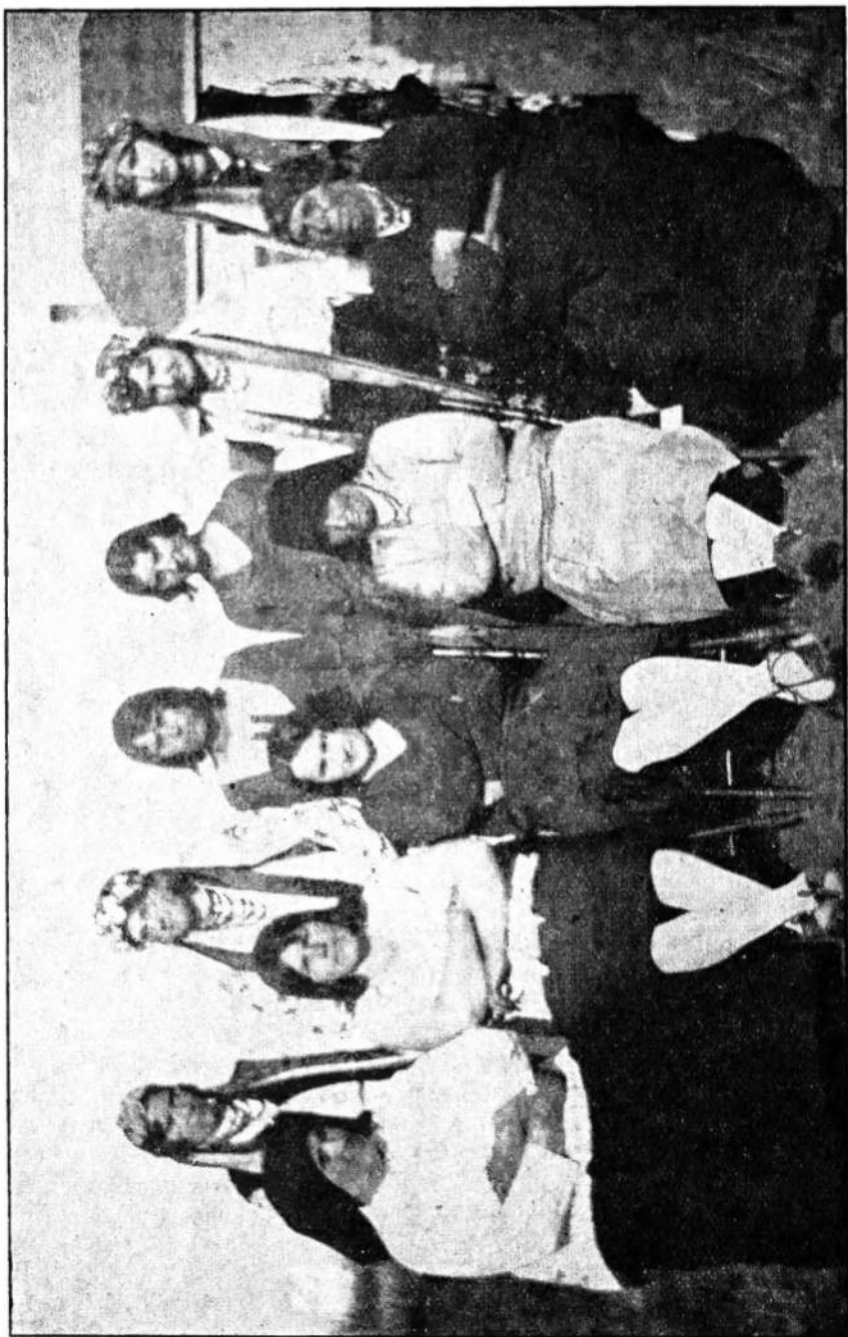
В активах того нашого жіночого руху треба з радістю записати факти, що наші жіночі організації беруть поважну участь в праці політичній та економічній. Вже світ знає, що зробили для української нації посолка д. Мілена Рудницька та сенаторка Кисілевська, не зважаючи на ті шикани та на сміхи, які з різних сторін на них градом сипляться.

На полі економічним зазначився той рух тим, що жіночі організації беруться до торгівлі, закладають свої крамниці та фабрики найконечніших артикулів.

Та при тому всьому треба на жаль сконстатувати, що наші жіночі організації не всюди тішаються симпатією у мушинських установ і товариств. Декуди лиш пригадують собі ті жіночі організації тоді, коли їм треба зробити якусь громадянську роботу.

Коли у нас в найтящих хвилях нашого народнього життя влада порозвязувала усі т. зв. горожанські комітети порятунку для політичних вязнів, коли кождий Українець вичікував хвилі, коли його запроторять в тюрму і боявся на світ Божий показатися, тоді жіночі кружки і товариства взяли акцію рятункову в свої руки. На жаль в деяких місцевостях не можна мушинських кругів переконати, яким важним чинником в громадянському житті є жінка зорганізована і перенята почуттям громадянських обовязків.

Др. Андрій Чайковський.

Жіноче Товариство ім. Ганни Барвінок у Вонді, Саск.

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Початки найбільшої теперішньої організації українського жіноцтва в Америці були, так сказати-б, принагідні. Перше ядро організації повстало зразу для іншої мети і тільки згодом перемінилось в централю українських жіночих організацій — Союз Українок Америки. Було се так:

В травні 1925 року мав відбутись у Вашингтоні зїзд Міжнародної Ради Жінок. Представницею від Українців була призначена пані Ганна Чикаленко-Келлер, котра й заповіла свій приїзд. Існуючі тоді жіночі організації в Нью Йорку рішили її привитати і склали для сеї ціли комітет, котрий мав також на меті допомогти їй в конгресових працях.

В першу чергу вибрано другу представництво на конгрес тому, що призначена з краю пані Марія Донцова через перешкоди польського уряду не приїхала. Тою репрезентанткою стала п. Олена Лотоцька. Крім того виділено ще паню Юлію Яремову як гостя.

По вашингтонському зїзді влаштовано заходом того-ж „конгресового комітету” жіноче віче, на котрому делегатки склали звіт з своєї праці. При сьому звіті пані Чикаленко піддала американському жіноцтву думку, щоб тут закласти Союз Українок Америки на зразок львівського Союзу Українок. Думка ся приймалась і постав перший завязок сеї організації з тих чотирох товариств, котрих представниці творили конгресовий комітет, а іменно „Жіноча Громада”, „Жіноча Поміч”, Жіноча Секція Українського Демократичного Клубу, Товариство „Січ” імени Ольги Басарабової та декілька поодиноких членкинь.

Перша управа Союзу Українок Америки була слідуюча: Юлія Шустакевич — председателька, Олена Лотоцька — писарка, Катря Шукатівна — касієрка. Та ще зараз в 1925 році управу перевибрано, при чому головою стала Юлія Яремова. Писарка і касієрка остали ті самі.

Союз поставив собі завдання гуртувати американське українське жіноцтво на те, щоб його освідомлювати, привчати до праці на громадському полі та помагати йому при сповнюванні деяких обовязків в родинному і народному житті. Статут львівського Союзу Українок примінено до американських потреб і праця почалась.

Велась вона у різних напрямках. Союз Українок підтримував звязки з краєвими українськими жіночими організаціями і старався помагати їм в їх праці. В першу чергу зібрано фонди на покриття коштів вашингтонської делегації, на що придбано по верх 400 доларів. Значніші суми зібрано і вислано пізніше львівському Союзови Українок на висилки делегацій на жіночі зїзди в Парижі і Берліні, посилено допомогу краєвому українському пластови, передано деяку суму на фонд Ольги Кобилянської.

Щоб здобути фонди на ті ціли, Союз Українок Америки влаштовував збірки, чайні вечері, балі, то що. Крім того заходом С.У.А. відбувались представлення, концерти, Шевченківський вечір, а в 1926 році уряджено разом з другими жіночими товариствами виставку українського народного мистецтва для американської публики. Виставка відбулась в гостинниці Астор в Нью Йорку, тревала

Жіноче Товариство ім. Ольги Кобилянської в Роза, Ман.

цілий тиждень і пройшла з великим успіхом.

З метою освідомлення жіноцтва і поширення між ним знання з потрібних для нього областей влаштовувано відчити, як, наприклад, інтересні лекції з області гігієни, котрі давала лікарка Н. Пелехович, організаційні відчити О. Лотоцької і інші.

Рівночасно велась праця над поширенням організації. Перепискою, поїздками секретарки, відчитами, то що, переконувано і приєднувано жіноцтво і його самостійні організації до Союзу Українок Америки. Організація поволі зростала, кріпла, поширювалась, поки, накінець, не дійшла до поважного числа 43 відділів по всіх більших осередках української іміграції в Злучених Державах. Такий був стан організації в травні 1932 р.

До того в управі Союзу Українок Америки зайшла деяка зміна. Від травня 1932 р. головою стала Олена Лотоцька. З нею до управи увійшли: Павлина Авраменко — місто председателя, Марія Ленчук — касієрка, і Катерина Шутаківна — секретарка. Ся управа урядуеть й досі.

Працю організації поширено. В відділах Союзу Українок Америки та у союзних товариствах з власним статутом поведено освідомлюючу акцію, щоб навчити членкинь головних даних з історії і географії України, щоб пояснити і практично вишколити їх у провадженню зборів, веденню товариських книжок та протоколів і взагалі товариських справ, а також щоб належно заінтересувати їх справами українського визволення, українським народним мистецтвом, належним вихованням молоді та взагалі громадськими справами. Починаючи з 1932 року Союз Українок Америки ви-

дає регулярно кожного місяця відчити на часові і важні теми, котрі розсилається до всіх відділів, де їх відчитують і над ними дискутують. Оживлено також поїзdkову працю та відчити, особливо перед Українським Жіночим Конгресом, котрий відбується при кінці травня сего року.

Ще в 1930 році, під вражінням жорстокої польської „пацифікації” в Галичині, заложено при С.У.А. окремий відділ „Медичний Фонд”, котрого метою стала поміч жертвам польської пацифікації. Сей „Медичний Фонд” зорганізовано на зразок Червоного Хреста. Членами управи фонду можуть бути лише членкині С.У.А., при чому до управи все мусить належати председателька С.У.А. Зрештою се зовсім самоуправна установа і нею тепер завідує лікарка Н. Пелехович з Нью Йорку. Медичний Фонд зібрав до тепер поверх 2,000 доларів, котрі вислано на допомогу потерпівшим від польських загонів на руки Народної Лічниці у Львові. Збірки на сей фонд ведуться далі з тим, що їх пересилається тепер Народній Лічниці на належне випосадження жіночого і діткого відділу.

Тим способом Союз Українок Америки охопив доволі добре діяльність українського жіноцтва в Злучених Державах і дав йому трівкі організаційні рамці. В них українське жіноцтво зможе легко вже вирости у належну організовану силу, котра буде мати поважний голос у життю українських кольоній в Америці. Вже тепер відділи С.У.А., котрі рахують від 25 до 150 членкинь, займають часто голос у справах своїх громад і приймають живіщу, ніж дотепер, участь у всіляких виступах українського організованого громадянства в Америці.

Можна з певністю сказати, що ся участь буде чим далі тим живіша і більше рішаюча. Особливо треба сподіватись, що намірений Український Жіночий Конгрес значно причиниться до того, що Союз Українок Америки і українське жіноцтво Злучених Держав взагалі наздогонить занедбане у минулих десятиліттях і стане таким важним чинником тутешнього українського життя, яким воно повинно бути з огляду на свою чисельність.

Накінєць слід ще зазначити, що вже тепер більші відділи Союзу Українок Америки утримують школи для дітей, а менші належать до тих місцевих гуртів і організацій, що тими школами займаються. Також багато відділів мають звязки з місцевими американськими організаціями, а централа Союзу Українок утримує зносини з

ріжними національними американськими стоваришеннями і з американськими відділами таких міжнародних жіночих організацій, як „Міжнародня Жіноча Рада”, „Міжнародня Ліга Мира і Свободи”, „Міжнародня Рада Y.W.C.A.”, „Рада Клубів Жінок-Професіоналісток” і інші. З часом з тих звязків можна буде розвинути сильний засіб української пропаганди, як лише самий С.У.А. ще більше закріпиться і виховає собі відповідних робітниць на сьому полі.

Так у головному зарисі виглядає праця Союзу Українок Америки. Хоч вона вже давно вийшла з пелюшок і хоч вже є значні досягнення, то все ще більше праці перед ним, ніж за ним. Треба сподіватись, що американське українське жіноцтво виконає її, як належить.

ІДІТЬ НОВИМ ШЛЯХОМ!

Забудьмо — що терпіти довелося...
Терпіння, доля тих, що сіють слово.
Що йдуть у холоді, у самоті
Трудитися для дальших поколінь...

Надією кріпимося тією:

Засяє сонце ясне над землею

І те, що сіємо ми з трудом, в тьмі,
Радіючи — нащадки будуть жати,
Зберуть жнива не пустого колосся
І радістю життя будуть веселі!

Прийде сей час, що шезне холод-тінь,
Прийде сей час, ясні придуть хвилини
Для людськості, для всеї України,
Руїна зіллям ясным зацвіте,
Величні стануть із згарищ оселі
І люде спілий плід будуть збирати.

Та всеж і в щастю, все перед людьми
Окажуться нові мети-шляхи,
Нові засяють в блесках ідеали
І все озветься клич нових стремлінь,
Озветься туга все до красних жнив,
Являться і женкині серед нив...

А з вами, що бажали-б йти новим
шляхом,
Душа моя ділитись сонцем хоче,
Ділитись здобутим тим добром:
Лиш вірою ви будете все сильні,
Любовю щасливі, жнивами веселі!

— — — — —

Йдіть соняшні... ідіть новим шляхом!

Уляна Кравченко.

ЗДОРОВА НАЦІЯ

Кожда здорово думаюча людина признає рацію, що тільки перед добре морально вихованою молодіжжю стелиться шлях до кращої будуччини, та що тільки така молодіж приносить користь не тільки поневоленій, але й пануючій нації. Тому то ставить собі кожний цивілізований нарід за найвищу ціль підготувати молодіж до того степеня, щоби вона могла обняти й гідно провадити ту працю, яку започаткували батьки.

Найважнішим, отже, чинником у сьому вихованню являється в першу міру родина, себто батько й матір. Ми часто вживаємо виразу: що наше життя складається з малих дрібничок. Се незаперечена дійсність. Пригляньмося будь-якій машині, от хоч би автомобілю. Скільки там різних складових частей? І кожда з них має своє призначення й виконує якусь працю. Нехай зіпсується тільки один „спарк-плаг“ — то вже ціла машина відмовиться послуху. А се-ж тільки маленька дрібничка, яка коштує кілька центів, однак без неї далеко не заїдеш. Те саме й з нашим родинним життям. Назверх воно може виглядати гарним і добрим, коли однак вглянути в середину його, то знайдемо не одну помилку, яку поповнюється свідомо або й несвідомо і яка гальмує наше родинне життя, а часто й псує цілу родинну машину до того степеня, що поправити годі.

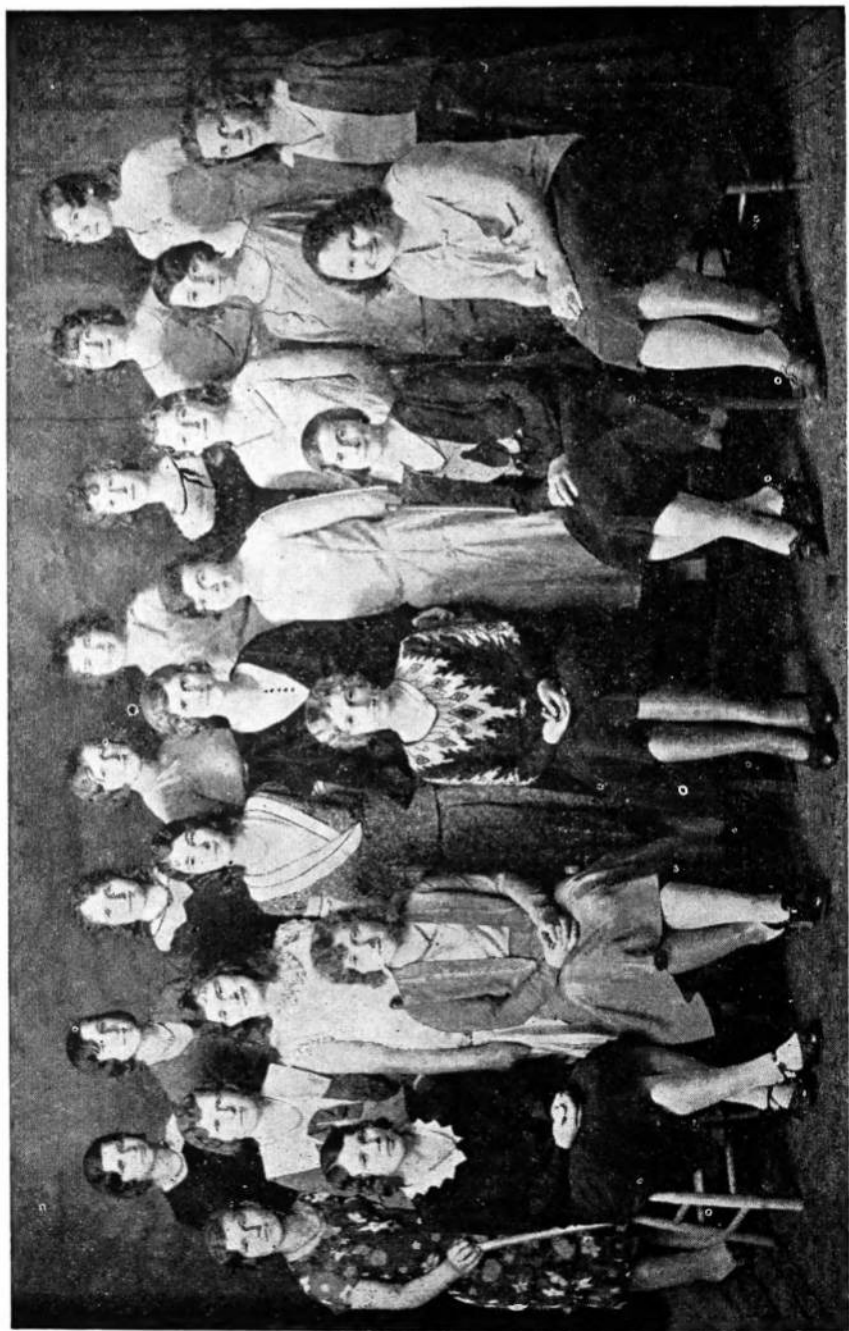
З найважніших хиб родинного життя, які являються ніколи незатертими слідами в пам'яті дитини та підкопують раз на все її моральне виховання, се погане відношення батька й матері відносно себе самих в першій мірі, а в другій відношення родичів

до своїх дітей. Ми опинимося на першій причині, себто на відношенню батьків до себе самих.

Практичне родинне життя доказує нам, що маленькі діти дивляться на своїх родичів наче на Бога. Батько й мати, се втілена святість й доброта для них, се ті найблизші, яких вони подивляють й на кожному кроці наслідують.

Прислухайтесь часом дітям, як кожде в них старається вихвалити здібності своїх батьків та матерей. „Моя мама — говорить маленька дівчинка, — найкраща на цілому світі, а бублики пече такі добрі, що ніхто таких не вдасть“. Хлопчина хвалить батька свого: „А мій, — каже, — батько такий сильний, що витрутив самий нашу гару з рова“. Похвалям тим звичайно не має кінця — а часом діти навіть посваряться, а то й поб'ються за своїх батьків. Коли ви знищите те щире відношення дітей до батьків, для них не має вже ніякої святости. Їхні діточим розумом вимріяні божки страчені.

Коли батько уважає матір дітей своїх як домашню служницю, з осудом чи з думкою якої не треба ніколи числитися, та коли діти бачать, що батько не має ніколи доброго слова для їхньої матері, а то часом і „затисне кулака“, можна собі легко уявити, з якою пошаною глядять тоді діти на свою матір. Коли-ж знову з уст матері діти не чують про батька доброго слова, а противно, що він найбільше ледащо на цілому світі, що жалує за тим, що завязала собі світ з пройдисвітом, яку-ж то науку витягають діти з такого заведення? Привикши до таких обставин змалку діти звичайно не жалують ані батька, ані матері. Їхні,

Дівоче Товариство ім. С. Галечко у Форт Віліям, Онт.

як вже повисше згадано, святощі знівечені і нераз родичі дивуються на старші літа, що їм приходить зазнавати так багато турбот та нечести ізза поведення їхніх дітей. Що вина за таке виховання спочиває на самих родичах, не тяжко відгадати, однак вони звичайно до того рідко признаються. Се все оті дрібнички в нашому життю, до яких ми так мало ваги привязували, а які відчужили від нас дітей, обернули їх в неслухняних і розбещених хлопців та дівчат, які втягають помалу в свої сіті й чесних дітей примірно живучих родичів і нищать їхній високий моральний уровень, стягаючи їх з світлих вершин в бездонну пропасть.

Нераз приходить слухати нарікання родичів, що вони втратили контролю над своїми дітьми, що останні, подружившись, навіть не шанують своїх жінок, зглядно мужів, забувають однак про те, що наука, яку вони побирали в домі своїх родичів, глибоко вкорінилась в їхнє єство і вони роблять тільки те, що бачили через довгі літа у батьківському домі. Коли-б однак батько й мати, шануючи й поважаючи себе самих, були виховували своїх дітей в тому дусі, не приходило-б на старші літа те розчарування, яке переживають не одні родичі.

Переїдім тепер до відношення родичів до своїх дітей, починаючи від батька, матері та взагалі від них обоїх.

Від доброго батька вимагається, щоби він був провідником та найліпшим приятелем своїх дітей, та щоби він поведився з ними так, як він у щоденному життю поводить з чужими людьми. Добрий батько не є диктатором та тираном, при появі якого діти й в мишачу діру скрилися-б, головнo тоді, коли, після доброї оказії показує своє „батьківське право га

силу” на тарелях, горшках, жінці й дітях. Добрий батько — як згадано — се приятель, до якого горнуться діти й мати з любов’ю, від якого очікують найкращої поради й розради. Батько, який своїм приміром учить дітей шанувати і поважати матір, який не носить імя батька тільки тому, що годує і убирає дітей своїх. На імя батька не заслугує він і тоді, коли при найменшій діточім шелесті, налає всіх, затягає на голову капелюха та шукає в картах або в п’ятиці розради. Батьком є той, що помагає матері виховувати дітей своїх на чесних, богобоязливих й свідомих громадян народу свого. Він вщеплює в них гордого та завязатого козацького духа, який не знає ніяких перепон в житті й осягає і найвищі цілі. Добрий батько старается дати своїм дітям найкраще — після своїх матеріяльних обставин — обзавання.

Добрим батьком називаємо того, який є свідомий всіх своїх обов’язків, які на нього як на батька спадають.

Під доброю матір’ю розуміємо рівнож не ту, що дала дітям тільки фізичне життя, а ту що навчила їх доброті, що вкорінила в їхнє єство розуміння дисципліни, що дала сильний і незломний характер як завдаток на будуче самостійне життя. Не називаємо ту матір доброю, яка прикриває своєю лагідністю помилки дітей своїх, і не тільки, що не справляє їх, але й пересвариться з доброзичливими людьми, коли їй увагу звернуть. Не та добра мати, що має досить часу займатися „високою політикою”, а дітей о-ставляє на виховання вулиці. Матір, — як каже Шевченко — се велике слово, але й обов’язки на ній великі. І тільки від сповнення тих обов’язків залежить,

41-ша Сотня СУМК-у ім. Гетьмана Мазепи в Рітжайні, Саск.

чи вона дістане признання доброї чи злої матері.

На кожду, а українську матір зокрема, спадає тяжка відповідальність перед майбутньою історією свого народу, бо тільки від свідомої своїх обов'язків матері можна очікувати й свідомого своїх обов'язків молодого покоління.

Вкінці звернемося до обох, як до батька, так і до матері, та до тих життєвих дрібничкових промахів, які поповняють часто обидві сторони.

Трактуйте малі й дитячі почуття молоденьких сердець з дійсним батьківським і материнським чуттям; не будьте тими, що тільки приказують, та що ті прикази мають припинятися дітьми без найменшого застереження, бо се якраз причина тої впертості, яку нераз стрічаємо між дітьми. Вони-ж мають також свій дитячий розсудок і їм бажається рівнож знати, чому го се або те не можна робити. Заборона без найменших застережень, а заборона з добрим виясненням, се дві зовсім відмінні справи. Коли дитина противиться вашому приказові, то не тому, що вона не хоче сього чи того зробити, що ви наказуєте,—причина лежить тільки в тому, в який спосіб ви до дитини підходите.

Ще на одне бажалося-б звернути увагу, а то на те, що ми часто і то в присутності чужих людей виказуємо всі помилки, які тільки наші діти мають. Ми бичуємо часом годинами їхні

молодечі почуття, топчемо їхню молоду людську гідність, а в додатку за те бажаємо щирого відношення до нас і послуху. Чи-ж відважився-б хто з нас в присутності якої не будь особи говорити про її похибки? Певно, що ні! Однак для дітей наших тої пощади нема і засади тої не придержуємося.

Легким заохоченням, доброю похвалою потрапите дійти до серця дитини, вона зробить все, що забажаєте, а криком і сваркою, однак, убиваєте в дитині почуття людської гідності.

Кажуть люди, що папір терпеливий, витримує все і добру науку і згрідні слова. Кажуть, рівнож, що лекше подавати науку другим, чим її виконувати. І то правда! Однак безперестанне стремління до чогось доброго й добра воля в хотінню виконати ту науку таки мусять принести певні й добрі результати.

Ми мусимо виходити із заложення, що кожному народові треба здорової, характерної і морально-вихованої молодіжи. Тому обов'язком кожної нашої родини є працювати над здійсненням сього завдання. Хвора, безхарактерна і здеморалізована молодь означає упадок нації. Ми-ж безперечно сього не бажаємо.

Звернім, отже, пильну увагу на всі ті маленькі дрібнички, памятаючи засаду, що вони — ті дрібнички — складають життя не тільки поодинокі людини, але й цілого народу.

Л. Слюзар.

Жінка під Зглядом Духовим і Умовим

Не одну волову шкіру письменники, філософи і вчені списали, не одну ніченьку диспутанти передиспутовали, не одна книга стоїть в бібліотеках порохом припадена про тайні якості характеру жіночої душі. Одначе та тайна ніким досі достаточо не пояснена, ні ті пояснення не є науково уґрунтовані. Жіноча тайна на дальше остається одною з тайн для розвязки будучими поколіннями, якої мабуть ніхто достаточо не розкриє.

Причиною браку сеї розвязки є, що кожда людина, чоловік, чи жінка, є складність, яка є досі неперестудіованою, і тому остається тайною.

Мимо того, що жінка є для чоловіка тайною, то чоловік для жінки, для її практичних цілей, майже ніколи ніякою тайною не був. Вона його розуміє, як чотири центи. Вона розуміє його будучність, його вдавану відвагу і геройство, його обіцянки і описи будучности, і взагалі його дійсну вартість. Своєю острою силою завваження, своїм так, сказати-б, інтуїтивним предчуттям вона змірить цінність чоловіка і розріжнить вигляд від дійсности. Тому жінка, як дорадниця, як помічниця завсігди відогравала важну роль в життю чоловіка.

В отсій розвідці маємо на меті обговорити питання, чи жінка рівнається чоловікові під зглядом умовим і духовим.

На се питання відповідаємо: так!

Декотрі люде кажуть, що мимо признання жінці рівноправности, мимо рішення найвисшим судом британської імперії, що після конституції Канади жінка є „особою” — то все таки вона є низшим сотворінням від чоловіка. Одначе тому, що тепер рівність

в моді, то і вони поверховно ту рівність признають, але в їхніх душах дальше остається тверде, незломне переконання, що між чоловіком і жінкою тої рівности в дійсности нема, та що власне жінка відзначається низістю умом і духом від чоловіка.

На доказ правдивости своїх переконань вони тикають нам історією, починаючи від найдавніших часів, а кінчаючи на наших, і вичисляють, як мало жінок прославилося в літературі, красній штуці, філософії, проводі, які вимагають високого ума і духа. Поверховно сей аргумент є переконувачий, бо в дійсности через ті довгі віки жінка на тих областях не пописалася.

Щоби ті погляди остали ненарушені ніякими сумнівами, вони в додатку до сего історичного факту ігнорують відкриття нової біології, психології, педагогії і соціології.

Наші переконання, які тут бажаємо вкортці висловити, цілковито противляться наведеним твердженням і доказам.

Через цілі віки історії, коли чоловік мав нагоду бути умовим і духовим творцем, жінка на тих областях була невільницею. Не мала свободи економічної ні політичної. В громадянстві занимала підрядне становище. Дома була лялькою в очах чоловіка, а то й звичайним знаряддям, челядиною. Живучи серед таких відносин, не можливо було їй розвинути своїх умових і духових та взагалі людських якостей. Ніколи і нігде ні невільники, ні поневолені не дали світові великих геніїв ні на полі ума, ні на полі духа. Деколи являлися великі бунтарі серед поневолених, але бунтарі не все му-

сять відзначатися високістю в творчості. Нарід український нехай послужить нам за примір. Будучи поневоленим, не міг дати світові ні Арістотеля, ні Шекспіра, ні Цезаря, ні Анджела, ні Бетовена, ні Родена. Аджеж ніхто з нас не відважиться не лише в своїй душі погодитися, але й твердити і доказувати, що Українці не мають потенціальних умових і духових якостей і здібностей, як Греки, Англійці, Італійці чи другі. Коли в нас

для жінки на розвій. Треба, отже, шукати доказів, за чи проти, на других областях знання.

Коли звернемося до науки біології і порівняємо ролі самця і самички в життю звіринім і в життю людським, то навчимося, що Провидіння наложило важнішу біологічну функцію на самичок. Біологічно жінка під пияким зглядом не є низша від чоловіка. Фізично, загально взявши, вона менша, зате витриваліша. До жит-

27-ма Сотня СУМК-у ім. Симона Петлюри у Вонда, Саск.

не було тих великанів ума і духа, то ми поясняємо тим, що серед відносин, в яких наш нарід жив, вони не могли розвинути. Геній потребує почви, як рослина. Що відноситься до цілої нації, те може відноситися до половини нації, до жіноцтва. Тому всі ті історичні докази є безосновні і невмісні. Не будемо, отже, входити в подробиці історичних аргументів. Їх мусимо опрокинути, бо вони основані на відносинах, в яких не було можливостей

ти вона більше приготована, чим чоловік. Отут поручаємо читачам перечитати розвідку одного з найкращих сучасних популярних біологів, — Джорджа А. Дорсея, п. з. „Жіноча Сфера“ (в „Ди Тінкер“), в якій він обговорює релятивні цінності в жінок. Між иншим він каже таке:

„Жінка фізично рівняється чоловікові. Я не є певний, чи для практичних цілей вона не перевищує його. Чоловік спеціалізується в розвою сво-

єї брутальної сили і має відвагу, яка йде поруч з нею. Але жінка створена з сильнішого лика, чим чоловік: вона і більше активна, більше звинна, має більшу силу відпорности. Тому, якби оставив її природно своїми силами розвиватися, вона була би фізично більше цінною, чим чоловік.

„Цивілізація, тісне убрання, повздоржлива акція і та точка погляду, з якої слідує батьківське „приговкування”, багато причинилися до фізичного ослаблення жінки.”

Біологія признає жінці иншу життєву функцію, але ся функція не робить жінки ні висшою ні низшою.

Коли мусимо погодитися з біологією та признати, що фізично жінка в природі не низша від чоловіка, та коли приймемо за правдивий доказ, що „в здоровому тілі здорова душа”, та що кожда жінка від своїх родичів одідичує пересічно такі самі якості, як і чоловік, та що ті якості так само здібні до зросту і розвою як в одного так і в другого, то ми приготовані до дальшої аргументації над сим питанням.

Крім доказів з областей наук біології і дідичности знайдемо більше переконуючі докази рівности жінок з чоловіками в області науки модерної психології і педагогії. На сім полі науки за послідних два-три десятки літ пороблено відкриття і доконання такої ваги для людства, що в наш час не можна уявити собі можливих впливів на життя людства в будуччині. Приміром, доказано, що потенціальну інтелігентність в людини можна змірити при допомогі різних іспитів, так як можна змірити силу і скількість електричного току на дроті. Силу ума людини можна так змірити, як можна змірити досконалість

нашого зору, слуху, або й силу мускула в руці.

Америка зацікавилася наукою психології мабуть більше, чим котра друга країна в світі. Її величезні і багаті університети зі всіми своїми ресурсами і умовими силами кинулися на те поле розсліду; наслідком чого маємо нині майже докладні способи мірвання різних якостей людини, як її умової сили (інтелектуальности), музичности, якості емоційного настрою й реакції, моралі, характеру і т. п. Пожаданим було би, щоб наша суспільність зацікавилася тим предметом науки.

Щож кажуть психологи про нерівности умом і духом між жінкою й чоловіком?

Звернемо читача до твору Люїса М. Термана п. з. „Мірвання інтелігентности”. В розділі п'ятім Терман порівнює інтелігентність в обидвох полів і каже таке:

„Старинна гіпотеза... без перебору признавала висість чоловікові. Одначе з розвоєм індивідуальної психології вскорі доказано, що наскільки можна повірити доказам мірвання інтелігентности, то пересічна інтелігентність в дівчат і жінок є така висока, як в хлопців та чоловіків.

„Коли приймемо той вислід, тоді стає перед нами питання, на яке мусимо відповісти: чому так мало жінок вибілося на визначніші місця на інтелектуальному полі? На се пропонуємо дві відповіді: 1) Жінки остяються менше визначними, чим чоловіки, прямо тому, що не мають такої самого нагоди і стимулу (соціальної принуки). 2) Загально порівнявши, інтелігентність обидвох полів є однакова, хоч в чоловіків бувають більші скрайности. Вказують, що є не лише

більше визначних чоловіків, чим жінок, але статистика також доказує, що в інституціях і заведеннях для тупо-, чи слабо-умних є більше чоловіків.”

Взявши „Q” (інтеліженс квошієнт) із тисячки іспитів, виказалося, що дівчата до тринадцятого року життя без сумніву мають більшу інтелігентність, чим хлопці. По чотирнадцятому році життя графічна лінія

ховання, де дівчина мусить бути смироною, послушною, і т. п. Взагалі вона, як дівчина, мусить прибрати иншу якість поведення в родині, в товаристві, в суспільности. Се мабуть мав на думці Дорсей в тім уступі, який наведено висше.

Поняття про висшість чоловіків від жінок глибоко вкорінилося в людей. З тим поняттям зросли суспільні інституції, створені в той спосіб, що

50-та Сотня Сумкієців ім. Богуна в Тюлоні, Ман.

інтелігентности в дівчат звичайно до певної степені упадає. Висшість умовности в дівчат перед чотирнадцяти роками не є разяча, і на сей факт не треба класти дуже великої ваги.

Коли дівчат по чотирнадцятім році життя умова сила в порівнанню до хлопців зменшується, то на се є багато складних причин. До сего спричиняється до великої міри наше ви-

всюди ставлено жінку низше в родині, в товаристві, в державі. Те поняття вкорінилося і просякло способи виховання, а навіть і народні звичаї і обичаї. Воно запало у всіх до глибини душ не лише чоловічих, але й жіночих. І сьогодні кожда пересічна жінка вірить в свою низшість від чоловіка. Відповідно до того поняття мами виховували своїх синів і доньок: одних

на відважних, смілих, підприємчивих: других на смирних, тихих, послушних, підрядних. Що виховали, те і маємо.

Сказав один письменник, що, от, охрестили дівчину „Пеггі”. Ввесь вік називали її всі і всюди „Пеггі”. Вона остаточно мусіла погодитися з фактом, що вона в дійсності ніщо іншого, тільки „Пеггі”. Слово „Пеггі” стало частиною її ума, її душі, її свідомості, її „его”. Як з самим іменем, так зі всім іншим в життю набутим. Наше виховання виціплює в нас певні якості, які остаточно приймаються, і вони стають частиною нас на ціле життя. Коли в кого вговорять, що він сякий, чи такий: коли він все і всюди одно і те саме від всіх чує, він остаточно починає з тим годитися в своїй душі, як з фактом. Жінка знаходиться в такому самому положенні. Дома їй як дитині, дають певні вщеплення: дівчиною в товаристві — те саме; жінкою в товаристві, дома, в громаді, в державі, в кожній області життя продовжується дальший тяг того самого. Остаточно вона, коли навіть ділає своїм, то поводить після тих первозорів, наук, які вже стали частиною її. Потім вона такі самі поняття своїм дітям передає, і так з роду в рід. Вона чується низшою, вона свідомо своєї низшості і відповідно до того поводить. Тому щоби поставити жінку на рівні з чоловіком, треба перше всего ту рівність виховати, треба почування рівності розвинути. Без того зайвою є всяка балаканина про рівність.

Почування нерівності між чоловіком і жінкою не годиться з дійсністю. Воно є штучне, витворене суспільними відносинами. Маємо множество доказів проти сього почування. Подивімося на висліди студентів в висших

школах і університетах при іспитах. Висліди показують, що, загально взявши все під увагу, дівчата, жінки з більшими успіхами переходять іспити, чим чоловіки, хлопці. Кілько жінок дістає нагороди за першенство в науці? В школі, в науці, чоловік дуже часто любить тягнутися позаду. Часто ще й гордий з того. Можливо, що се до певної міри тому, що увага хлопців не зосереджена на науку, так як увага дівчини. Сі факти знані всім тим, що в школах були і се наочно бачили. Інші можуть переконатися зі статистики.

Однак невірний Тома скаже: „А чому дівчина, хоч скінчить університет з більшими успіхами, чим хлопець, пропадає вийшовши зі школи? Чому чоловіки поза школою роблять більші успіхи?”

Перше всего не можна признати правдивості навіть самого питання. Поза школою пропадають як жінки, так і чоловіки. На се є багато складних причин.

Той самий Невірний Тома був би тому 50—70 літ взагалі не повірив в те, що жінка відповідна до університетських студій.

Поза школою чоловік дуже часто продовжує свою працю, почату в школі. Жінка, ставши матір'ю, мусить посвятити свій час і здібності і енергію для материнства, для виховання родини. Там вона себе розвиває умово і духово в іншому напрямі. Тут же жінка сповняє своє біологічне призначення, однак се не повинно значати низшості. Свідоме материнство і добре виховання родини є дуже високим заняттям, яке може виповняти лише жінка. Люде повинні навчитися признати геніяльність добрій мамі за добре виховання так, як признають

геніяльність за авторство, малюнок, чи танець на сцені.

Пересудне відношення супроти жінок дома, в школі, в громаді, в товаристві так глибоко вкорінилося в суспільнім життю, що жінці прямо не можливо видобутися на якенебудь визначнійше становище. Жінка, коли вона не жінка, коли вона не мати, коли вона не пильнує хати, коли вона не підвладна — є прямо викинена з суспільности. На доказ сего факту можна навести біографії різних письменниць, та ще і українських.

нагороди Поліцера. Тих нагород видано одинайцять. Пять нагород пішло чотиром чоловікам, бо один письменник, Бут Таркінгтон, дістав нагороду два рази. Шість нагород пішло жінкам. 1933 року жінка, Пирл С. Бок, дістала нагороду Поліцера. Слідуючі авторки дістали нагороди попередніми роками: Вілла Кейтер, Едіт Вартон, Една Фебер, Маргарета Вилсон і Юлія Пітеркин.

За поезію дано сім нагород, чотирі з них пішло чоловікам, а три жінкам: Слідуючі поетеси дістали наго-

28-ма Сотня СУМК-у ім. Сагайдачного у Фіш Крік, Саск.

Одинокий край, де жінці дано більше свободи й інше виховання, яке розвивало її ум і духову силу — се Америка. Погляньмо, якими умовами і духовими здобутками може похвалитися Американка за розмірно короткий час.

На полі літературному американська письменниця може під кожним зглядом дорівнати чоловікові. В сій справі деякі факти подала Христина Фредрик в розвідці „Чи жінки творчі?“ („Ди Тінкер“), з якої наведемо деякі річі.

Через послідних 12 літ в Америці давали за найкращі повісти так звані

роди: Една Ст. Винсент Міллай, Емі Ловел і Леонора Спеер. За драму нагорода пішла жінці. Найпопулярніші твори поетичні в Злучених Державах, се твори поетес, але не поетів. В антології модерної поезії під заголовком „Нова Поезія“, яку приготувала Геріот Монро, знаходимо 89 імен чоловічих, а 52 імен жіночих.

Література, се перше духове поле, на яке Американка зробила інвазію. Але воно не одиноке. Вона вступила на всі ділянки ума і духа і всюди свою печать вже прибила. Сего вона dokonala в розмірно короткому часі і помимо пересуду і перепон.

Не лише в американській літературі жінка зробила успіхи і відограла велику роль. В світовій літературі робиться до певної міри те саме. Послідніми роками три письменниці дістали нагороди Нобля. Ними є: Сельма Лагерлеф, Сінора Деляда і Ундсет.

Колиб Українці давали нагороди, то хто знає, чи не треба-б по справедливості дати найбільше признання для Марка Вовчка, Кобилянської та Лесі Українки.

На полі винаходу, після статистики в Вашингтоні, ліста імен жінок-винахідниць зросла на 35 процент.

На полі музики жінки зробили поступ. Тут мусимо завважати, що вік Золотої Музичної Доби давніше проминув. Тоді, коли музика процвітала, жінка не мала ні нагоди, ні свободи на розвиток на сім полі. Тому найкращі музичні класичні твори, се праця чоловіків. Одначе жінки тепер до певної міри виявляють заінтересовання в музиці, і здобувають собі повне горожанство. Такі композитори, як Сісіл Шамінад, Мері Ц. Мор, Ліза Ліман, Ліза Болягер, Маріян Бавер, Марія Гав, Глена Бренскомбі, Мана Зука, Рея Сільберта, Каррі Бонд вказують, що поле музичної штуки в будуччині дістане велику репрезентацію зі сторони жінок.

Фундація Джуліярда видала нагороди за музичні композиції 155 чоловікам і 120 жінкам.

Жінка на сцені в драмі, в тихім і голоснім кіні, в танцю чи не перевищила здібність чоловіків.

На полі виховавчім, як учителька, на полі торговельнім і економічним не показала себе жінка слабшою умом від чоловіків.

Треба признати, що багато Американок, вирвавшись з довгої економічної залежності від чоловіків, попавши в нове свободне положення, не пристосовувалися соціально до нових відносин, почали переходити прийняті границі. Та ті границі поставила минувшість. Будучність перенесе їх у справедливіше місце. Будучність виразно означить, що є здорове, а що нездорове для громадського організму. Будучність зробить змагання усунути все, що нездорове. Кождий здоровий прояв носить в собі будучу слабість. Кожда нова структура має в собі свої дефекти, які з часом виявляються. Кожда нова ситуація має свої нові вимоги. Не можливо сподіватися поступу і переворотів лише з позитивними наслідками. Зміна жіночого становища в громадянстві приносить з собою не лише позитивні, але й негативні наслідки, а ті негативні наслідки, се завдання для будуччини до вирішення.

На закінчення позволю собі ще на один цитат з „Оборони жінок” Менкена (американського критика):

„Жінки можуть еманципуватися, можуть навчитися цілий міх чоловічих штук і можуть вилічитися від дотеперішнього бажання рстинної безпеки в подружжю; одначе вони ніколи не перестануть бути жінками, а так довго, доки вони будуть жінками, вони будуть провокувати чоловіків.”

І поки жінка жінкою, то без згляду на її громадське становище, на її умовий і духовий розвій, її біологічне призначення буде перти її до материнства: материнство принесе за собою наслідки і відносини, що жінка буде жінкою, ні нищою, ні вищою від чоловіка, лише іншою.

Мих. Стечишин.

ПЛЯНУВАННЯ ДЕННОЇ ЇДИ

Вибір відповідної поживи і приготування її до їди є одним з дуже важких обов'язків кожної господині. З тої причини конечно потрібно мати бодай загальне поняття про склад пожив, щоби денна їда містила в собі все, що є потрібним для нашого здоров'я. Се є тим більше важним, коли в родині є малі діти, яких здоров'я та нормальний розвій тіла цілковито ле-

зимою нема свіжої ярини, то можна уживати таку ярину, яка легко перетримується через зиму, як, приміром, морква, бруква, цибуля, фасоль, капуста і подібне. Коли нема овочів свіжих, то сушені можуть їх заступити.

2. Помідори мають надзвичайно велику поживну вартість, тому, що вони містять у собі велику кількість мінеральних солей, а також мають

12 сотня СУМК-у ім. І. Богуна в Пайн Ривер, Ман.

жать у руках господині. Після лікарських тверджень навіть відповідне відживлювання має вплив на розвій ума дитини. Наша пословиця каже: „У здоровім тілі здорова душа“.

Нам треба пам'ятати про слідуєчі правила відносно плянування денної їди:

1. Така пожива, як молоко, ярина і овочі є абсолютно необхідна для доброго здоров'я нашого організму, тому така пожива повинна бути підкладом денної їди. Коли денна їда складається з якоїсь кількості молока, ярини та овочів, тоді господиня має забезпечення, що її родина дістає все потрібне для здоров'я. Коли

кілька родів вітамінів, які не так скоро в помідорах розкладаються, як в інших поживах, з причини великої кількості природного квасу, який так наче би презервував вітаміни. Старатися, щоби денна їда мала в собі якусь кількість помідорів. Помідори можна заступити помаранчами або цитриною.

3. Денна їда повинна мати таку поживу, що має в собі целюльозу, товщ, або куповану мінеральну оливу, а також природний яринний чи овочевий квас, для того, щоби денний відхід зужитої поживи міг легко усуватися і не спричиняти запору.

4. Включати в денний їді тверду по-

живу в сировім стані, як моркву, селеру і подібне для того, щоби ясна та зубні мускули мали відповідну гімнастику. Всяка гімнастика ділає на ліпший обіг крові.

ЯК ВАРИТИ ЯРИНУ.

а) Зелена ярина (листова).

1. Всяку ярину треба варити без покришки, а тим більше зелену, як шпінак, капусту і т. п. В часі варення

квасу, який знищив делікатне закольоровання листочків і така ярина є вже переварена.

2. Зелену городину треба варити у великій кількості води для того, щоби розвести квас, який витворюється при варенню.

3. Час варення повинен бути якнайкоротший з тої причини, що зелена городина є дуже делікатна сво-

42-га Сотня СУМКУ ім. Б. Хмельницького в Трансконі, Ман.

деякі складники в ярині розкладаються і творять газ, який мусить мати вільний вихід у воздух, бо в іншому разі сей газ лишить у воді, переміняться з другими складниками в квас і знищить делікатний зелений кольор у зеленій листовій ярині. Варена зелена городина повинна затримати зелений кольор. Коли в часі варення кольор зеленої ярини змінюється в зелено-рудавий, то се є ознакою, що в горшку витворилася велика кількість

ім складом і дуже скоро розкладається, коли її надто довго вариться.

4. Сода зберігає делікатний кольор в зеленій городині. Одначе сода нищить вітаміни, які знаходяться в ярині. Через те не добре уживати соду.

5. Перед варенням воду треба солити.

б) Як варити капусту, цибулю, брукву.

Капуста, цибуля, бруква, каліфйори належать до роду ярин, що вида-

ють при варенню сильний сірчаний газ, тому треба придержуватися слідуючих правил:

1. Варити у великій скількості води. Відливати воду, головню, коли вариться цибулю.

2. Варити без покришки.

в) Як варити иншу ярину.

1. Иншу ярину, як морква, петрушка, пастернак і т. п. варити в малій скількості води для того, що та ярина є відмінна своїм складом від повище згаданих. Мала скількість води

зберігає мінерали, бо менше їх розпускається.

2. Варити без покришки.

ЗАГАЛЬНІ УВАГИ.

Коли солити ярину?

1. Ярину, що росте під землею, як бараболя, морква, бруква і подібні їм треба солити тоді, коли вже звариться.

2. Ярину, що розвивається на поверхні землі, як капуста, шпінак, калафіори і т. п. треба варити в посоленій воді.

С. С.

ВЕЛИКИЙ КОБЗАР.

(Т. Шевченко).

Самітня постать на болотнистій дорозі.

Сталевий голос серед дикого ліса.

Промінна зоря у пільмі нічній.

Його постать була біла, як голуб найбільший, як свіжа лелія. На болотнистій дорозі не впала, ні білоти своєї не сплямила.

Його голос був голосом спасіння, звуком розбуджуючим. В дичині свого окруження не завмер, ні не тремтів на самоті своїй.

Серед темної ночі він світив духом променистим, вказував дорогу до великого майбутнього, освічував страхиття позакулісні.

Він дужим молотом бив об сталеве склепіння, яке припало було порохом, яке дусило в собі звуки. Він розбудив сірих рабів, отворив їм уста і дав їм

води сцілющої, щоби могли любити красу, щоби вміли розуміти правду, щоби мали бажання до правдивого життя.

Незбагнутою силою духа свого відсунув камінь з могили холодної, сплячому велитневі отворив очі і показав срібну минувшину. Вивів його на висоти, щоби міг зобачити золоту прийдешність, і поставив для нього ідеал, для якого жити мусить.

Своїм духом сильним витає білим голубом над велитнем повільним. Загріває його крилами слів своїх, освічує глибиною думки благородної.

— — — — —
Великий Кобзарю! приймай цю малу китицю незабудків нерозвитих!

Галька Дністрова.

ПОЖИВНА ВАРТІСТЬ МОЛОКА

Нема на світі ліпшої поживи, як молоко. Воно містить у собі всі складники, які є потрібні для життя і здоров'я. Сю поживу дає сама природа і нею кормить малих немовлят у цілм світі.

Які поживні складники знаходяться в молоці?

Молоко містить у собі найліпші роди протеїни, які далеко скорше

про поживну вартість молока для людського організму, твердять, що до великої міри причиною різних недуг є брак молока в щоденній їді ще від дитинства, бо молоко є одинокою поживою на світі, що в собі містить всі потрібні складники. На перший погляд таке твердження може виглядати неймовірним, але треба памятати, що наслідки спричинені браком молока

53 Сотня СУМК-у в Овкборн, Ман.

впливають на розвій тіла в дитини, ніж протеїни в других поживах. Молоко має в собі величезний запас вапняних і фосфорових солей, які діляють на будову міцних і здорових костей та зубів у дітей. Коли молоко є першим природним кормом немовлят, то вже сама природа подбала про те, щоби той перший корм містив у собі всі потрібні складники на будову і розвій тіла дитини. Тому то молоко повинно бути підставою денної їди дитини, аж доки дитина не виросте до відповідної висоти. Лікарі і вчені, що розсліджували довгими роками

в денній їді не є зараз помітні. Вони відбиваються аж на другім або третім поколінні. Саме те, що наші батьки, діди і прадіди були здоровші та сильніші від нас, свідчить про велику вартість молока в денній їді, бо для них молоко і різні молочні продукти, як сир, сметана, маслянка, квасне молоко і різні молочні каші становили денну їду. Тому важним є, щоби кожда дитина мала що дня що найменше одну кварту молока, чи то в напитуку, чи в страві. В додатку до того з хати не повинно виходити квасне молоко, маслянка та сир. Кожда

дівчина, яка в будуччині стане матір'ю, повинна уживати багато молока для того, щоби в першій мірі збудувати своє тіло.

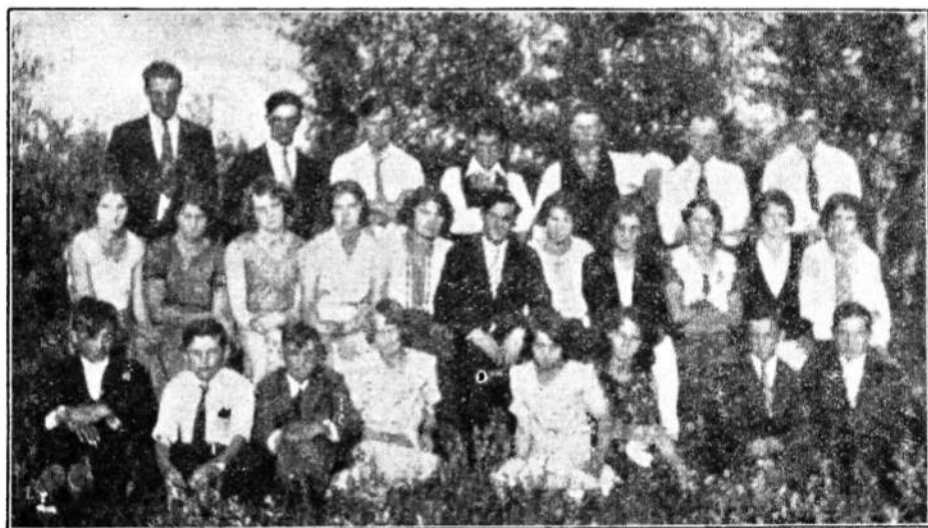
Наукові досліди твердять, що ні-яка інша пожива не може заступити молока. Далше і досліди пороблені в багатьох школах під лікарським наглядом твердять, що ті діти

ній людині потрібну скількість вапня-няних солей на день. Та скількість молока у відношенню до вапняних со-лей рівнається:

а) двом і пів унціям жовтого фа-бричного сира, або

б) двом і одній третині фунта бру-кви, або ріпи, або

в) двом і пів фунта моркви, або

45-та сотня СУМК-у в Глеслині, Саск.

найліпше вчаться, котрі уживають в денній їді багато молока.

ПОРІВНЯННЯ МОЛОКА З ДРУГИМИ ПОЖИВАМИ.

1) Життєва вартість молока.

Одна шклянка молока має стільки саме поживи, як:

- а) одна велика бараболя, або
- б) двоє яєць, або
- в) один і половина коржика „шре-дед гвіт”.

2) Порівняння вапняної соли в молоці з другими поживами.

Один і чверт пайнтів молока, або дві і пів шклянки дають нормаль-

г) сімом фунтам муки, або

г) двайцять і одному фунтові во-лового мяса.

Замітка. Яке цінне молоко є під о-глядом скількості вапняної соли в по-рівнянню з другими поживами, коли така мала скількість молока задово-лить денну потребу вапня для люди-ни! Дві і пів шклянки молока можна легко що дня зужити, тоді, коли 21 фунтів мяса денно ніяк не можна зу-жити, щоби дістати ту саму скіль-кість вапняної соли.

Одна кварта молока денно дає од-нолітній дитині три чверти денної по-живи;

Одна кварта молока денно дає п'ятьлітній дитині пів чверти денної поживи;

Одна кварта молока денно дає дорослій людині одну чверть денної поживи.

Збиране молоко є також дуже поживне. В нім знаходиться велика кількість вапняної соли і протеїни, тому ніколи не виливати збираного молока, але уживати до печива, до варива або виробляти з него сир. Важне запам'ятати і се, що збиране молоко, не маючи в собі сметанки, тратить деякі важні вітаміни, брак яких може відемно вплинути на здоров'я людини, головню дітей. Тому діти повинні мати незбиране молоко. Доро-

слим людям можна уживати збиране молоко. Брак сметанки в тім молоці заступається маслом, яке кожного дня уживається на хліб.

Маслянка і квасне молоко мають також добру поживну вартість. Маслянка спеціально є дуже легка до стравлення. Крім того квас, який знаходиться в маслянці та кваснім молоці, ділає корисно на здоров'я ставного каналу.

Домашний сир є надзвичайно здоровою поживою тому, що містить у собі велику кількість протеїни, вапняної та фосфорової соли та деяких вітамінів. Сир може цілковито заступити мясо. Треба частійше уживати сира в денній поживі.

С. С.

ЖАРТИ.

Дивне диво!

Сидять дві жінки і балакають.

Перша жінка: — Чи не диво: Я і мій муж одного дня родилися!

Друга жінка: — Овва штука! Мій муж навіть женився того самого дня, що я.

В ресторані.

Голодний гість: Що ви сьогодні маєте?

Вейтер: Телячі ноги, гусячу печінку, свинячий мозок, масну шинку і...

Гість: мені не цікаво, що ви маєте! Я хочу їсти!

Легідна жінка.

— Я все згоджуся з моїм чоловіком, як... він згоджується зі мною...

Скривджений.

Плаче малий хлопчина і переходяча жінка питає його:

— Ти чому, синку, плачеш?

— Бо мій тато потопив усі котятка нині рано.

— Що за брутальний вчинок, — каже жінка.

— А-я! — жалується хлопчина. — Він обіцяв мені, що я зможу те зробити.

В ШКОЛІ.

— Хто мені скаже, звідки походить роса? — питає учитель.

Ніхто не голоситься. Аж по довшій хвилі встає Іван:

— Земля так скоро крутиться, що пріє...

Національні Гимни Ріжних Народів

Як поодинокі люде, так і цілі на-
роди висказують свої емоції, стрем-
ління та почуття в музиці і пісні. Та
мабуть, нігде не можна сего так зав-
важити, як в патріотичних піснях ріж-
них народів. Розумієсь, не кожний
нарід мусить мати свій гимн, так само
як має своє державне правління, але
часто, коли приходить час народньої
кризи, повстає пісня, яка своїми сло-
вами або своєю музикою висказує
всю психіку народа.

Ото-ж, цікаво є переглянути де-
кілька національних гимнів, щоб ввій-
ти в їх дух та пізнати напрями зма-
гань тих народів. А замітне є се, що
кожний гимн дуже вірно ілюструє ду-
шу даного народа.

Гимн Ірляндії, приміром, котрий
появився в 1798 році, в часах понево-
лення того народу Англією, говорить
ввесь час про неволю і подає надію на
освободження. В нім між иншим гово-
ряться:

„Як англійський стяг ми носим,
Стяг червоний і стяг злий,
То ми знаєм, — під тим стягом
Терпить нарід невірний.”

А даліше сліднують слова повні ві-
ри і надії в будуччину:

„Хоч наш шемрак під ногами
Потолочений лежить,
То він приймесь і рости-ме,
І для нас він буде жить.”

І дійсно, по довгих зусиллях, Ірлян-
дія віджила, дістала самоуправу і її
національний герб „шемрак” росте і
розвивається.

Швайцарія, котра як держава зло-
жується з кількох народів, але котрі
живуть і співпрацюють зі собою мир-
но і згідно, має гимн цілком відмін-
ний від других держав. В нім оспі-
вується силу і справедливість Бога,

котрий тримає швайцарський край в
порядку і свободі. Рівночасно просять
Швайцарці Бога, щоб дав їм змогу
розуміти справедливість і бачити
проміння доброї будуччини. Кінчить-
ся їх гимн такою строфою:

„Ти, Правитель буревіїв, —
Наш Спаситель і надія,
Дай нам змогу, щоб як діти
І в дні лиха і страхіття
Ми себе Тобі віддали,
Ми могли Тя зрозуміти
Яко Господа небес.”

Та далеко відмінний дух гимну
Мексика. Так, як ріжиться характер
і темперамент розважного Швайцарця
від горячкуватого сина все бурливо-
го Мексика, така сама ріжниця і між
національними гимнами. Мексиканець
приймає спокій і мир, але він все го-
тов починати офензиву при наймен-
шій спонуці. В своїм гимні він гово-
ворить:

„О краю мій! вбирай свої палати
У свіжу зелень оливних листків,
Коли Ти бачиш із небес відвічних
Всебажаний спокій для нашої землі.
Але коли ворог у своїй відвазі
Наступить на Тебе, то смерть йому тут.
Тоді, о мій краю, єдиний ратунок,
Що кожний Твій син є вояком Твоїм.”

Греція, котра в давнині вела перед
в кождім культурнім напрямі, і котра
є оспівана поетами світа за свою муж-
ню відвагу, але котра через пару сто-
літь була попала у турецьку неволю,
говорить дрімливо про свою славу
минувшину і витає Волю, наче яку
давно ожидау богиню. Грек кінчить
першу частину свого національного
гимну такою строфою:

„Ти приходиш з святих костей
Тих героїв, що були.
Витай витай, о Воле наша,
Так бажана, як колись.”

Серби, котрі були у незavidній не-
волі цілими століттями, співали зі

збржею в руках підчас Великої Війни:

„Боже Правди, наш Спаситель,
У неволі, злих роках,
Подай поміч сербським людям,
Іх спаси Я тримай в руках.
Під всесильним крилом Твоїм
Ми в покорі клячимо,—
Боже Правди, поможи нам,
Сербський трон і люд спаси!“

Німці, котрі ведуть перед своїм мілітаризмом, показують не менше сего

„Ви, герої океану,
Піднесіть ви давню славу,
Безсмертної нації сини,
Португалії!
По шляху минулим, славним,
О мій краю, слухай! йдуть
Всі герої в давнім блеску,
І тобі свободу несуть!“

Япанці, які є самовіддані своєму королеві-самодержавцеві, оспівують поетично і фігуративно йому свою лояльність:

14-та Сотня СУМК-у в Ройкрофт, Алта.

духа у своїм національним гімні. Для них ріка Рен є рікою на рівні з українським Дніпром. Вона є традиційною охороною їх, і для неї вони стають оборонцями і сторожами. У році 1840 письменник Шнекенбургер написав слова, де між иншим співається:

„Як довго в жилах кров пливе,
Або рука з мечем живе,
Так довго Рен вільний буде,
Ніхто його не переїде.“

Португалія, яка до 1910 року була під абсолютним правлінням королів, оспівала свою волю словами Генрика Лапез-де-Мендонка, котрий в першій строфі говорить:

„Доки зерно піску
Не зміниться в скалу,
Доки крапля роси
Не стане океан,
Лоти ми по всі дні,
Всесильні і вільні,
Щастя-долю несе
Для свого короля.“

Для Вірменів нема нічого так дорого, як свобода, бо мабуть зі всіх народів світа Вірмени найбільше натерпілися. Їх письменник Нальбандіян мусів жити більшу частину свого віку на вигнання за слідуєчі слова про свободу, які тепер стали національним гімном:

„Як Бог, що є завжди сильний,
Вдихнув життя у мене,

Від того дня Його ділом
Моє життя було єдине.
І я, дитя на грудях мами,
Тоді сягав усе горою.
Так нині Бога є благаю,
Щоб Тебе дістати, Волю!”

Норвегія, як країна демократична
і горда своїх традицій, має ідею волі
за головний мотив в своїм гімні напи-
санім Гегардом:

„Сини Норвегії, гордого князівства,
Співайте до цитри сей веселий гімн.

Італія каже побідити, —
Вперед з мечем й огнем.”
О земле гориста, з сніжними верхами,
Богата, родюча й рибою ситна,
Тепер і на завжди кохають тя люде,
І підуть за Тебе, як скажеш лише.

Найдорожша мати,
Стоїмо як брати,
Як Тебе боронити ради Волі будем.
Сейти нам, кохана, понад всі країни,
Аж доки всі хвили не стануть шуміть.”

Фінляндія має мабуть найдовший

17-та Сотня ім. К. Гордієнка у Фішинг Ривер, Ман.

І радуйтеся спільно волею святою,
Вихваляйте землю, котрій хвала личить.
Хвалу віддайте,
Патріотів знайте,
Щоб були ви гідні прабатьків сини.
З легкими серцями, з ясними лицами
Співайте до цитри сей веселий гімн”.

Італійці мають два гімни, один не
має слів, лише музику, а другий напи-
саний в 1859 році Меркантином. Сей
гімн звичайно називається гімн Гарі-
бальдія, бо він появивсь в часі його
повстання. Він є дуже войовничого ду-
ха, як і тодішній час в життю Італії.

„З могил говорять нам герої:
Анує, ну, вперед до зброї!
Мечі їх острі спочивають,
Довкола них світла стоять,
Італії motto на їх грудях.
Вперед, вперед, вперед, всі друзі!
Вставайте всі, вільні, могуті,
Прапор розвійте проти тучі,
І на ворога з мечем!
Отож вперед з мечем!

гімн, бо зложуєсь він з одинацяти
строф. У тім-же гімні говориться, що
нема другої країни, ні землі, ні гір, ні
моря, що були-б дорожчі, як рідна
батьківщина.

Держави, котрі мають монархістич-
ний устрій, звичайно мають гімни, в
котрих вихваляють свого монарха, як
найвищу інстанцію сили і справедли-
вості. Се походить з того традиційно-
го факту, що в минувшині король мав
всю владу в своїх руках і добро краю
залежало в великій мірі від способу
його правління. Навіть така наскрізь
демократична держава, як Англія, в
котрій король являється лише короно-
ваною фігурою, оспівує короля в
своім національнім гімні.

Приходиться на отсему місці зро-

бити замітку про український народний гімн „Ще не вмерла Україна”, котрий сам собою є досить оптимістичного змісту. В нім акцентується думку невмиручости державности і ставиться вагу на „славу козацького роду”, котру то славу всі національно свідомі громадяни зобов'язуються підтримати. Часто приходитьсь дехому хитатись, коли говориться про „славу козацького роду”, тоді, коли різні псевдо-критики стараються представити нашу козацьку добу в світлі розбишацтва. Але, розуміється, така критика є безпідставна, і ні широкі маси свідомих людей, ні різні історичні дані не поділяють її. Головний натиск конструктивного роду ставиться на те, щоб ми у своїй добі працювали з таким самим завзяттям, не щадячи ні енергії ні часу, як працювали наші предки-козаки. Та здається, що одна дійсна хиба нашого гімну є в тім, що в нім говориться про смерть держави, котра наче слабкий чоловік в шпиталі є на дорозі до смерті або видужання. Така думка, як що не є шкідлива, то вона є принаймні не здорова для національного організму, тому, що в ній криється іскра безнадійности народного визволення.

Дальше, говориться: „ще нам, браття молодії, усміхнеться доля”. Здається, що начеб ми не були зобов'язані до жадної активності, але лише чекали на Провидіння, наче „каня на дощ”, котре приверне нам долю і свободу. Враз з сим є дальший тяг тої самої пасивности в словах: „згинуть наші вороженьки, як роса на сонці”. Тут

здавалося-б, що вороги наші пропадуть самі собою, як та роса на траві. Але се очевидна помилка, бо і роса не пропадає сама собою, але вбиває її сонце або стручує вітер. Так само і вороги наші зникнуть лише тоді, коли будуть мати певну переможну силу проти себе. А така сила має бути витворена самими Українцями. Дальше, коли вдарити на ідеалістичний мотив, то треба завважити, що наші цілі, так як вона представлена в словах гімну, є досить мала. В нас нема в головній цілі таких високих ідеалів, як справедливість, братерство, тощо, але лише те, щоби показати, що ми „з козацького роду”.

Та, зрешто, народні гімни не конче мусять бути понад критику, бо вони не є витворені філософами. Вони, звичайно, повстають спонтанічно в часах здвигу народного організму і захоплюють собою всі верстви даного народу. Французька „Марсале́за” захопила мабуть більшу силу французьких вояків до повстання, чим дійсні кривди, заподіяні їм гнобителями. Гімни народні є бадьорі і сильні. Вони співаються як похоронні марші. Вони збуджують народню гордість і піддають духа. Кожда свідома людина, співаючи або чуючи свій народний гімн, встає з пошаною до него. Вона вважає за нечесть сидіти або ліниво стояти, та ще можливо з накритою головою.

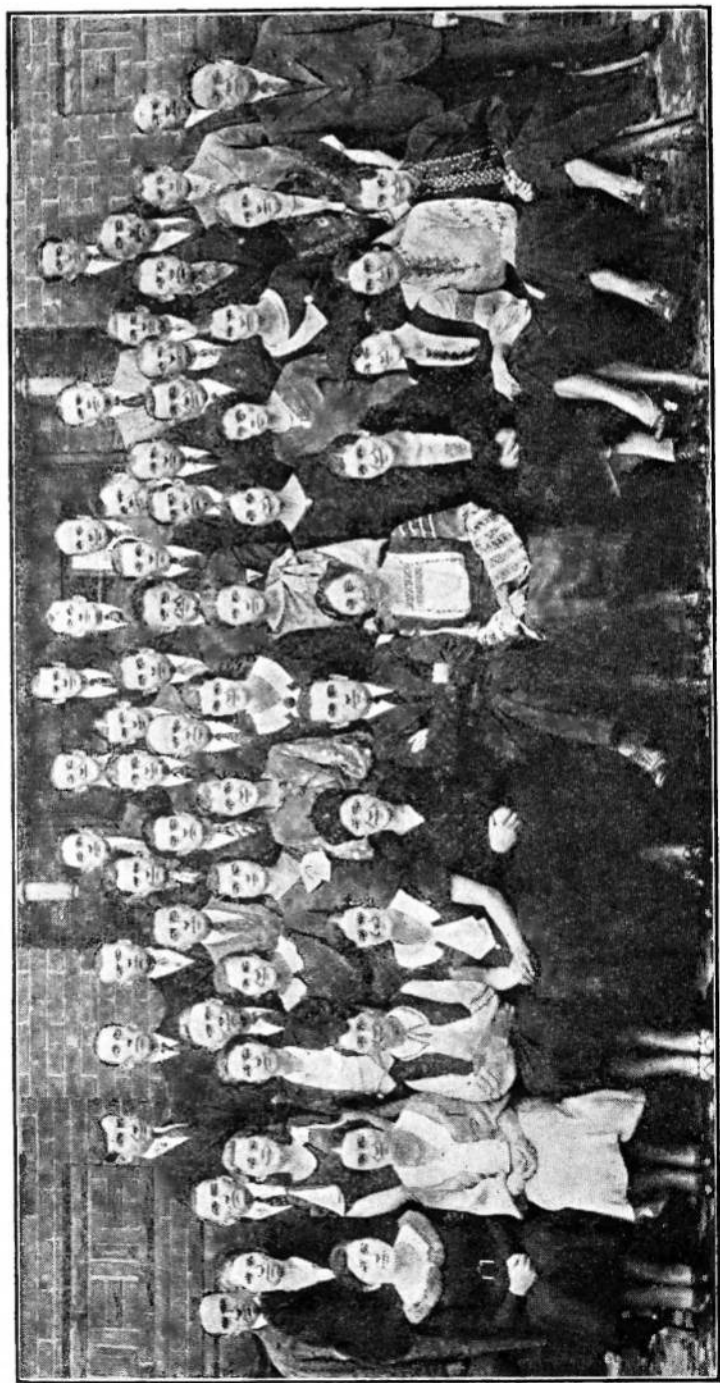
Бажалося-б, щоби всі Українці розуміли свій гімн, та ставились до него як до найсвятіших почувань свого великого, але досі обездоленого народу.

Ів. Данильчук.

КОХАННЯ НЕ ВГАСИШ.

Маленький цар любови,
На вид — карлик собі,
Заснув раз серед ліса
На зеленім горбі.
Біля себе поклав він
Золотий сагайдак
Повний стрілок любови,
Якими влучав так, —
Ранив серця дівочі
Йі молодців теж ціляв:
Одним і другим в серця
Вогонь любови слав.
Одну золоту стрілку
І свій мисливський лук
Поклав у стіп собі він, —
Щоби на всякий звук
Його зброя любови
Готовою була,
Коли-б нечаяно в той бік
Яксь жертва ішла.
Самий заснув він твердо,
Що твердше вже не мож:
Заснув він сном дитячим
Серед пахучих рож.
Та в той час надійшли там
Русалки молоді,
Які то від віків вже
Прирекли всі собі
Держати свої серця
Вільними від оков —
І ніколи не знати,
Що то є та любов.
Рядочками вони бігли,
Прекрасні мов квітки —
А личка в них румяні,
Неначе ягідки,
Свідчили, що їх серця
Ще чисті мов кристаль:
Що в них ще не гостили
Ні любов ні печаль.
Наче прекрасні рожі,
Рядков бігли вони,

Та жадна не торкнулась
Ні лука, ні стріли.
Жартуючи весело,
Побігли собі в ліс —
Мов мотильки легенькі,
Мов-би їх вітер ніс.
Та одна з них, найкраща,
Спинилася в бігу,
Клякла біля царя тут,
Взяла в руки стрілу,
І от вперве почула,
У серденьку тепло, —
Неначе в раю Божім
В душі її було.
І в захваті любови
На царя глянула,
І голосом дрижачим
Тихо промовила:
— Твою всю зброю, царю,
До річки занесу,
В холодній воді річки
Йі охолоджу.
Як зимною стрілою
Ти серденьку зраниш,
То в нім огонь кохання
Не скоро запалиш.
Ні, ліпше, як я втоплю
Сі стріли й сагайдак,
І лук сей щиро-злотий...
На дно все пушу так,
Що бистрая водичка
Забере тее все,
На хвилях своїх бистрих
До моря занесе.
Як твоя зброя, царю,
Впірне зовсім до дна,
Тоді кожда дівиця
Від сльоз буде вільна.
Кохання ні зітхання
Вже більш тут не буде,
А слава твоя, царю,
У забуття піде.

Співацько-Драматичний Гурток при Українськiм Народнiм Домi в Торонті, Онт.

Сердець палких від нині
Не будеш більш ранить, —
Хай розумом холодним
Спробують люди жить.
І, взявши любви зброю,
До річки підійшла
Ї жбурнула її в воду...
Та ба! Не порина!
Тручає її дальше — ні,
Вода не понесе!
А діткнеться знов стрілки —
Стрілка в руки пече.
І пізнала дівиця,
Що любов не вгасиш,
Ні в річці не утопиш...
Хіба серце зраниш.
Така любов палкая,
Що серце запалить, —
Тоді палке кохання
Ніхто вже не вгасить.

Раз хтів і я безумно
Мрії свої втопить,
І в роспачу та сльозах
Любов свою згасить,
Та се мені не вдалось...
Мов билінка в степу
Без роси та водиці
На сухому піску
Вяне, сохне, страждає,
І вгору все глядить,
Чи де хмарка маленька
У той бік не летить —
Так і я жду, кохана,
Коли вже з уст твоїх
Вчую слова любви...
Тоді з грудей моїх
Щезне сум і зітхання, —
Радість туди ввійде,
Бо знов надії промінь
Світити там буде.

П. В. Чайківський.

НАДІЯ.

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна:
Поглянути ще раз на рідну країну,
Надія вернутись ще раз на Вкраїну,
Поглянути ще раз на синій Дніпро,—

Там жити, чи вмерти, мені все одно,
Поглянути ще раз на степ, могилки,
В останнє згадати палкі гадки.
Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна.

Леся Українка.

ЖАРТИ.

ПЕРЕХИТРИВ.

— То ти купив саксафон?
— Ні, я позичив в свого сусіда.
— Але-ж ти не можеш на нім грати?
— Так. Але і він не зможе так довго, поки саксафон буде у мене.

ПРОГОВОРИВСЯ.

Учитель (до телефону): Ви кажете, що ваш Василько простудився і не може йти до школи? А хто се говорить?
Голос (наче захриплий): О, се говорить мій тато.

АВРААМ ВРОДИВ ІСААКА.

Парох на селі читає про родовід Ізраїля: „Авраам роди Ісаака, Ісаак роди Якова” і т. д. Старенька бабуся прислухується і каже:

— Гай, гай, колись то й чоловіки родили дітей...

ЧОГО ІХАТИ?

— Я готова з вами поїхати автом до озера, але дасьте мені слово, що будете чемні?

— Очевидно.

— І не пробуватимете мене поцілувати по дорозі?

— Слово, що ні.

— Ну, то скажіть, навіщо ви мене так просите поїхати з вами і навіщо мені їхати?

МЕДОВІ МІСЯЦІ.

— Соню найдорожча, чи ти пришила мені гузик до блюзи?

— Ні, коханий, я не могла найти гузика і зашила дірку.

РОЗУМНИЙ ПЕСИК.

Клієнт: Ваш песик любить приглядатися, як ви підстригаєте людей.

Фрізієр: Ні, він тільки слідкує за тими кусниками вух, що я часом разом з волоссям відтинаю...

ЗАГНАВ ТАТА В КУТ.

Синок: Тату, чому мама співає?

Тато: На те, щоб дитину приспати.

Синок: Чи вона перестане співати, як дитина засне?

Тато: Так, синку.

Синок: А чому-ж дитина не вдає, що вже спить?

ДИВНЕ БАЖАННЯ САМАРЯНИНА.

Бачить Священик, як напружено одна жінка тручає наперед себе діточий візочок. Сокрушилося йому серце й він підступив, що допомогти їй. Жінка втішилася поміччю, і, коли вже візок опинився на горбику, вона подякувала йому за поміч. Священик любив дітей, то попросив, щоб вона дозволила йому хоч раз поцілувати маленьке ангелятко... На се жінка сказала: Отче, але-ж то не дитина... То пляшки пива так прикриті на візку...

ЗМІСТ

КАЛЕНДАРІОМ	Сторона 1—32
-------------------	-----------------

Відділ Літературний:

До Сестер-Українок — Марія Загірня	35
Роса — Василь Стефаник	37—38
Чи хочеш жити так? — О. Івах	38
Хто винен? — Остап Вишня	39—41
В день Листопадового Св'ята — Галька Дністрова	41
„Звізди” — Ольга Кобилянська	43—55
Ти боїшся — Галька Дністрова	55
Пригоди Петра Самійленка — Дмитро Тягнигоре	56—58
Таки втікла — Ів. Данильчук	59—60
Як усі ущаслилювали Івана — Осип Турянський	61—63
Союз Українок — Галька Дністрова	63
Полювання на тигра — Фред Гозієр	64—66
Тим цінніший скарб! — В. Павлусевич	66
Ти на ніч не дивись. — О. Олесь	66
Пластика — Остап Вишня	67—69
Симфонічний портрет словами — О. Івах	69
Охрестіть, батюшко! — Дмитро Тягнигоре	70—71
Шербата — Дніпрова Чайка	71
Жінкам! — Тетяна Шевчук	71

Відділ Виховавчий:

Три справи — Прот. В. Кудрик	75—80
Жінка-громадянка — Л. Садовська	81—83
Сестрі-Українці — Марія Підгірянкa	83
Наша ціль і завдання	85—90
Значіння преси — О. Кисілевська	91—96
Наші діти — Марія Мадюк	97—100
Виховна система Гітлера	101—103
Визнання хатної жіночої праці — З. Мірна	104—109
Над могилою — Катря Новосад	109
„Я до муки, а осет до руки” — М. Кумка	109
Національне і релігійне виховання мсłodжи — Д. Е. Яндова	111—114
До весни — Катря Новосад	114
Урядження і прикраса дому — Савеля Стечишин	115—122
Приповідки й думки	122
Жінка тепер і перед війною — А. Чайковський	123—127
Союз Українок Америки	129—132
Ідіть новим шляхом! — Уляна Кравченко	132
Здорова нація — Л. Слюзар	133—137
Жінка піз зглядом духовим і умовим — Мих. Стечишин	138—144
Плянування денної їди — С. С.	145—147
Великий Кобзар — Галька Дністрова	147
Поживна вартість молока — С. С.	148—150
Національні гимни різних народів — Ів. Данильчук	151—154
Кохання не вгасиш — П. Чайківський	155—157
Надія — Леся Українка	157

ДРУКАРНЯ

„УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ“

**Робить всякі друкарські
роботи на замовлення**

Заголовки на листових паперах для склепів, складів, шкіл, муніципалів, церковних громад, товариств ітд.; також адреси висилаючих на ковертах (реторн); летючки оголошуючі представлення, концерти та тикети і взагалі всякі роботи, які входять в обсяг друкарства.

Ціни за роботу умірковані.

КОМУ ПОТРІБНО ЯКИХ ДРУКІВ, НЕХАЙ ДАЄ ЇХ ДРУКУВАТИ ДО ДРУКАРНІ „УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ“.

UKRAINIAN VOICE

Box 3626,

::

Winnipeg, Man.

LAMONT, LAYTON AND SWYSTUN

**АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ,
НОТАРІ.**

Перепроводжуємо справи карні і цивільні, роздові, спадкові, інкорпораційні та старокраєві. — Виробляємо горожанські папери.

Пишіть по українськи на адресу:

**607—608 McARTHUR BUILDING
WINNIPEG, MAN.**

Телефон 97 754

Резидентія п. В. Свистуна
837 COLLEGE AVE.

Телефон 56 097

ТЕОДОР ГУМЕНЮК

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК,

Заступає в справах цивільних і карних. Полагоджує справи маєткові, роздові, старо-краєві. Виробляє горожанські папери.

Веде канцелярію під ч.

THEO. HUMENIUK,

Barrister, Solicitor & Notary Public

304 Manning Chambers,

72 QUEEN STREET W.

TORONTO, — CANADA

Phone: Adelaide 0630

A. T. БАВРИНЮК

**АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК,
НОТАРІ Т. Д.**

Перепроводжує всякі судові справи — карні, цивільні, спадкові і роздові.

Також справи старокраєві.

Адреса:

A. T. WARNOCK, L.L.B.

Barrister & Solicitor,

RAMSAY BLOCK,

Telephone 63

DAUPHIN, MAN.

Harvie, Bury & Yanda

АДВОКАТИ І НОТАРІ.

Полагоджуємо всякі судові справи: кримінальні, цивільні, тестаментальні, інкорпораційні та старокраєві.

Можете розмовитися або писати до нас у рідній мові.

**202 BANK OF TORONTO Bldg.
EDMONTON, ALBERTA**

ДР. ГРИГОРІЙ НОВАК

MD., C.M.

ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

Телефон: 54 351

459 SELKIRK AVE.

cor. Powers St.

WINNIPEG, MAN.

ДР. П. ГУЦУЛЯК

Дентист

веде свою канцелярію

під ч.:

407 Selkirk Ave.

WINNIPEG, MAN.

Телефон 55 298

ДР. І. ВЕРХОМИН

ЛІКАР, ХІРУРГ, АКУШЕР

і

ДР. Ф. ГОВДА

ДЕНТИСТ

Телефон: 24416

**3 CHRISTIE GRANTS Building,
EDMONTON, ALBERTA.**

**напроти
EATON'S STORE**

ДР. М. БОЙКОВИЧ

ДЕНТИСТ

D.D.S.

ВЕДЕ СВОЮ КАНЦЕЛЯРІЮ

у

**WILLINGDON
ALBERTA.**

HEAP, ARSENYCH AND MURCHISON

**АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ,
НОТАРІ І Т. Д.**

Перепроводжуємо судові справи,
карні і цивільні. Також справи
старокраєві.

Позички на звичайний процент
на оброблені фарми і міські
реальности.

**Пишіть по українськи.
Адреса:**

**712 McINTYRE BLOCK,
WINNIPEG, MAN.**

Телефон 94 122

Д. ЯКИМИЩАК

**АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК
І Т. Д.**

Перепроводжує судові справи,
карні і цивільні.

АДРЕСА:

**D. YAKIMISCHAK,
407 McIntyre Block,
WINNIPEG, MAN.**

Телефон 93 021

HNATYSHYN and REYMOND

**АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ,
І Т. Д.**

Перепроводжуємо справи карні і
цивільні, роздові, спадкові, ін-
корпораційні та старокраєві.
Виробляємо горожанські папери.

**204 CANADA BUILDING
Phone 2889
SASKATOON, SASK.**

**Що суботи відвідуємо місточка
VONDA і ROSTHERN.**

JOHN YATCHEW

**АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК,
НОТАР І Т. Д.**

Член Палат Адвокатських Провін-
цій Онтеріо та Манітоби.

Доктор Юридичних Наук Міші-
ганського Університету Злучених
Держав Америки.

Перепроводжує всякі судові спра-
ви. Спеціальну увагу звертає на
справи кримінальні, роздові,
відшкодовання та імміграційні.

**710 QUARANTY TRUST Building,
Windsor, Ontario, Canada.
TEL. 3—5300**

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ТОРГОВЦІВ АЛБЕРТИ,

ЗВАНИЙ ПО АНГЛІЙСЬКИ

THE UNITED MERCHANTS OF ALBERTA

Основано в Едмонтоні, дня 28-го травня, 1928 р.

Ціль Союзу є згуртування українських купців, несення їм матеріальної і моральної помочі та розвинення між українським народом замилювання до торгівлі. В початках праця Союзу полягала в тому, що члени сходилися два-три рази у місяць, обговорювали торговельні справи та спільно купували від гуртівень. При такій спільній купівлі діставали додаткові опуси. Тепер Союз має groscepi-гуртівню, а власителями сеї гуртівні є лише члени Союзу.

Дня 10-го листопада, 1933 р. Союз мав 54 членів в слідуючих містах Алберти:

BELLIS, ALTA.

NEW GENERAL STORE

Я. Ясенчук, власитель

BEVERLY, ALTA.

D. Danilowich

CALVERLEY STATION, ALTA.

(Calmar Post Office)

Wm. Zingel

CARDIFF, ALTA.

CARDIFF STORE

Г. Вальок, власитель

DAYSLAND, ALTA.

DAYSLAND GROCERY

М. Демчук, власитель

EDMONTON, ALTA.

ALBERTA, GROCERY

9117—118th Ave.

В. Грицюк, управитель

BRONX GROCERY

12633—127th St.

В. Шарик, власитель

CHELADYN'S General Store

11730 — 129th, Avenue.

В. Челядин, власитель

CORNISH MEAT & GROCERY

12202 — 88th Street

Ю. Джігар, власитель

EMPIRE MEAT & GROCERY

10556—93th Street

Ю. Макух, власитель

FLIN FLON GROCERY

10301—96th Street

М. Полішук, власитель

HOME MEAT MARKET

10342—101st Street

В. Марчишин, власитель

HIGHLAND TABLE SUPPLY

6401—118th Ave.

І.І. Дащишин, власитель

LEHANKY'S SERVICE STORE

8440—109th Street

П. Легенький, власитель

EDMONTON, ALTA.

MAC'S GROCERY

10552—96th Street

М. Лакуста, власитель

MELNYK & SONS (C. N. Rooms)

10021—104th Street

Павло Мельник, власитель

MIKE'S SERVICE STORE

10423—82nd Ave.

М. Саковський і П. Вацко, власт.

MILLER'S GROCERY

10158—90th Street

В. Мілер, власитель

NATIONAL MEAT MARKET

10878—95th Street

І. Крук, власитель

NEW DELTON STORE

12301—86th Street

І. Гудима, власитель

NEW EAGLE GROCERY

9601 Jasper Avenue

О. Романюк і М. Романюк, власт.

NORTH-WEST MEAT Market

10634—101st Street

Д. Токарський, управитель

PATRICIA GROCERY

10803—95th Street

В. Чоботар, власитель

PAUL'S GROCERY

12418—118th Ave.

П. Волошинський, власитель

RIVERDALE GROCERY

10213—92nd Street

Григорій Саїк, власитель

SANTA ROSA GROCERY

12002—66th Street

В. Лякович і Е. Савчук, власт.

SERVICE GROCERY

10701—97th Street

Д. Саранчук, власитель

SHAMROCK GROCERY

11411—86th Street

Іван Колодій, власитель

(Продовження на слідуючій сторони).

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ТОРГОВЦІВ АЛБЕРТИ,

(Продовження з попередньої сторони).

EDMONTON, ALTA.

Wm. SLUSARENKO

12001—66th Street

STEFANCE'S GROCERY

12418—66th Street

Н. Стефанець, власитель

PAUL TURKO

11602—95th Street

UNION MEAT MARKET

10345—96th Street

Ю. Лазарук і Т. Сечишин, власт.

WESTERN MEAT MARKET

10265—96th Street

Ф. Татчин, власитель

WOODLAND GROCERY

9126—122nd Ave.

В. Бурко, власитель

ELDORENA, ALTA.

SHYKORA BROS.

В. Шикора, управитель

EGREMONT, ALTA.

EGREMONT TRADING STORE

М. Шидловський, власитель

FAUST, ALTA.

Mrs. H. WIGILIUK

HAIRY HILL, ALTA.

MANDRYK BROS.

HIGH PRAIRIE, ALTA.

Wm. YASKIW

INNISFREE, ALTA.

INNISFREE MERCANTILE Co.

П. Кульматицький, власитель

MYRNAM, ALTA.

N. DAVIDIUK

NORMA STATION, ALTA.

(Spring Creek Post Office)

Wm. SIDOR

RADWAY, ALTA.

STEVE SAMYCLA

REDWATER, ALTA.

P. J. LUKLAN

SMOKY LAKE, ALTA.

ANDREW SHYMKO

J. N. WOYCENKO

SPEDDEN, ALTA.

S. PAWLIUK

THORHILD, ALTA.

VICTOR SAWKA

VEGREVILLE, ALTA.

GEORGE'S GROCERY

Юрій Флійчук, власитель

NEW GENERAL TRADING Co.

В. Керилук, управитель

VERMILION, ALTA.

VERMILION MERCANTILE Co.

С. Гриник, власитель

WAUGH, ALTA.

HARRY CHELADYN

ANTON DWORNIK

WILLINGDON, ALTA.

GEORGE DIDUCH

УПРАВА СОЮЗА НА РІК 1933/1934

ВИДІЛ:

В. Челядин, голова

Д. Токарський, секретар

М. Демчук, директор

В. Лякович,

Т. Сечишин,

КОНТР. КОМІСІЯ:

І. Гудима

П. Мельник

М. Поліщук.

УПРАВИТЕЛЬ:

С. Романюк.

ОРГАНІЗАТОР:

В. Гривнак.

THE UNITED MERCHANTS OF ALBERTA

10173—98th Street

Edmonton, Alberta.

ТЕЛЕФОН 24738

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНЕ!

Купуючи в членів Союзу Ви помагаєте Союзові розвинути між нашим народом торгівлю та заохочуєте наше купецтво до організації, а лише той нарід може тішитись пошаною других народів, який має кожду ділянку праці розвинути і організовану.

ДР. П. ЗАКУС

Дентист

веде свою канцелярію

під ч.:

594 Selkirk Ave.

WINNIPEG, MAN.

Телефон офісу 55 043

DR. B. DYMA

Лікар і Хірург

Бюро

594 SELKIRK AVE.

Резиденція

783 PRITCHARD AVE.

Телефон Бюро:

55 043

Телефон Резиденції:

51 239

ДР. П. ПОТОЦЬКИЙ

M.D., L.M.C.C.

ЛІКАР, АКУШЕР І ОПЕРАТОР

DUNLOP BLOCK

YORKTON, SASK.

Телефон 117

ДР. МИХАЙЛО БУРЯК

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

В СХІДНІЙ КАНАДІ.

Електро-терапевтика

QUEEN & BATHURST Streets

592 QUEEN STREET West,

TORONTO, ONT.

Telephone Adelaide 4688

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ

ДР. Ю. Е. ДРАГАН

M.D., C.M., L.M.C.C.

ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

Член Домініальної Ради Лікарів
з практикою в шпиталях
в Монреалі.

DR. G. E. DRAGAN

203 Canada Bldg.

SASKATOON, SASK.

(Коло Сіенарської стації)

Телефон офісу 3293

Телефон мешкання 7731

ДР. І. ЯКИМИЩАК

M.D., C.M., L.M.C.C.

ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

Член Домініальної Ради Лікарів.

Телефон офісу 135

Телефон прив. помешкання 272

VEGREVILLE, ALBERTA.

ДР. ІЛІЯ ВАХНА

(DR. E. WACHNA)

Дентист

ОРДИНУЄ В ГОДИНАХ

10—12 і 2—8.30

204 BATHURST at QUEEN ..

TORONTO, ONT.

Telephone Elgin 6515

ДР. В. С. НЕВЧАС
Український Лікар, Хірург

і Акушер

(M.D., L.M.C.C.)

Suite 4,

BRADBURN-THOMSON Blk.,

10160—101 Street

Телефон Офісу: 23 132

Телефон Меш. 24 584

EDMONTON, — ALBERTA

Хто є вашим кравцем?

спитають вас приятелі і знакомі,
побачивши на вас гарне нове
убрання.

С. ТИХОВЕЦЬКИЙ

найкращий український кравець в Вінні-
пегу — гордо відкажете їм. — ВІН РО-
БИТЬ убрання і оверковти з найлучших
англійських матерій, після найновішої
моди.

ВІН РУНИТЬ за матерію, роботу і удо-
волення, бо має в сім довголітний
досвід.

Також приймає замовлення
з провінції.

Заходіть або пишіть до:

S. TYCHOWECKY

856 Main Street

WINNIPEG, MAN.

ПЕРЕПЛЕТНЯ КНИЖОК

Оправляю книги всякого рода.

**Євангелії оправляю золо-
тими оздобами і написами**

Також виробляю ленти для
брацтв по уміркованій ціні.

Я скінчив свій курс у Львові і з
моєї роботи будете задоволені.

Маю багато подяк від тих,
котрі в мене оправляли свої
книжки. — Прошу ласка-
во слати свої книжки

на адресу:

J. ROLNY, Book Binder

763 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

ІВАНА ЗАВІДОВСЬКОГО

**ДАЄ НАЙКРАЩУ ОБСЛУГУ ПО
УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ.**

**Маємо на складі нагробні
хрести і пам'ятники.**

В потребах пишіть або приходіть
до

JOHN ZAWIDOWSKI,

561 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

Телефон 51 500

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ

„ВІСТНИК”

орган
Української Православної Церкви
в Канаді.

„ВІСТНИК” є саодиноким україн-
ським релігійним часописом
в Канаді, який виходить за
гроші українського народу.

„ВІСТНИК” виходить два рази на
місяць і коштує на рік —

\$1.50

Адреса:

THE HERALD

Box 3684

Winnipeg, Man.

ЦЕРКОВНІ РІЧИ

ПРОСИМО ВДАВАТИСЯ ТІЛЬКИ ДО СВОГО СКЛАДУ.

По цінник, ширші пояснення і ради пишеть до:
PROVIDENCE CHURCH GOODS CO.

824—824½ Main Street

Winnipeg, Man.

Українська Книгарня в Едмонтоні

ОДЕРЖАЛА НОВИЙ ТРАНСПОРТ КНИЖОК І НОТІВ.

В погоні за мільйонами — повість, опр. 1.25	
Гайдамаки — історична повість ч. I і II, написав Д. Мордовець, в оправі 1.00	
Кульчицький — герой Відні — історична повість, в XVII віку, написав Іван Филиппов, в оправі 1.35	
Хто винуватий та інші оповідання з життя селянства на Поліссі — написав Д. Солянник 50	
Іван гудийдуча — оповідання В. Будни-повського, в оправі 1.25	
Зі солоняцького пенда на волю — Віталій Юрченко, в оправі 1.50	
Книжки написали Андрієм Чайковським:	
В чужім гнізді, — повість, в оправі 1.40	
За чужі гріхи і інші оповідання в опр. 1.00	
Сонце заходить, — істор. повість в опр. 1.25	
Челювта Заловіць — повість в оправі ... 1.00	
До слави — історична повість, ч. 2 в опр. 1.60	
Білий Мавкинець Гр. Орлик, в опр. 2.60	
Іван Мазепа — життя й пориви великого гетьмана, нав. Ілько Борщак, в опр. 3.00	
Борьба народів за національну незалежність, — нав. О. І. Бочковский 2.25	
Українська загальна Енциклопедія — в трох томах, опрацьована в підписці 37.50	

ТЕАТРАЛЬНІ:

Актинко — комедія в 3-ох діях 35	
За парід свій, трагедія в 5-ох діях 35	
Давидо Чарівник, комедія на 4 дії 25	
Зрада — історична драма в часів Мазепи 25	
З того світа, ком. в 3-ох діях 30	
Метра — інсценізація повісті Мазепа 30	
Новітні чорти, комедія в 4-ох діях 30	
Певули, комедія в 3-ох діях 30	
Солонілля, в 4-ох діях 30	
Смуть Натігало, комедія в 3-ох діях 25	
Швець Жердз, комедія в 3-ох діях 30	

НАЦІОНАЛЬНІ НОТИ:

Збірник українських пісень, Котка 1.00	
Ганди молодичка, на мін. хор, Котка 30	
За Україну — мін. хор, Вежковський 20	
Видала мене — нар. пісня, Вежковський 30	
Ой гай мети, гай аленієвський, Лисенко 25	
Стрілецькі пісні, мін. хор Ярославенка 50	
Стрілецькі пісні — мін. хор, випуск II 50	
Стрілецькі пісні — мін. хор, випуск III 50	
Стрілецькі пісні — мін. хор, випуск IV 50	
Стрілецькі пісні — мін. хор, випуск V 50	
Альбом пісень на 1 голос Лопатинський 1.25	
Народні пісні на мето-сопран 75	
О, не забудь і Верітсьє єли мої 45	

Каталог книжок, грамофонів, рекордів і музичних інструментів висилаємо даром.

UKRAINIAN BOOK STORE

10348—101st Street

EDMONTON, ALTA., Canada

„Український Голос“

широ народний, поступовий часопис в Канаді.
Виходить що тижня „не для зиску одиниць, а
для загального добра“.

Виходить від 1910 року.

Річна передплата в Канаді \$2.50; до Злучених
Держав \$3.00; до інших країв \$3.50.

ЧИТАЙТЕ ЙОГО І ШИРІТЬ ПРИЄДНУВАННЯМ
НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Друкарня „Українського Голосу“ виконує всякі
друкарські роботи по приступній ціні.

ОГОЛОШЕННЯ В „УКРАЇНСЬКІМ ГОЛОСІ“
ПРИНОСЯТЬ РЕЗУЛЬТАТ.

За дрібні оголошення (пошукування і н.), пла-
титься \$1.00 за поміщення оден раз, \$1.75 за два
рази, \$2.25 за три рази.

КНИГАРНЯ „УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ“ МАЄ
НА СКЛАДІ ВСЯКІ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ.

Пишіть по безплатний каталог.

Редакція, Адміністрація і Друкарня
міститься під:

210—216 DUFFERIN AVENUE

Почтова адреса:

UKRAINIAN VOICE
P. O. BOX 3626, WINNIPEG, MAN.,
CANADA